3.1. Estrutura produtiva

O presente apartado ten como obxectivo presentar unha fotografía da estrutura produtiva galega e da evolución e comportamento dos actores que a integran ao longo do ano 2022. Tal e como se sinala no capítulo 1, a elaboración desta memoria caracterízase novamente por un elevado grado de incerteza por mor de factores esóxenos como os novos brotes e confinamentos en importantes centros manufactureiros en China, o impacto da invasión rusa da Ucraína, a crise de abastecemento de insumos industriais, ou as fortes tensións inflacionistas polo incremento de prezos de materias primas e enerxía entre outros.

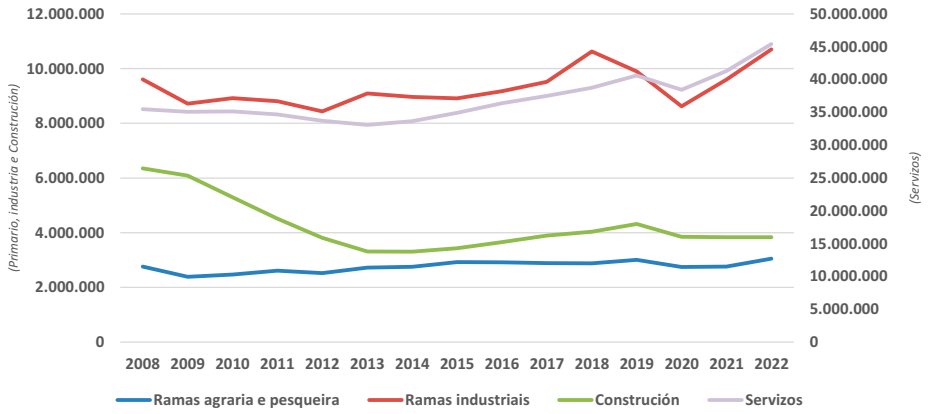
Tras o forte impacto negativo da crise económica orixinada pola pandemia en 2020, que se reflicte nunha caída interanual sen precedentes do PIB en Galicia do 8,9%, e a posterior reactivación da actividade económica no ano 2021 (5,2%), a economía galega presenta unha importante ralentización no ritmo de crecemento do PIB no ano 2022, que se sitúa no 3,8%, case dous puntos menos que no conxunto de España (5,5%). Tal e como amosan as contas económicas trimestrais (IGE), esta reactivación non é homoxénea nos diferentes sectores, xa que fronte ao dinamismo do sector servizos (5,8%) e en menor medida da construción e sector primario en Galicia e (0,7% e 0,6%, respectivamente) contráese a actividade produtiva no caso da industria (2%).
.
A devandita desaceleración da actividade económica trasládase ao mercado de traballo, quen presenta unha medra da ocupación e unha redución do desemprego. Dunha banda cómpre mencionar que as contas económicas de Galicia indican unha medra do número de postos de traballo equivalente do 2,2%, porcentaxe superior á estimada pola EPA ou as afiliacións (1,7% e 2,2%, respectivamente), sendo a medra do número de horas traballadas do 1,2%. Doutra banda, a redución do desemprego é do 10,6% no caso do paro rexistrado nas oficinas de emprego e do 4,5% segundo a EPA, descendendo a taxa de paro ata o 11% en 2022.

Segundo os datos das Contas económicas trimestrais do IGE, no ano 2022 o sector servizos xeraba o 66% do PIB galego, en tanto que o sector industrial supuña o 15,6% do PIB (10,9% a industria manufactureira) e a construción e o sector primario, o 5,6% e o 4,4% do PIB, respectivamente. O 8,4% restante corresponde aos impostos netos sobre os produtos. Comparado cos datos

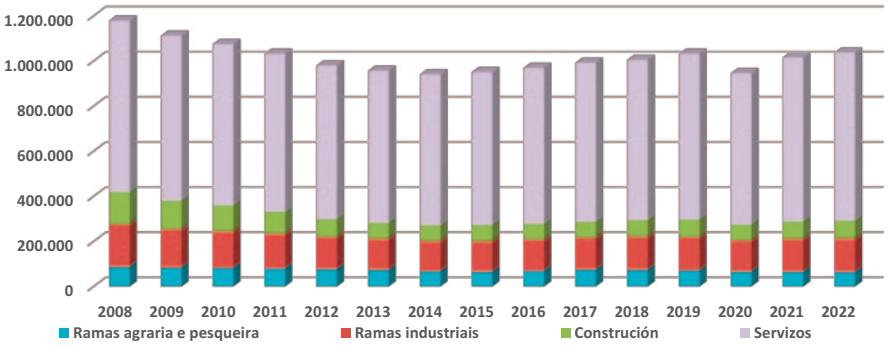
PIB e emprego 2021-22: distribución segundo sectores económicos

	PIB (1)		Emprego (2)	
	2021	2022	2021	2022
		(taxas de variación interanuais)		
Total	**5,2**	**3,8**	**7,3**	**2,2**
Ramas Agricultura, gandaría, silvicultura e pesca	0,7	0,6	-1,5	-0,6
Ramas industriais	3,9	-2,0	5,7	1,5
Construción	-1,6	0,7	10,3	2,9
Servizos	6,5	5,8	8,2	2,5
Impostos netos sobre os produtos	4,8	2,9		

VEB por sectores económicos

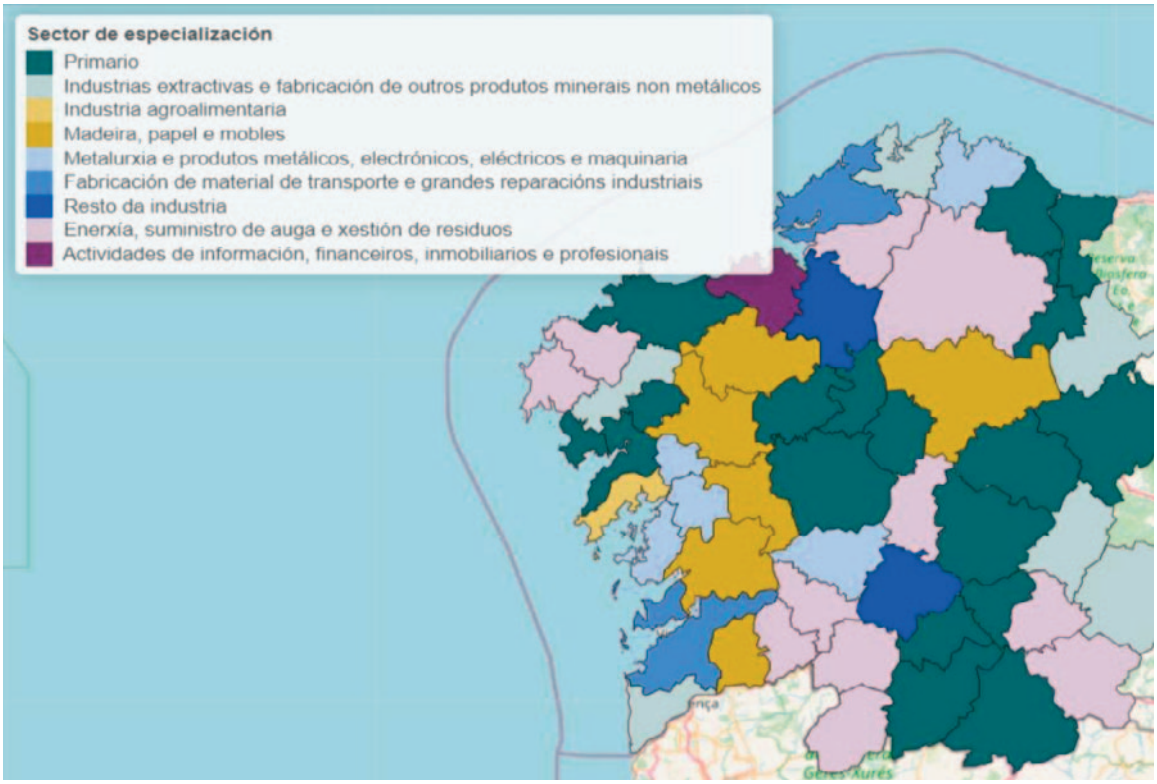
Emprego por sectores económicos

(1) PIB a prezos de mercado (índices de volume encadenados); datos correxidos de efectos estacionais e de calendario (consulta: 27-02-2023)
(2) postos de traballo equivalentes a tempo completo
Fonte: IGE, *Contas económicas trimestrais*

3.1.1.

Especialicación produtiva por comarca. Ano 2020

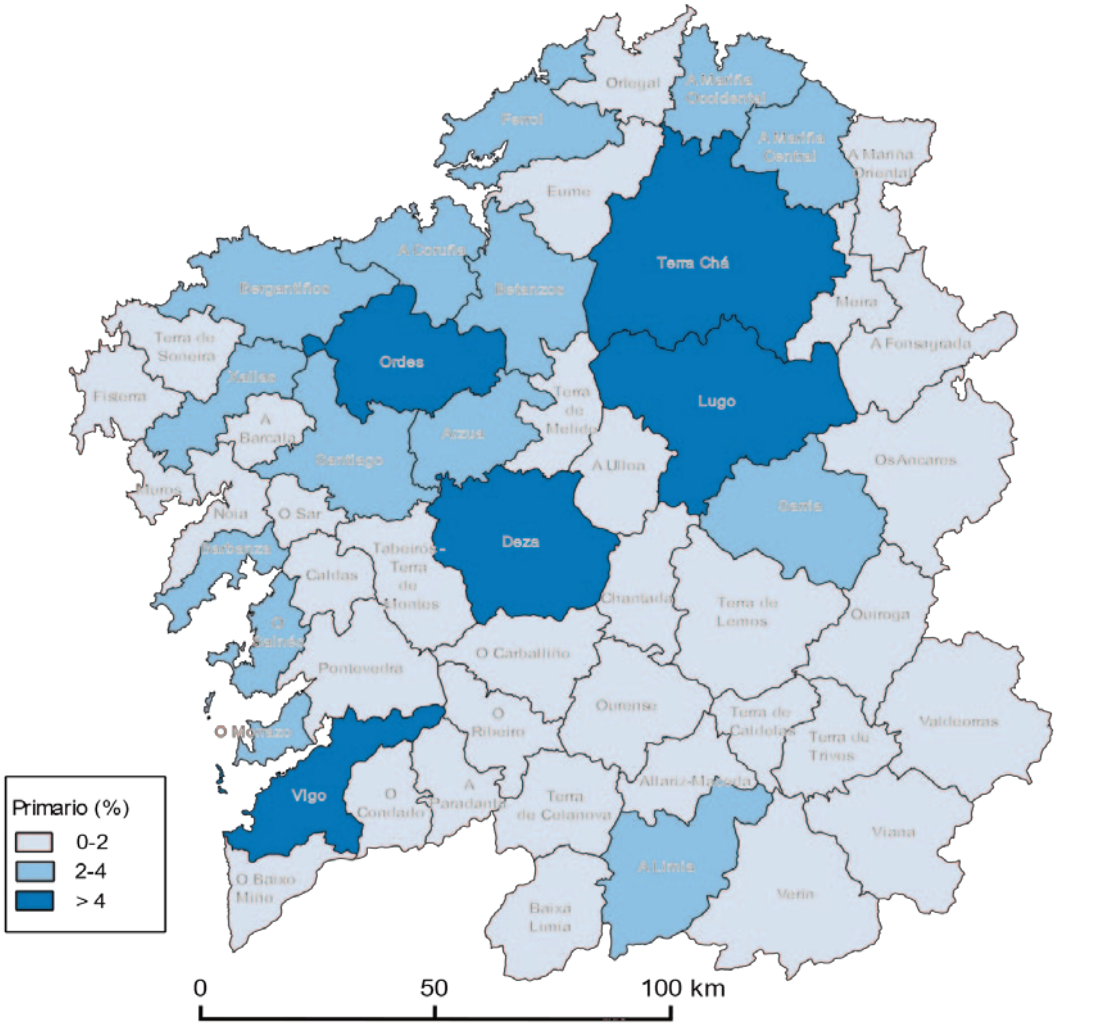
Fonte: IGE, Producto interior bruto municipal.

MAPA 1.

do ano 2008 cómpre mencionar o incremento do peso relativo do sector da construción (60,2% do PIB), reducíndose lixeiramente o peso do sector primario e da industria (4,7% e 16,3%, respectivamente), e en moita maior medida a construción (10,8% do PIB en 2008).

Neste capítulo trataremos de estudar a estrutura produtiva galega, analizando os datos máis representativos da evolución de cada sector económico e das actividades que os integran, dende un punto de vista da actividade económica así como do emprego. Previo a analizar cada sector económico, preséntase un mapa onde se reflicte a importancia relativa das comarcas galegas en cada un dos sectores (último dato 2018).

Distribución porcentual do VEB do sector primario por comarcas. 2020

Fonte: Elaboración propia CES Galicia a partir do IGE.

MAPA 2.

Sector primario

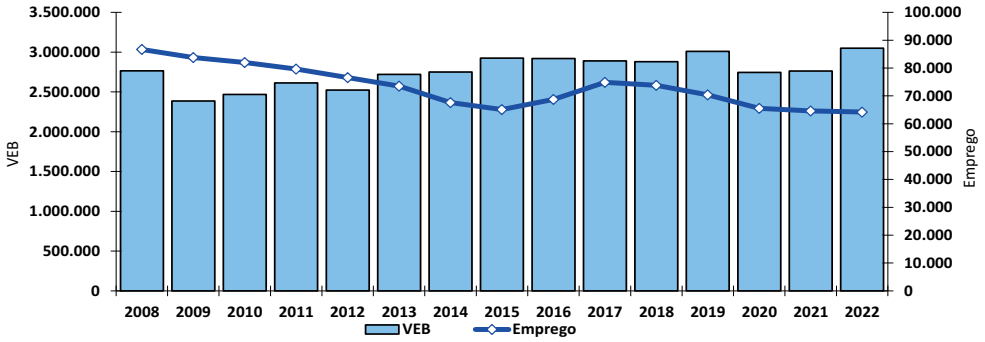
O valor engadido bruto en termos reais das ramas agraria e pesqueira presenta no último ano unha medra interanual do 0,6%, unha décima menos que bo ano precedente. En termos nominais, esta porcentaxe sitúase no 10,4%, ascendendo o valor engadido bruto xerado polo sector (sen considerar as actividades industriais relacionadas) a 3.050,3 millóns de euros, manténdose o seu peso relativo no PIB galego no 4,4% do PIB galego (2,4% no conxunto do Estado).

A pesar do devandito crecemento da actividade económica, continúa o proceso de destrución do emprego no sector. Dunha banda, as contas económicas reflicten un descenso tanto do postos de traballo equivalente a tempo completo (-0,6%) como en maior medida do número de horas traballadas (-3,2%). Tras esta evolución o sector primario concentra o 6,2% dos postos de traballo equivalente en Galicia (64.218 postos de traballo) e o 7,7% do número de horas, cando no ano 2019 estas porcentaxes ascendía a 6,8% e 8,6%, respectivamente. Doutra banda, a Enquisa de Poboación Activa reflicte un descenso da poboación ocupada no conxunto do sector primario (agricultura, gandería, caza e silvicultura, pesca e acuicultura), que acolle un total de 66.600 persoas no ano 2022, o que supón un 1,2% menos que no ano anterior (800 persoas menos). A devandita redución de emprego estimada concéntrase exclusivamente na rama pesqueira e acuícola (1.100 persoas; 5,4% menos que no ano anterior) o que contrasta coa medra da poboación ocupada na agricultura, gandaría, caza e silvicultura (300 persoas ocupadas máis; 0,6%). O número de horas traballadas descende tanto no ámbito agrario como pesqueiro (0,7% e 0,3%, respectivamente).

A produtividade do factor traballo por hora efectiva no sector primario en Galicia aumenta en 2021 ata os 18,1 euros (17,1 euros nos dous anos anteriores). A produtividade no sector primario é notablemente inferior á do conxunto da economía galega (34,8 euros en 2021) reducíndose lixeiramente o diferencial con respecto á media galega. No último ano este diferencial situábase en 16,7 euros fronte aos 17 euros de 2020 e os 13,2 euros de 2008.

As contas económicas anuais de Galicia proporcionan indicadores derivados con información detallada, entre outros, para o sector primario. Dunha banda, a capaci-

VEB e emprego no sector primario (1) (2)

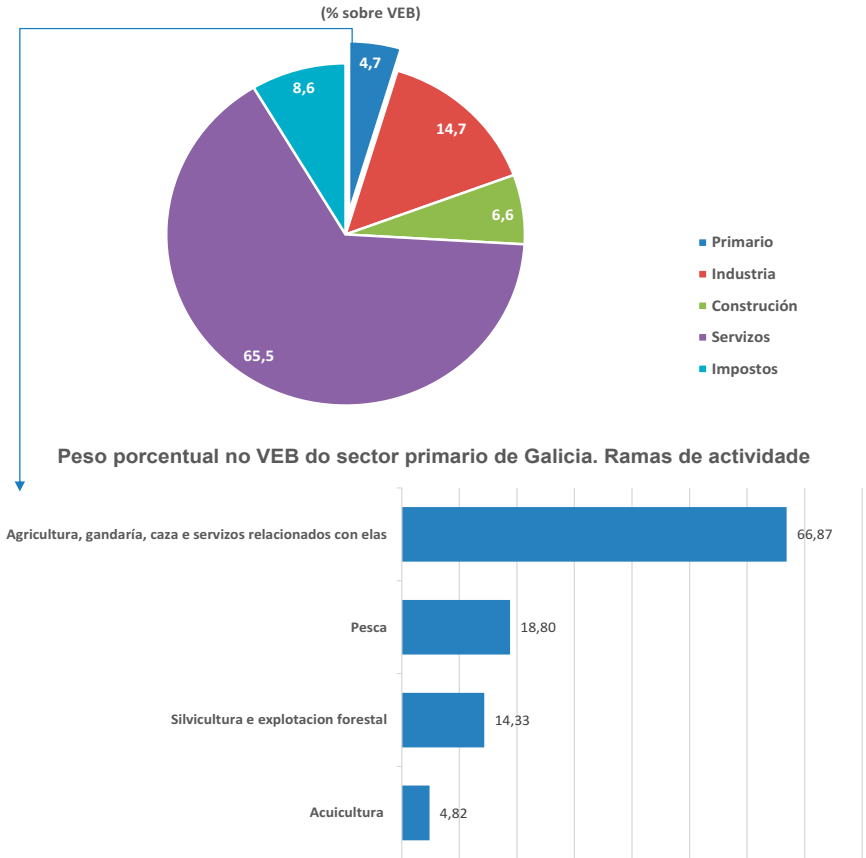

(1) VEB pm, prezos correntes, en miles de euros; datos correxidos a efectos estacionais e de calendario (consulta: 27-02-2023)
(2) Os datos de emprego refírense a postos de traballo equivalentes a tempo completo

Fonte: IGE, *Contas económicas trimestrais*

3.1.2.

Contas de produción e explotación por ramas de actividade 2020. Sector primario.

Fonte: IGE. *Contas económicas de Galicia*

3.1.3.

Indicadores derivados para o sector primario.

	2000	2008	2013	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Capacidade de crear valor (VEB/Produción) *(%)*									
Agricultura, gandaría, silvicultura e pesca	55,8	53,9	49,1	51,1	52,8	51,3	49,7	50,9	48,6
Total economía	47,4	45,0	46,8	47,3	48,1	46,7	46,9	47,1	46,8
Remuneración de asalariados/VEB (PIB para o total da economía) *(%)*									
Agricultura, gandaría, silvicultura e pesca	22,9	21,6	22,1	21,6	22,4	23,1	23,1	21,1	20,3
Total economía	45,8	46,4	45,9	44,7	44,1	43,8	44,0	45,3	47,3
Ratio de asalarización (Postos de traballo asalariados/Postos de traballo) *(%)*									
Agricultura, gandaría, silvicultura e pesca	16,4	27,9	32,4	38,9	37,8	36,9	41,2	40,1	39,1
Total economía	76,1	83,2	83,0	84,1	84,2	84,4	84,8	84,7	85,4
Produtividade aparente do traballo por hora efectiva *(euros)*									
Agricultura, gandaría, silvicultura e pesca	5,2	12,3	14,2	17,8	16,8	15,5	16,3	18,0	17,6
Total economía	16,9	25,6	27,9	29,6	30,3	30,9	32,3	32,6	34,1
Remuneración por hora efectiva asalariada *(euros)*									
Agricultura, gandaría, silvicultura e pesca	7,1	11,5	10,6	10,8	11,1	10,9	10,0	10,5	10,4
Total economía	10,8	15,0	16,3	16,5	16,7	16,8	17,5	18,2	19,7

Nota: Revisión Estadística 2019. Os datos son provisionais

Fonte: IGE. *Contas Económicas de Galicia* .

3.1.4.

dade para crear valor (VEB/produción), definida como as unidades de valor engadido xeradas por cada unidade monetaria de produción, mostra que no sector primario en Galicia, de cada 100 euros de produción en 2020 (último ano dispoñible) 48,6 euros de valor engadido, un valor superior ao nivel medio da economía (46,8 euros), o que indica que as actividades deste sector económico son máis intensivas en traballo e menos dependentes de inputs para a produción. A capacidade de crear valor do sector primario no devandito ano 2020, **cadro 3.1.4.**, é significativamente inferior á de 2008 (53,9 euros de cada cen).

Malia que o sector primario é intensivo en traballo, a porcentaxe do valor xerado na actividade destinada á remuneración de persoas asalariadas é do 20,3%, máis da metade do rexistrado no conxunto da economía galega (47,3% de media), sendo esta porcentaxe superior á estimada para 2008 (21,6%) e 2013 (22,1%).

A remuneración media por hora efectiva do traballo asalariado no sector primario ascende a 10,4 euros por hora en 2020, o que representa 9,3 euros menos que a remuneración media en Galicia, mentres que a taxa de asalarización do sector primario, medida como a relación porcentual entre os postos de traballo asalariado e os postos de traballo totais, sitúase no 39,1%, un punto porcentual inferior á do ano anterior, pero aínda 46,3 puntos menos que a media da economía en Galicia (27,9% ao comezo da crise económica fronte ao 83,2% na economía galega).

O **cadro 3.1.5.** mostra os datos referentes á distribución xeral da terra en Galicia no ano 2022. Dunha banda, os datos do Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación amosan que a superficie agraria útil (SAU) aumenta no último ano ata as 836.719 hectáreas, 360 hectáreas máis que no ano anterior, das que o 57,1% corresponde a prados e pasteiros (477.443 ha) e as restantes 42,9% á superficie cultivada. Se a comparación se realiza coa distribución da superficie agraria no ano 2008, cómpre resaltar o descenso da SAU nun 2,7% (22.786 hectáreas menos) como consecuencia dunha redución de case un 10% no caso das terras de cultivo (38.665 hectáreas menos), mentres que aumenta a superficie adicada a prados e pasteiros un 3,1% (14.121 ha máis).

Tras esta evolución, a SAU representa en Galicia o 28,3% da súa superficie xeográfica, porcentaxe moi inferior á rexistrada no conxunto de España, cun 49,9%. A superficie cultivada mantense en Galicia no 12,1% da súa superficie xeográfica fronte ao 33,3% da media estatal, en tanto que os prados e pasteiros representan

Distribución xeral da terra en Galicia e España 2022 (1)

	Galicia			España			Galicia / España
	(en ha.)	*(% / total)*	*(% / sup. agraria útil)*	*(en ha.)*	*(% / total)*	*(% / sup. agraria útil)*	*(%)*
Superficie Agraria Útil	**836.716**	**28,3**	**100**	**25.241.479**	**49,9**	**100**	**3,3**
Superficie cultivada	**359.273**	**12,1**	**42,9**	**16.830.738**	**33,3**	**66,7**	**2,1**
Cereais gran	32.724	1,1	3,9	5.946.066	11,8	23,6	0,6
Leguminosas gran	795	0,0	0,1	326.706	0,6	1,3	0,2
Tubérculos consumo humano	11.199	0,4	1,3	53.160	0,1	0,2	21,1
Industriais	186	0,0	0,0	1.121.550	2,2	4,4	0,0
Forraxeiras	226.786	7,7	27,1	964.668	1,9	3,8	23,5
Hortalizas e flores	2.547	0,1	0,3	231.852	0,5	0,9	1,1
Barbeitos	17.036	0,6	2,0	2.665.264	5,3	10,6	0,6
Frutais cítricos	176	0,0	0,0	309.320	0,6	1,2	0,1
Frutais non cítricos	19.762	0,7	2,4	1.285.421	2,5	5,1	1,5
Viñedos	25.041	0,8	3,0	948.024	1,9	3,8	2,6
Olivares	59	0,0	0,0	2.768.267	5,5	11,0	0,0
Outros cultivos leñosos	1	0,0	0,0	43.265	0,1	0,2	0,0
Viveiros	487	0,0	0,1	21.167	0,0	0,1	2,3
Invernadoiros baleiros	32	0,0	0,0	37.003	0,1	0,1	0,1
Hortos familiares	22.442	0,8	2,7	109.008	0,2	0,4	20,6
Prados e pasteiros	**477.443**	**16,1**	**57,1**	**8.410.741**	**16,6**	**33,3**	**5,7**
			(% / sup. forestal)			*(% / sup. forestal)*	
Superficie forestal	**1.797.954**	**60,8**	**100**	**19.483.471**	**38,5**	**100**	**9,2**
Chopo	1.063	0,0	0,1	115.998	0,2	0,6	0,9
Pawlonia	4	0,0	0,0	1.376	0,0	0,0	0,3
Carrasca trufeira	-	-	-	16.063	0,0	0,1	-
Coníferas	301.653	10,2	16,8	5.650.938	11,2	29,0	5,3
Frondosas crecemento lento	323.510	10,9	18,0	4.633.048	9,2	23,8	7,0
Frondosas crecemento rápido	306.140	10,4	17,0	722.158	1,4	3,7	42,4
Coníferas e frondosas	267.478	9,0	14,9	1.799.137	3,6	9,2	14,9
Matorral	598.106	20,2	33,3	6.544.753	12,9	33,6	9,1
			(% / outras sup.)			*(% / outras sup.)*	
Outras superficies	**323.061**	**10,9**	**100**	**5.872.765**	**11,6**	**100,0**	**5,5**
Erial	-	-	-	834.908	1,7	14,2	-
Espartizal	-	-	-	220.036	0,4	3,7	-
Baldío	51.164	1,7	15,8	916.140	1,8	15,6	5,6
Improdutivo	32.912	1,1	10,2	739.979	1,5	12,6	4,4
Non agrícola	220.190	7,4	68,2	2.535.243	5,0	43,2	8,7
Augas interiores	18.795	0,6	5,8	626.460	1,2	10,7	3,0
Superficie total	**2.957.730**	**100**		**50.597.715**	**100**		**5,8**

(1) datos provisionais

Fonte: Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación. *Encuesta sobre superficies y rendimientos de cultivos*

3.1.5.

o 16,1% (16,6% en España). No devandito ano 2008, o peso relativo da superficie agraria útil é do 29,1%, oito décimas máis que en 2021, en tanto que a terra de cultivo supuña o 13,5%, case punto e medio superior á do último ano.

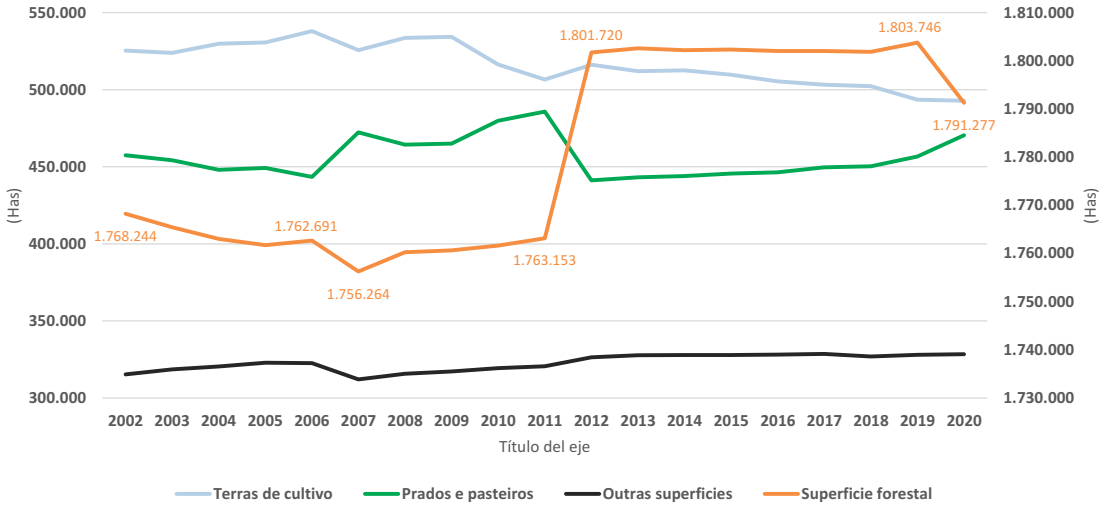
Pola contra, a superficie forestal representa o 60,8% da superficie total galega fronte ao 38,5% no conxunto do Estado (60,6% e 36,7%, respectivamente no ano 2008).

Mentres que a superficie total de Galicia representa o 5,8% da superficie española, a importancia relativa da superficie forestal é do 9,2%, moi por riba do 3,3% que representa a SAU (a superficie cultivada supón o 2,1% e os prados e pasteiros o 5,7%).

Subsector agrogandeiro

A elevada parcelación da superficie agraria en Galicia

Distribución xeral da terra 2002-2020 (1)

(1) No ano 2002 incluíuse o castiñeiro no grupo das froiteiras, incrementándose o grupo de cultivos leñosos de forma considerable en Ourense e Lugo. Neste mesmo ano incorpórase ao grupo de prados e pasteiros o concepto de pasteiro arbustivo, anteriormente ignorado ou incluído na clase mato pasteiro da superficie forestal. Inclúense as praderías de segunda ocupación, o que fai incrementar de modo notable o grupo de cultivos forraxeiros
Baixo a denominación "outras superficies" inclúense as seguintes categorías: augas interiores, baldío, improdutivo, urbano e comunicacións
A suma dos distintos tipos de cultivos non é igual á superficie total, xa que o tipo "Cultivos asociados e sucesivos" está englobado dentro dos distintos tipos de cultivos do grupo "Terras de cultivo"
Fonte: IGE, *Distribución xeral de terras*

3.1.6.

impulsa a aumentar a produción de forraxes para mellorar a competitividade do sector agrogandeiro, o que determina que a superficie agraria útil en Galicia oriente a súa produción cara a cultivos relacionados coa alimentación animal. Dunha banda, o 27,1% da SAU destínase á produción de cultivo forraxeiro fronte ao 3,8% en España; por outra banda, a superficie dedicada a prados e pasteiros supón o 57,1% da SAU (33,3% no conxunto do Estado). No ano 2008, o cultivo forraxeiro concentra en Galicia o 29,4% da SAU e os prados e pasteiros o 53,7% (3,4% e 31,1% no conxunto do Estado).

Segundo os datos proporcionados pola base ao Sistema Integral de Trazabilidad Anual (SITGA), Galicia presenta en 2022 un forte descenso do número de explotacións. A un de xaneiro de 2023 o número de explotacións en alta ascende a 86.837 explotacións, o que supón 8.595 menos que na mesma data do ano anterior (-9%), das que 79.793 corresponden a explotacións dedicadas a produción e reprodución (91,9%), o que supón un descenso do 8,9% respecto á mesma data do ano precedente (7.734 explotacións menos). Atendendo ao peso relativo no total estatal, Galicia acolle o 17,2% das explotacións en alta fronte ao 18,7% na mesma data de 2022.

Segundo a tipoloxía de explotación, **cadro 3.1.7.**, cómpre resaltar a importancia do sector bovino, con 32.740 explotacións, o que representa o 24% das explotacións do sector en España, ascendendo o número de reses a case 950.000, o 14,4% do total estatal. Entre o gando bovino o destinado ao leite ascende a 5.998 explotacións, máis da metade das explotacións españolas de leite, e as destinadas á carne, as máis numerosas de Galicia, con 19.582 explotacións, o 23,3% do total. Comparado co ano anterior cómpre resaltar o descenso do 16,6% no caso das explotacións de carne, e do 7,4% nas de leite (3.895 e 481 explotacións menos, respectivamente). Xunto ás explotacións do gando bovino, ás destinadas a gando porcino sitúase nas 28.522 explotacións (33,4% do total español), superando as

Número de explotacións segundo diferentes categorías que definen a súa tipoloxía 2022 (1)

	Galicia		Galicia/España	
	Explotacións	Censo	Explotacións	Censo
			(%)	
Bovino	30.030	970.868	23,5	14,2
Carne	20.027		23,6	
Cebo	2.955		35,2	
Leite	6.090		50,3	
Mixta	399		7,3	
Recría Novillas	105		20,1	
Outras	454		2,8	
Porcino	28.854	1.541.945	33,5	5,0
Cabrún	18.519	44.731	25,5	1,7
Ovino	18.519	168.185	16,5	1,1
Apicultura (Colmeas)	4.959	219.096	13,6	7,0
Equino	17.076	61.821	8,8	9,4
Galiñas	1.125	34.698.877	14,9	10,4
Pavos	323	5.434.458	16,9	34,8
Patos	42	282	4,2	0,0
Coellos	206	821.068	5,4	15,9

(1) Datos a 1 xullo de 2022

Fonte: Sistema Integral de Trazabilidad Animal (SITRAN)

3.1.7.

Produción de leite de vaca en explotacións nas CC.AA. 2021-22 (1)

		2022			2021			22/21	
		Galicia	España	G/E	Galicia	España	G/E	Galicia	España
				(%)			(%)		
Ganadeiros con entregas	(2)	6.190,6	11.015	56,2	6.572,8	11.776	55,8	- 382	- 761
Produción	*(miles de Tm)*	2.971,5	7.323,7	40,6	2.988,3	7.477,2	40,0	- 17	- 154
Entregas mesma comunidade	*(%)*	67,0	70,0		67,0	70,0			
Entregas outra comunidade		33,0	30,0		33,0	30,0			

(1) Vendas á industria (entregas declaradas polos compradores); datos provisionais

(2) Gandeiros mes, media anual.

Fonte: Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación, Dir. Gral. de Producciones y Mercados Agrarios.

3.1.8.

17.000 as explotacións de cabrún (25,1% do total estatal), ovino (16,2%) e equino (9,3%).

O sector agrogandeiro galego caracterízase por estar orientado fundamentalmente á produción de leite de vaca, rexistrando caídas continuadas no número de produtores ao mesmo tempo que aumenta, con carácter xeral, o seu volume de produción.

Dunha banda, o número de gandeiros con entrega de leite en Galicia descende no último ano ata os 6.190,6, o que supón unha redución 382 gandeiros respecto ao ano anterior (5,8%). A importancia deste sector ponse de manifesto no seu peso relativo no total estatal, xa que Galicia concentra o 56,2% dos gandeiros con entregas en España, situándose en segundo lugar Asturias, cun 12,5%.

Doutra banda, as entregas de leite declaradas en Galicia polos compradores redúcese no último ano un 0,6%, sendo esta caída significativamente inferior á rexistrada de media no Estado (2,1%). O volume de leite producido acada as 2.971,5 miles de toneladas, o 40,6% da produción total de leite do Estado, e sitúa á Comuni-

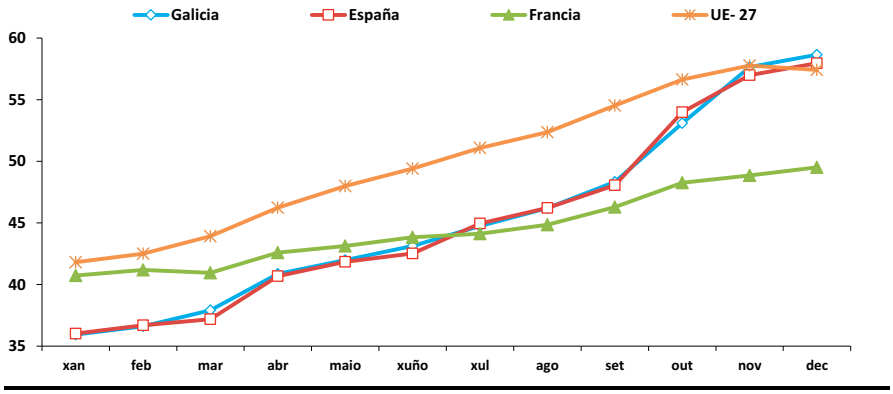
Prezo medio do leite en Galicia e España 2010-22(1)

	2010	2013	2020	2021	2022
	(en céntimos por litro)				
Galicia	28,90	34,90	32,30	33,30	45,30
España	30,20	35,30	33,20	34,20	46,40
Diferencial Galicia / España	-1,30	-0,40	-0,90	-0,90	-1,10

(1) prezos medios ponderados sen impostos
Fonte: Consellería do Medio Rural

3.1.9.

Evolución do prezo do leite 2022 (1)

(1) Os datos de Galicia mídense en €/100 litros e o resto en euros/100 kg
Fonte: European Comision, *Milk Market Observatory* e Consellería do Medio Rural, *FOGGA*

3.1.10.

dade Autónoma como a primeira produtora seguida de Castela e León, que concentra o 12,4% do volume de produción total en España.

O 67% das entregas de leite galegas permanecen na propia Comunidade Autónoma, dirixíndose o resto ás outras CC.AA. españolas. De media, no conxunto do Estado o 70% das entregas teñen como destino as mesmas comunidades autónomas onde se realizan as mesmas.

O prezo medio ponderado sen impostos por litro de leite percibido polo produtor (**cadro 3.1.9.**) aumenta significativamente en 2022 tanto en Galicia como en España, acadando no último ano os 45,30 céntimos e 46,40 céntimos por litro, respectivamente. Atendendo á súa evolución ao longo dos últimos anos cómpre mencionar que en 2010 o prezo do leite era significativamente inferior, ascendendo a 28,90 céntimos por litro.

A evolución mensual do prezo do leite (**cadro 3.1.10.**) mostra resultados semellantes en Galicia e España, sendo os prezos moito máis elevados no conxunto da UE-27 ao longo de todo o ano agás en decembro. En relación á evolución en Francia, cómpre indicar que os prezos en Galicia e España superan aos franceses a partir do mes de xullo.

Ademais do prezo da leite cómpre facer referencia á

Cotizacións e mesas de prezos 2021-22. Resumo anual

		2022 (1)				
		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
Becerros < 1 ano	€/100 Kg vivo	276,88	276,88	276,88	276,88	276,88
Vacún maior		188,25	185,25	185,25	185,25	186,00
Año leitón		534,75	534,75	534,75	534,75	534,75
Cabrito leitón		570,00	570,00	570,00	570,00	570,00
Porcos de cebo		148,13	144,50	144,50	144,50	145,41
Polo de granxa		122,00	122,00	122,00	122,00	122,00
Coello		-	-	-	-	-
Ovos de galiña (L)	€/cabeza	162,50	160,38	160,38	160,38	160,91
Vacas de leite		1.953,54	1.925,42	1.925,42	1.925,42	1.932,45
Xovencas de leite		1.131,80	1.129,42	1.129,42	1.129,42	1.130,02
Becerros (1-3 semanas)		316,00	316,00	316,00	316,00	316,00
Ovellas		107,50	107,50	107,50	107,50	107,50
Cabras		-	-	-	-	-
Leitóns		-	-	-	-	-
Leite	€/100 l	45,42	45,42	45,42	45,42	45,42

		2021				
		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
Becerros < 1 ano	€/100 Kg vivo	257,44	257,44	257,44	257,44	257,44
Vacún maior		119,08	119,08	119,08	119,08	119,08
Año leitón		450,25	450,25	450,50	450,50	450,38
Cabrito leitón		508,92	508,92	508,92	508,92	508,92
Porcos de cebo		124,85	124,85	126,11	126,11	125,48
Polo de granxa		104,62	104,62	104,62	104,62	104,62
Coello		32,19	37,46	37,46	32,12	34,81
Ovos de galiña (L)	€/cabeza	128,15	128,15	128,15	128,15	128,15
Vacas de leite		1.898,22	1.898,22	1.898,22	1.898,22	1.898,22
Xovencas de leite		1.129,60	1.129,60	1.129,60	1.129,60	1.129,60
Becerros (1-3 semanas)		262,13	262,13	262,13	262,13	262,13
Ovellas		100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Cabras		-	-	-	-	-
Leitóns		41,25	41,25	41,25	41,25	41,25
Leite	€/100 l	33,33	33,33	33,33	33,33	33,33

(1) Datos de xaneiro a agosto

Fonte: AGACAL

3.1.11.

evolución dos prezos dos principais produtos gandeiros. Dunha banda, o prezo da vaca de leite aumenta nun 1,8%, acadando os 1.932,45 euros por cabeza, o valor máis elevado dos últimos anos. Asemade, o prezo do porco de cebo, tras unha caída superior ao 70% en 2021, aumenta un 15,9% (**cadro 3.1.11.**), rachándose a tendencia descendente dos últimos anos no caso dos prezos de becerros de menos dun ano, vacún maior, año e cabrito leitón.

Subsector vitivinícola

No ano 2020 en Galicia redúcese de xeito significativo o volume de produción de viño nas Denominacións de Orixe (DO) cunha vendima que acadou os 60,7 millóns de quilos de uva (3,6 millóns de quilos menos que na campaña anterior), o que supón unha caída do 5,6%.

A sinalada redución no volume de produción rexístrase tamén na colleita de viño cualificado que descende un 7,6% e acada os 42,8 millóns de litros, descendendo de xeito paralelo o seu valor económico ata os 223,6 millóns de euros, un 3,4% menos que en 2019.

Analizando as diferentes DO, o cadro 3.1.12. mostra como as DO Rías Baixas, Ribeira Sacra e Ribeiro concen-

Sector vitivinícola 2021: distribución segundo Denominación de Orixe

2021

	Monterrei	Rías Baixas	Ribeira Sacra	Ribeiro	Valdeorras	Barbanza e Iria	Betanzos	Ribeiras do Morrazo	Val do Miño	Galicia
Superficie inscrita *(ha)*	657,0	4.184,0	1.276,0	1.293,0	1.113,0	8,6	6,5	7,7	10,4	8.556,2
Viticultores	365	5.046	2.291	1.667	1.042	12	8	21	6	10.458
Industrias	27	178	98	98	43	5	6	5	3	463
Produción *(Kg)*	6.232.189	43.809.134	6.541.212	9.942.367	7.107.426	66.539	19.366	62.305	56.982	73.837.520
Viño cualificado *(litros)*	4.453.725	27.546.531	3.733.221	8.082.677	3.893.720	34.001	5.560	25.420	21.705	47.796.560
Valor económico *(euros)*	21.111.000	180.154.000	20.882.000	32.323.000	25.958.000	136.000	22.200	101.600	86.800	280.774.600

Fonte: Conselleria do Medio Rural.

3.1.12.

tran o 86% dos viticultores e o 79% da superficie inscrita totais de Galicia.

A DO Rías Baixas é a que presenta uns indicadores tanto de produción como de valor económico máis elevados, cunha superficie inscrita de 4.093,6 ha (48,7% do total galego), 5.131 viticultores (48,1% do total) e unha produción de 34,5 millóns de quilos (56,8% do total, conta con 178 empresas e un valor económico de 132 millóns de euros.

No que respecta á produción e a o valor económico da mesma no ano 2020 en relación ao ano anterior, destacar que en todas as DO agás as de Barbanza e Iria, Rías Baixas e Monterrei, rexistrouse no ano 2020 unha caída da produción, especialmente intensa nas DO Ribeiro e Ribeira Sacra con caídas do 20,6% e 27,2% respectivamente; pola contra destaca o incremento do 6,4% na produción da DO Rías Baixas, ou do 32,6% na DO Barbanza e Iria.

En termos monetarios, o anteriormente citado descenso no valor económico conxunto das DO en Galicia, deriva fundamentalmente da caída de máis de 10 millóns de euros na DO Rías Baixas (-7,1%), seguida a distancia polas DO Ribeira Sacra con 1,8 millóns de euros menos (-8,5%) ou Monterrei con 482 mil euros menos (-2,7%). Pola contra, salienta o aumento de valor nas DO de Valdeorras con 3,5 millóns de euros máis (18%), ou Ribeiro con 1,1 millóns de euros máis (3,3%).

Agricultura ecolóxica

Por agricultura ecolóxica enténdese aquel sistema de produción de alimentos baseado no respecto ao medio ambiente, no benestar animal e no mantemento e mellora da fertilidade do solo.

Segundo os datos publicados polo Consello Regulador da Agricultura Ecolóxica de Galicia (Craega) no ano 2021, último dato publicado, aumenta o número de ha certificadas en Galicia un 0,5% (descendera un 7,7% no ano anterior), acadando as 32.209 ha. Comparado co rexistrado no ano 2010, a superficie cultivada medra un 127% (14.167 ha nese ano). Este incremento de 153,2 ha é consecuencia do incremento experimentado en Ourense (222,6 ha máis; 2,4%), Pontevedra (118,1 ha; 5,6%) e A Coruña (60,8 ha; 1,6%), o que contrasta coa redución experimentada en Lugo, cunha caída interanual de 1,5%, o que supón 248,2 hectáreas menos. A pesar desta evolución, a provincia de Lugo é a que presenta o maior número de hectáreas dedicadas á produtos ecolóxicos, con 16.606,2 ha, o que supón o 51,6% das ha. certificadas en Galicia, ascendendo en Pontevedra ata as 9.626,8 hectáreas (29,9% do total). En conxunto, ambas provincias concentran no ano 2021 o 81,5% da superficie total dedicada á agricultura ecolóxica.

Atendendo á súa distribución segundo tipo de cultivo, cómpre mencionar que o 74,5% da superficie inscrita está dedicada a pastos permanentes, con 23.987,4 ha. Séguenlle os cultivos permanentes (froiteiras, viñedos,

froitos secos e oliveiras), cun 19,7% (6.341,1 ha), entre os que destaca a superficie dedicada a castañas. En relación ao ano anterior aumenta a superficie dedicada a pastos permanentes, con 531,6 hectáreas máis (2,7%), reducíndose por contra tanto a centrada en cultivos permanentes, con 253,6 hectáreas menos (3,9% inferior) como a terras arables, con 101,8 ha menos (5,1%).

Atendendo á distribución segundo tipo de operador, a provincia de Lugo é a máis numerosa en canto á produción, con 365 operadores, o 36,6% dos operadores industriais, salientando Pontevedra no ámbito da elaboración e comercialización, con 126 operadores (35,6% do total).

En termos monetarios, o valor da produción controlada polo Craega medrou en 2021 un 4,3%, acadando os 113 millóns de euros (4,6 millóns máis que no ano precedente). A produción animal é a que máis volume de ventas certificadas obtiveron, con 63,1 millóns de euros (53,1%), entre as que destacan o leite , con 39,3 millóns (un 2,9% máis que no ano precedente) e a carne e derivados e as conservas de peixe, cun volume de vendas de 16,6 e 14,5 millóns de euros, respectivamente. Estes tres produtos concentran o 62,3% do valor total en 2021.

Subsector mar-industria

Para coñecer o número de embarcacións operativas en Galicia tomamos como referencia o Rexistro de buques pesqueiros da Comunidade Autónoma, no que deben incluírse as embarcacións pesqueiras e auxiliares das listas terceira e cuarta do Rexistro de matrícula de buques con porto base en Galicia que estean operativas. Un ano máis descende o número de embarcacións operativas con porto base en Galicia, de xeito que a 31 de decembro de 2022 había un total de 4.232 embarcacións de pesca extractiva e marisqueo (terceira lista), 28 buques menos que na mesma data do ano anterior. Os datos do Rexistro de buques de Galicia reflicten que o número de embarcacións auxiliares de pesca e acuicultura (cuarta lista) aumenta en 16 embarcacións, acadando os 1.289 buques, cinco menos que en 2022.

O sinalado descenso da frota pesqueira explícase pola redución de 30 embarcacións no caladoiro nacional (Cantábrico-Noroeste), acadando os 4.058 buques, e en menor medida do número de buques que faenan en pesqueiras comunitarias, con 70 buques, tres menos que no ano anterior. Por contra, as pesqueiras internacionais contan con cinco embarcacións máis, acadando os 104 buques. O maior número de buques rexistrados na frota pesqueira galega son os de artes menores, cunha cifra de 3.766 embarcacións (22 menos que no ano precedente), embarcacións de pequeno porte, que se dedican a unha pesca multiespecífica con diferentes artes que utilizan en función da especie obxectivo.

A maior parte das embarcacións pesqueiras teñen o seu porto base na denominada zona III Arousa (39%), seguida polas zonas I-Vigo (15,3%) e IV-Muros (14,8%). No que respecta ás embarcacións auxiliares de pesca e acuicultura, as devanditas 1.289 embarcacións rexistradas están principalmente concentradas na zona III-Arousa, con sete de cada dez embarcacións (907 barcos).

No concernente á actividade pesqueira e marisqueira, medida a través das vendas rexistradas nas lonxas galegas, no conxunto do ano 2022 ráchase a tendencia descendente no seu volume de produción iniciada no ano 2018, aumentando ao mesmo tempo a súa facturación. Dunha banda, o volume de produción acada no último ano os 134,3 miles de toneladas, un 1,2% máis que no ano anterior, o que supón o segundo valor máis reducido dende o ano 2008 (173,6 miles de toneladas) tan só por diante do nivel de 2021. Doutra banda, a súa facturación aumenta un 2,8% respecto ao rexistrado no ano precedente e acada os 437,5 millóns de euros (451,2 millóns no ano 2008).

O devandito incremento da produción explícase fundamentalmente pola medra dos cefalópodos, que máis que duplica a súa produción respecto ao ano anterior (114,3%), o que contrasta cunha nova caída do peixe, cun descenso 6% para situase nos 118,6 millóns de quilogramos. Tal como se mostra no **cadro 3.1.13.**, os peixes constitúen o grupo de especies máis importante,

Actividade pesqueira e marisqueira 2008-22: distribución segundo grandes grupos de especies (1)

	Producción						
	2008	2013	2019	2020	2021	2022	22/21
				(Kg.)			(%)
Total	**173.568.727**	**163.434.160**	**158.167.314**	**150.256.142**	**132.782.506**	**134.342.438**	**1,2**
Algas	82.213	160.553	404.560	432.150	598.628	691.073	15,4
Bivalvos	11.259.129	6.980.915	9.828.890	6.481.257	7.087.721	7.556.449	6,6
Cefalópodos	9.851.795	14.519.150	4.177.617	3.185.312	7.031.109	15.064.394	114,3
Crustáceos	1.580.872	939.487	1.203.796	1.210.026	1.431.121	1.461.619	2,1
Equinodermos	747.949	596.989	831.713	722.807	856.675	729.412	-14,9
Gasterópodos	14.840	4.582	2.797	1.809	2.046	1.273	-37,8
Peixes	149.825.735	139.941.798	141.417.974	138.006.011	115.558.532	108.591.373	-6,0
Poliquetos	1.958	4.567	5.525	3.597	3.875	4.671	20,5
Resto das descargas	204.236	286.118	294.441	213.174	212.799	242.174	13,8

	Valor						
	2008	2013	2019	2020	2021	2022	22/21
				(euros)			(%)
	451.323.010	**413.422.055**	**464.888.248**	**412.960.344**	**424.955.237**	**437.497.606**	**3,0**
Algas	50.615	97.537	336.500	337.347	421.091	542.913	28,9
Bivalvos	77.724.439	51.072.934	88.060.891	66.529.423	74.067.895	70.904.327	-4,3
Cefalópodos	26.963.373	30.386.372	25.942.677	17.588.523	29.097.892	46.112.670	58,5
Crustáceos	30.213.875	16.160.722	21.134.515	19.312.413	22.957.911	23.405.314	1,9
Equinodermos	1.987.498	1.823.495	6.028.382	5.511.323	7.142.307	7.717.539	8,1
Gasterópodos	32.146	14.899	30.717	18.844	32.169	22.811	-29,1
Peixes	313.561.026	313.002.429	322.161.936	302.731.731	290.055.508	287.440.811	-0,9
Poliquetos	40.899	234.569	324.309	209.013	245.802	270.724	10,1
Resto das descargas	749.138	629.098	868.321	721.726	934.662	1.080.496	15,6

(1) Datos definitivos ata 31 decembro 2021. Os de 2022 son provisionais ata consolidación estatística. Consulta: 13-2-23

Fonte: Consellería do Mar.

3.1.13.

Actividade pesqueira e marisqueira 2021-22: produción e ingresos xerados pola primeira venda nas principais lonxas

	Producción			Valor		
	2022		22/21	2022		22/21
	(en kg.)	(%)	(%)	(en euros)	(%)	(%)
Vigo	23.588.420	17,6	-6,5	91.874.206	21,0	4,4
A Coruña (Lonja Coruña, S.A.)	27.678.102	20,6	-1,6	64.860.359	14,8	0,5
Burela	16.542.471	12,3	-13,0	63.176.171	14,4	-5,7
Celeiro	13.936.081	10,4	4,0	48.875.221	11,2	13,0
Ribeira	24.507.589	18,2	9,4	40.238.905	9,2	6,6
Noia	1.717.611	1,3	1,5	12.694.915	2,9	-13,0
Carril	911.517	0,7	1,7	9.179.027	2,1	8,6
O Grove	683.297	0,5	-4,0	8.105.753	1,9	-5,4
Cambados	1.236.988	0,9	15,5	7.622.170	1,7	-5,5
Cedeira	981.593	0,7	6,3	6.227.570	1,4	6,0
Campelo	463.220	0,3	-11,0	5.263.887	1,2	-25,3
Cangas	421.310	0,3	14,9	4.522.412	1,0	6,8
Malpica	1.721.236	1,3	15,5	4.425.898	1,0	21,3
Portosín	4.352.181	3,2	13,2	4.394.522	1,0	10,2
Camariñas	2.758.787	2,1	13,2	4.338.089	1,0	26,6
Marín	1.861.575	1,4	26,4	4.272.032	1,0	20,1
A Illa de Arousa	585.826	0,4	-9,8	4.234.869	1,0	-12,2
Muros	981.003	0,7	-19,5	4.153.622	0,9	5,7
Cabo de Cruz	337.810	0,3	16,5	4.140.997	0,9	-0,5
Rianxo	605.568	0,5	146,7	4.006.266	0,9	154,9

Consulta: 14-02-2023

Fonte: Consellería do Mar

3.1.14.

Valor da produción acuícola en Galicia 2020-21: distribución segundo destino xeográfico

	2021	2020
	(en miles de euros)	
Total	**249.203,0**	**183.712,8**
Mesma Comunidade Autónoma	144.379,5	117.380,3
Distinta Comunidade Autónoma	48.403,0	30.484,8
Outro país da Unión Europea	43.007,4	28.446,6
Terceiros países	13.413,1	7.401,1

Fonte: Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación. *Estadísticas pesqueras: producción de acuicultura*

3.1.15.

Emprego na acuicultura 2021

	Asalariados		Non asalariados		Total	
	(UTA) (1)	*(persoas)*	*(UTA)*	*(persoas)*	*(UTA)*	*(persoas)*
Galicia	**1.291**	**2.485**	**1.947**	**5.662**	**3.237**	**8.147**
Total	**3.663**	**5.514**	**2.059**	**5.850**	**5.723**	**11.364**

(1) UTA: unidades de traballo anual, nº de persoas que traballan a tempo completo durante todo o ano.
Fonte: Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación, *Encuesta de establecimientos de acuicultura*

3.1.16.

ao representar o 80,8% da produción e o 65,7% do valor total en primeira venda, porcentaxes inferiores ás do ano anterior, co 87% e 68,3%, respectivamente.

Desagregando a actividade pesqueira entre as distintas lonxas galegas (**cadro 3.1.15.**), as principais lonxas presentan unha caída na súa produción, sendo esta do 13% na lonxa Ribeira, o dobre do producido en Vigo e lonxe do que presenta a lonxa da Coruña (Lonja Coruña S.A.), cun 1,6%. Tras esta evolución, A Coruña mantense como a principal lonxa galega en termos de produción, concentrando o 20,6% do total galego en 2022, por diante de Ribeira, cun 18,4%, e Vigo e Burela, co 17,6% e 12,3%, respectivamente. No concernente á facturación cómpre salientar o desigual comportamento rexistrado na lonxa de Vigo, que presenta unha medra do 4,4% tras á caída de case o dez por cento do ano anterior, o que contrasta coa caída interanual do 5,7% en Burela e do 0,5% na Coruña. A lonxa de Vigo concentra o 21% do valor das vendas galegas, por diante do 14,8% do total na Coruña e o 14,4% de Burela.

O subsector da acuicultura en Galicia no ano 2021 (último dato dispoñible) rexistra unha medra no volume de facturación, rachando así a tendencia decrecente dos últimos anos. Tras un incremento do 35,6% o valor da produción acuícola situouse nos 249,2 millóns de euros, dos que o 57,9% consúmese na mesma Comunidade Autónoma. O valor xerado cos produtos dirixidos á UE representa o 17,3%, e os destinados a outras CC.AA. un 19,4%. En relación ao ano anterior, o devandito incremento na súa facturación ven motivado pola medra nos catro mercados reflectidos no devandito **cadro 3.1.15.** salientando a caída de 27 millóns (-23%) no caso da facturación no resto das CC.AA., e de 17,9 millóns (-58,1%) no mercado europeo.

No que respecta á ocupación no sector (**cadro 3.1.16.**), os datos do Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación reflicten que en 2021 se rexistraron 8.147 empregos (3.237 UTA), o que representa, o 71,7% do emprego do sector a nivel estatal e o 56,6% do total de UTAs. A segunda Comunidade Autónoma en importancia en canto a emprego é Andalucía, con 1.000 persoas

Axudas da Política Agraria Común e Política Pesqueira Común en Galicia e España 2022

	Galicia	España	Galicia/España
Pago de fondos UE *(en millóns de euros)*			*(%)*
FEAGA Exercicio 2022 (acumulado outubro) (1)	179,2	5.684,2	3,2
FEADER gasto público total, exercicio 2022 (acumulado outubro) (2)	151,6	1.850,7	8,2
Dereitos de pago básico			
Nº beneficiarios Rexime Pequenos Agricultores (RPA)	3.501	83.827	4,2
Nª de dereitos de Pequenos	10.823	244.194	4,4
Importes RPA *(en euros)*	2.462.593	54.864.666	4,5
Nº beneficiarios Rexime Pago Básico (RPB)	20.446	548.160	3,7
Nº de dereitos de Pago Básico	373.946	19.391.030	1,9
Importes Pago Básico *(en euros)*	69.061.578	2.746.088.115	2,5
Importes Pago Verde *(en euros)*	35.631.294	1.416.803.330	2,5

(1) FEAGA: Fondo Europeo Agrícola de Garantía
(2) FEADER: Fondo Europeo Agrícola de Desenvolvemento Rural
(3) FEMP: Fondo Europeo Marítimo e de Pesca
Fonte: Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación.

3.1.17.

empregadas. Comparado co ano anterior descende un 4,5% o emprego total en Galicia, permanecendo relativamente estable a ocupación en termos de UTA (0,4%).

A actividade de marisqueo, e en concreto o marisqueo a pé, rexistrou a 31 de decembro de 2021 un total de 3.676 permisos de actividade, dos que case o 75% pertencen a mulleres. Asemade, das 2.731 mulleres con permisos de marisqueo a pé, o 53,2% (1.454 mulleres) teñen máis de 51 anos.

Axudas comunitarias: Política Agraria Común e Política Pesqueira Común

As axudas da Política Agraria Común e da Política Pesqueira Común no exercicio 2021 (acumulado outubro) ascenderon a 179,2 millóns de euros do Fondo Europeo Agrícola de Garantía (FEAGA), e ata os 151,6 millóns de euros do Fondo Europeo Agrícola de Desenvolvemento Rural (FEADER). Estes pagos representan o 3,2% do total estatal para o FEAGA e o 8,2% no caso do FEADER (**cadro 3.1.17.**).

O número total de beneficiarios de dereitos correspondente ao Réxime de Pequenos Agricultores (RPA) descende a 3.501 persoas (4,2% dos beneficiarios en España) ascendendo o importe medio dos dereitos, a 703,4 euros. No que ao Réxime de pagos básicos se refire, o número de beneficiarios ascende a 20.446 persoas, o 3,7% do conxunto do Estado, situándose o importe total en 69,1 millóns de euros, o 2,5% do total estatal.

Os **cadros 3.1.18.** e **3.1.19.** reflicten os pagamentos FEAGA e FEADER atendendo á súa distribución segundo as principais liñas definidas. Entre os pagamentos FEAGA salientan o pago básico (97,3 millóns de euros) e as axudas para o vacún, fundamentalmente axudas asociadas voluntarias para vacún leite (peninsular), con 49,3 millóns de euros. No caso dos pagamentos FEADER, seguen destacando polo seu importe os investimentos en activos físicos, con 42,4 millóns de euros, e os investimentos para o desenvolvemento de zonas forestais e viabilidade dos bosques, con 37,3 millóns de euros.

No exercicio 2021 descende o número de perceptores de axudas directas (persoas físicas), que se sitúa en 25.708 perceptores, un 7,4% menos que no ano anterior (2.050 menos). Tras a devandita caída, o importe total das axudas directas en descende un 1,2% respecto ao exercicio anterior, acadando os 171,6 millóns de euros (2,1%). Comparado co total estatal, Galicia acolle

Pagamentos FEAGA en Galicia e España 2022

	Galicia	España	G/E
	(en euros)		*(%)*
Réxime de pago básico	97.330.146,52	3.676.000.301,73	2,6
Réxime de pago único (RPU)	0,00	-7.643,77	0,0
Algodón	0,00	145.728,05	0,0
Apicultura	7.886,21	141.050,89	5,6
Arroz	0,00	5.160.469,39	0,0
Azúcar e Isoglucosa	0,00	13.215.642,36	0,0
Froitas e hortalizas	133.273,17	21.988.201,93	0,6
Leite e produtos lácteos	132.086,10	216.374,66	61,0
Leguminosas gran	0,00	570.240,92	0,0
Medidas de promoción	0,00	1.873.828,10	0,0
Poseican	0,00	80.880.180,54	0,0
Vacún	49.253.756,79	156.559.066,01	31,5
Viños e alcois	246.063,42	14.813.231,88	1,7
Cultivos herbáceos	0,00	31.296.967,31	0,0
Ovino e caprino	0,00	77.051.688,87	0,0
Porcino	68.809,11	76.349,11	90,1
Reembolso disciplina financeira	-1.628,56	-35.143,68	4,6
Total	**147.170.392,76**	**4.079.946.534,30**	**3,6**

Fonte: Fondo Galego de Garantía Agraria

3.1.18.

Pagamentos FEADER en Galicia 2022

	Importe Feader	Importe Nacional	Importe gasto público
		(en euros)	
1 - Transferencia de coñecementos e actividades de información	614.656,24	204.885,41	819.541,65
03 - Réxmes de calidade dos produtos agrícolas e alimenticios	2.063.136,83	687.712,27	2.750.849,10
04 - Investimentos en activos físicos	32.496.403,30	9.936.778,19	42.433.181,49
06 - Desenvolvemento de explotacións agrícolas e empresas	8.456.648,27	2.818.882,83	11.275.531,10
07 - Servizos básicos e renovación de poboracións nas zonas rurais	4.389.636,53	1.463.212,16	5.852.848,69
08 - Investimentos desenvolvemento de zonas forestais e viabilidade dos bosques	27.954.660,97	9.318.220,26	37.272.881,23
10 - Agroambiente e clima	10.730.045,25	3.576.681,76	14.306.727,01
11 - Agricultura ecolóxica	1.484.545,43	494.848,46	1.979.393,89
13 - Pagos a zonas con limitacións naturais u outras limitacións específicas	12.951.789,64	4.317.263,60	17.269.053,24
16 - Cooperación	1.286.356,81	428.785,60	1.715.142,41
19 - Axuda para o desenvolvemento local de LEADER, (DLP)	7.608.029,94	2.536.010,01	10.144.039,95
20 - Asistencia técnica	4.321.464,67	1.440.488,22	5.761.952,89
21 - Axuda temporal excepcional destinada aos agricultores e PEMES afectados pola crise do COVID 19	1.312,50	437,50	1.750,00
Total	**114.358.686,38**	**37.224.206,27**	**151.582.892,65**

Fonte: Fondo Galego de Garantía Agraria

3.1.19.

Axudas directas 2021. Perceptores e importes por Comunidade Autónoma

Organismo pagador	Nº perceptores		Importe	
		(% sobre total)	*(en miles de euros)*	*(% sobre total)*
Andalucía	227.455	34,7	1.557.613	28,6
Aragón	37.205	5,7	441.856	8,1
Asturias	9.271	1,4	63.687	1,2
Baleares	5.475	0,8	28.979	0,5
Canarias	8.934	1,4	190.275	3,5
Cantabria	4.713	0,7	44.587	0,8
Castela-A Mancha	96.429	14,7	717.768	13,2
Castela e León	65.124	9,9	905.632	16,6
Cataluña	40.715	6,2	289.991	5,3
Estremadura	48.435	7,4	539.759	9,9
Galicia	**25.708**	**3,9**	**171.576**	**3,1**
Madrid	4.475	0,7	38.155	0,7
Murcia	11.279	1,7	127.962	2,3
Navarra	11.343	1,7	115.293	2,1
País Vasco	7.208	1,1	43.490	0,8
A Rioxa	4.962	0,8	32.979	0,6
C. Valenciana	45.921	7,0	141.961	2,6
F.E.G.A.	1	0,0	43	0,0
Total	**654.653**	**100**	**5.451.605,7**	**100**

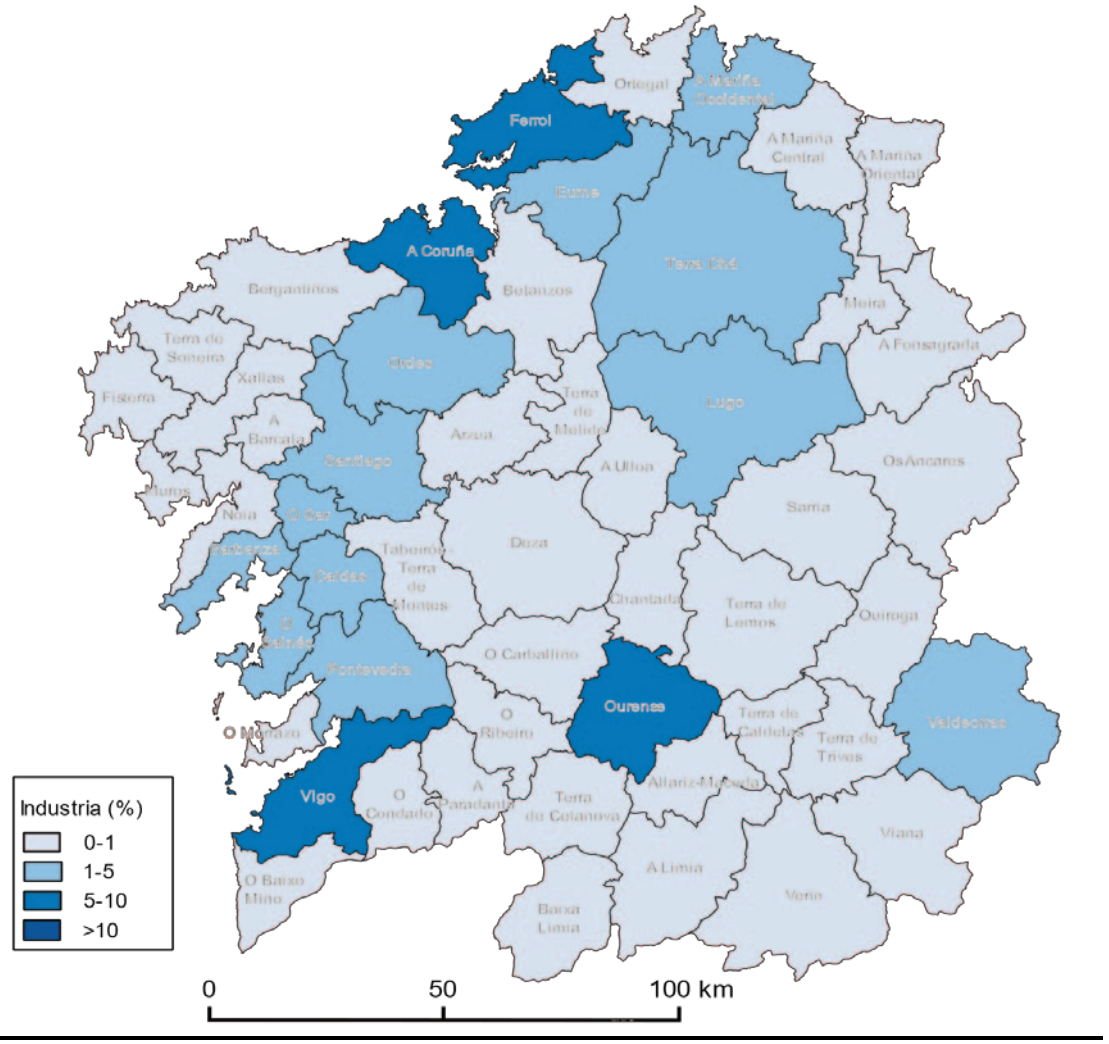
(1) Os totais recollen os perceptores, incluídos aqueles aos que se lles detraeron fondos (pagos negativos) e o importe, deducidos os devanditos pagos.

Fonte: Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación.

3.1.20.

o 3,9% dos preceptores destas axudas e o 3,1% do importe total (**cadro 3.1.20.**).

Distribución porcentual do VEB do sector industrial por comarcas. 2020

Fonte: Elaboración propia CES Galicia a partir do IGE.

MAPA 3.

Sector industrial

O sector industrial no seu conxunto presenta un mal comportamento no ano 2022 atendendo á contracción da súa actividade económica nun 2% respecto ao ano anterior, sendo esta caída do 0,5% no caso da industria manufactureira. Esta evolución contrasta co dinamismo no conxunto do Estado, onde o sector manufactureiro medra un 3,8% e a industria considerada no seu conxunto, un 3%.

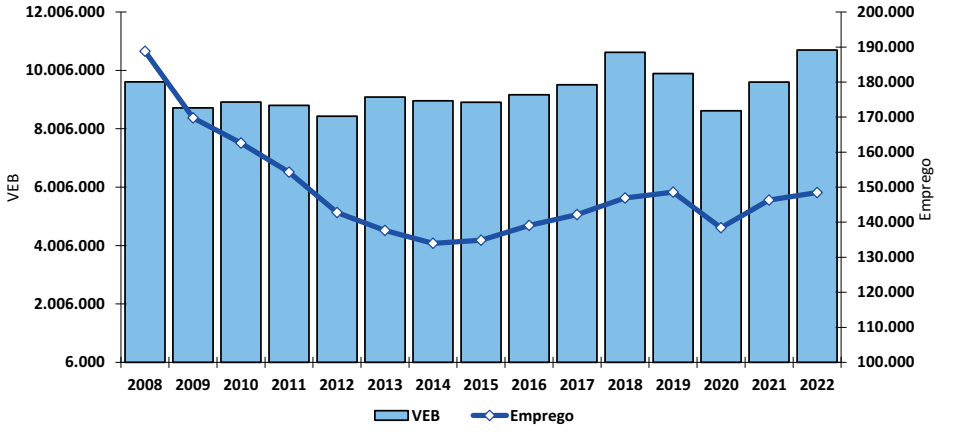
En termos absolutos, o valor engadido bruto (VEB) xerado polas ramas industriais ascende ata os 10.704,7 millóns de euros segundo os datos publicados polo IGE nas súas Contas económicas trimestrais, o que representa o 5% do total xerado polo sector en España. O sector industrial achega o 15,6% do PIB total da economía galega, sendo esta porcentaxe 10,9% no caso da industria manufactureira (17% e 11,9% se se considera o valor engadido xerado en Galicia). Estas porcentaxes son inferiores ás rexistradas no conxunto do Estado tanto para o sector industrial (incluída a enerxía), que representa o 16% do PIB, como no caso da industria manufactureira, que en España representa o 11,6% do PIB a prezos correntes.

No que respecta ao emprego no sector industrial, tras o descenso do número de afiliacións á Seguridade Social rexistrado nos dous últimos anos, en 2022 aumentan as afiliacións en alta laboral, situándose a media anual no último día de cada mes en 145.254 persoas afiliadas (1.559 persoas máis que no ano anterior), das que 134.677 afiliacións corresponden ás ramas de actividade manufactureira (1.410 máis).

Entre as actividades da industria manufactureira as que presentan un maior incremento das afiliacións en termos cuantitativos son as da industria de alimentación, con 729 afiliacións máis que na mesma data do ano anterior (2,4% máis) e de Fabricación de produtos metálicos, salvo maquinaria e equipamento, con 537 afiliacións máis (3,2%). No extremo oposto cómpre mencionar o comportamento das actividades de Fabricación de vehículos e motor, remolques e semirremolques, que se sitúa como a rama de actividade con maior descenso, con 861 afiliacións menos (-5,4%) e Metalurxia, con 172 menos (-3,7%).

Para analizar a evolución experimentada no curto prazo polo volume do valor engadido bruto a custo de facto-

VEB e emprego na industria (1) (2)

(1) VEB pm, en miles de euros; datos correxidos a efectos estacionais e de calendario (consulta: 27-02-2023)
(2) Os datos de emprego refírense a postos de traballo equivalentes a tempo completo
Fonte: IGE, *Contas económicas trimestrais*

3.1.21.

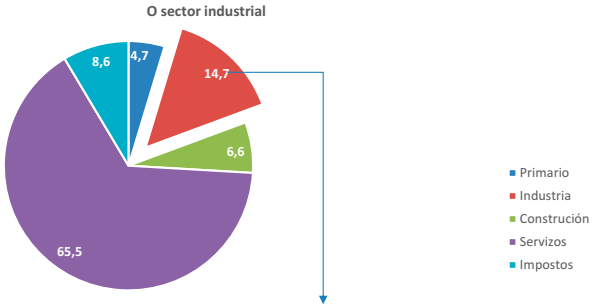
res do sector industrial utilizamos o índice de produción industrial (IPI). Este indicador, que mide os cambios na produción sen efecto dos prezos, reflicte no último ano unha caída media anual do 1,4%, o que contrasta co incremento do 2,4% experimentado no conxunto do Estado. Comparado co nivel medio do IPI en 2019, este índice rexistrou unha redución do 2,3% en Galicia, case dous puntos máis que en España (-0,4%).

O devandito descenso no IPI en Galicia no último ano ven motivado polo comportamento rexistrado na produción dos bens enerxéticos e intermedios, que se reduce un 6,3% e 5,1%, respectivamente. Por contra, o IPI correspondente aos bens de equipo medra un 3,4% e o dos bens de consumo o fixeron nun 1,9% (11,9% no caso dos bens de consumo duradeiro). Como reflicte o **cadro 3.1.23.**, no conxunto de España o IPI redúcese tan só no caso dos bens intermedios (-1,9%).

Se a comparación se realiza coa media do ano 2019, tan só no caso dos bens de consumo o IPI en Galicia é superior en 2022, cunha medra do 11,5%, oito puntos máis que o rexistrado no conxunto de España. No extremo oposto, o IPI dos bens enerxéticos redúcese un 11,3%, moi por riba do experimentado no caso dos bens de equipo (-6,7%) e dos bens intermedios (-4,3%).

Tal como se observa no **cadro 3.1.25.**, o IPI correspondente ao conxunto das ramas industriais manufactureiras redúcese no último ano en Galicia un 0,5% respecto ao ano 2021, o que contrasta coa medra interanual dun 2% no conxunto do Estado. As ramas de actividade que presentan un mellor comportamento atendendo á súa evolución en Galicia son as de confección de roupa de vestir, fabricación de mobles e a industria química; en contraposición do acontecido coa industria do papel e a fabricación de material e equipamento eléctrico. Se a comparación se realiza co índice medio no ano 2019, en Galicia cómpre mencionar o incremento en máis dun 50% no caso da fabricación de mobles e a confección de roupa de vestir, situándose as actividades de fabricación de produtos farmacéuticos e a fabricación de material e equipo eléctrico como os de mellor comportamento na economía española (18% e 10,1%, respectivamente). Por contra, as caídas máis significativas di IPI na Comunidade autónoma corresponden á fabricación doutro material de transporte, cun descenso do 48,8% entre os dous anos considerados, fabricación de

Contas de produción e explotación por ramas de actividade 2020

Peso porcentual no VEB do sector industrial de Galicia. Ramas de actividade.

Fonte: IGE, *Contas económicas de Galicia*

3.1.22.

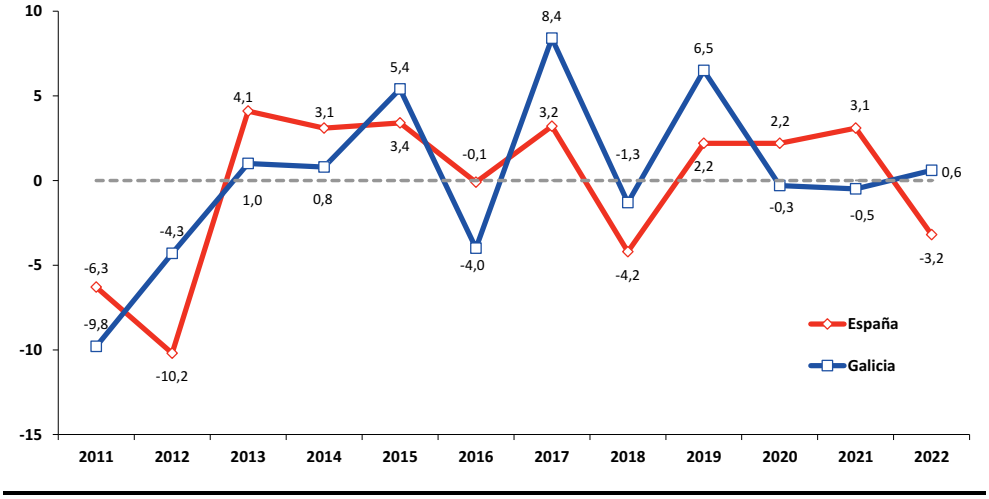
Indice de produción industrial de Galicia e España 2022

	Galicia			España		
	índice	variacións 2022 (1)	variacións Interanual decembro (2)	índice	variacións 2022 (1)	variacións Interanual decembro (2)
		(%)			(%)	
Xeral	**102,7**	**-1,4**	**-1,0**	**105,5**	**2,4**	**0,6**
Bens de consumo	**132,7**	**1,9**	**-17,2**	**107,2**	**3,5**	**-11,3**
B. consumo duradeiro	202,4	11,9	-12,4	108,4	2,7	-11,6
B. consumo non duradeiro	129,0	1,1	-17,7	107,1	3,6	-11,3
Bens de equipamento	**96,5**	**3,4**	**15,2**	**107,7**	**5,8**	**18,3**
Bens intermedios	**112,1**	**-5,1**	**-17,3**	**107,0**	**-1,9**	**-17,1**
Enerxía	**73,6**	**-6,3**	**20,9**	**99,1**	**4,1**	**17,6**

Base 2015
(1) variación da media no que vai de ano
(2) taxa de variación anual
Fonte: INE, *Índice de producción industrial*

3.1.23.

Índice de produción industrial en Galicia e España 2011-22(1). Taxa de variación media anual

(1) Base 2015
Fonte: INE, *Índice de producción industrial*

3.1.24.

Índice de produción industrial 2022: distribución segundo ramas de actividade

	Variacións media acumulativa 22/17 (1)		Variacións 22/21 (2)	
	Galicia	España	Galicia	España
	(%)		(%)	
Total	**-0,3**	**0,2**	**-1,4**	**2,4**
B Industrias extractivas	**27,5**	**0,6**	**43,3**	**7,8**
08 Outras industrias extractivas	27,5	4,9	43,3	8,2
C Industria manufactureira	**0,6**	**0,3**	**-0,5**	**2,0**
10 Industria da alimentación	1,7	0,3	-5,5	-0,3
11 Fabricación de bebidas	2,6	2,0	8,0	5,8
13 Industria téxtil	-4,7	-1,2	-8,6	0,9
14 Confección de roupa de vestir	9,6	-1,0	18,8	6,3
15 Industria do coiro e do calzado	0,0	-2,7	0,0	12,7
16 Industria da madeira e da cortiza, agás mobles; cestaría e espartaría	4,1	1,1	1,9	0,3
17 Industria do papel	-6,5	0,0	-26,6	-2,4
18 Artes gráficas e reprodución de soportes gravados	0,0	-5,1	0,0	-2,2
19 Coquerías e refinación de petróleo	0,0	-1,4	0,0	4,4
20 Industria química	-0,2	0,2	10,9	-4,5
21 Fabricación de produtos farmacéuticos	0,0	4,6	0,0	9,9
22 Fabricación de produtos de caucho e plásticos	-1,6	0,4	-5,4	0,8
23 Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	1,8	1,8	9,8	-1,4
24 Metalurxia; fabricación de produtos de ferro, aceiro e ferroaliaxes	-7,9	-3,0	-29,0	-9,2
25 Fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	-1,0	0,4	1,4	1,6
26 Fabricación de produtos informáticos, electrónicos e ópticos	0,0	4,0	0,0	2,1
27 Fabricación de material e equipamento eléctrico	-9,3	2,7	-17,7	6,8
28 Fabricación de maquinaria e equipamento n.c.n.	-0,2	2,4	11,9	4,7
29 Fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques	1,2	-3,3	-0,7	6,7
30 Fabricación doutro material de transporte	-6,4	-1,5	-10,5	6,8
31 Fabricación de mobles	5,3	0,9	14,8	2,8
32 Outras industrias manufactureiras	11,2	2,1	6,5	4,7
33 Reparación e instalación de maquinaria e equipamento	-5,6	1,0	4,4	5,7
D Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	**-6,6**	**-0,3**	**-11,1**	**4,9**
35 Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	-6,6	-0,3	-11,1	4,9
36 Captación, depuración e distribución de auga	0,0	-0,1	0	-0,2

(*) Poucas observacións mostrais, polo que o dato está afectado por un alto erro de mostraxe
(1) Taxa de variación media anual acumulativa
(2) Taxa de variación da media do que vai do ano
Fonte: IGE, *Índice de produción industrial*

3.1.25.

material e equipo eléctrico, cun -34%, e a industria de papel, cun -29,9%; en tanto que en España as maiores caídas rexístranse no caso das artes gráficas e a fabricación de vehículos de motor, cunha caída de case o 15%.

Un indicador que mostra as expectativas dos empresarios é o Índice de confianza empresarial, con datos que rexistran claramente a evolución da pandemia. Neste senso, o índice galego de confianza empresarial (**cadro 3.1.26.**) amosa expectativas empresariais claramente pesimistas a partir do segundo trimestre do ano 2020. Ao longo do ano 2022 aumenta lixeiramente ese pesimismo, acadando o valor do índice un valor do -16,7 puntos no cuarto trimestre do ano. Este pesimismo é inferior ao do conxunto de España, tal e como se aprecia no devandito **cadro 3.1.26.** e no **gráfico 3.1.27.**.

Outro indicador que nos permite observar a evolución do sector industrial, e en concreto da industria manufactureira, é o das variacións interanuais das vendas dos seus produtos. Tal como se amosa no **cadro 3.1.28.**, este indicador, que presenta datos de 2021, reflicte un incremento do 19,7% logo do descenso do ano

Indicadores da confianza empresarial en Galicia e España 2019-22 (1)

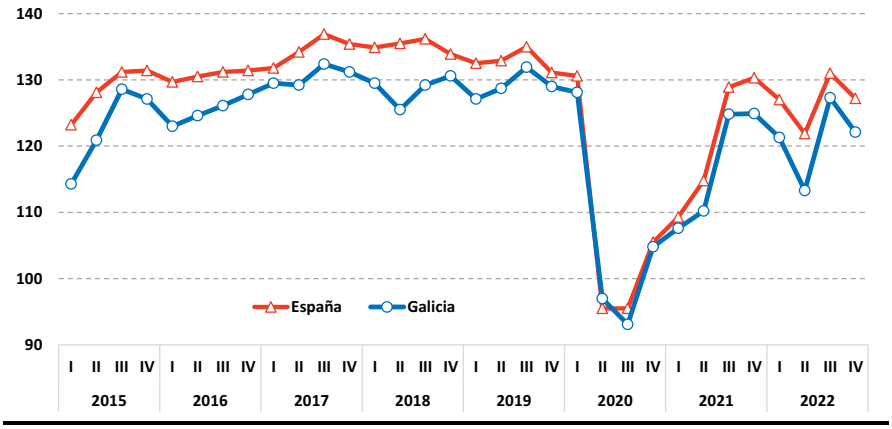
		Galicia			España		
		Situación do trimestre anterior	Expectativas do trimestre entrante	ICEH	Situación do trimestre anterior	Expectativas do trimestre entrante	ICEH
2019							
	I	0,3	-8,2	127,1	4,4	-2,7	132,5
	II	-5,7	2,7	128,7	-2,5	5,6	132,9
	III	0,2	6,6	131,9	4,5	4,7	135,0
	IV	3,1	-5,3	129,0	0,2	-2,7	131,1
2020							
	I	0,8	-5,8	128,1	1,9	-5,9	130,6
	II	-29,7	-68,6	97,0	-36,3	-72,0	95,5
	III	-65,2	-47,0	93,1	-62,8	-47,2	95,5
	IV	-34,0	-42,8	104,8	-38,8	-41,3	105,5
2021							
	I	-30,3	-37,8	107,6	-32,0	-36,5	109,3
	II	-34,5	-25,5	110,2	-30,2	-21,6	114,8
	III	-14,2	-0,8	124,8	-8,3	-0,9	128,9
	IV	-4,0	-10,7	124,9	-2,3	-2,6	130,3
2022							
	I	-8,1	-17,7	121,3	-2,0	-12,8	127,0
	II	-25,1	-25,6	113,3	-14,4	-16,1	121,9
	III	-3,1	-4,2	127,3	1,3	-4,2	131,0
	IV	-6,6	-16,7	122,1	-2,3	-11,8	127,2

(1) situación = indicador de situación armonizado: diferenza ou saldo entre a porcentaxe de respostas favorables e desfavorables relativas ao trimestre anterior (de -100 a +100); expectativas = indicador de expectativas harmonizado: diferenza ou saldo entre a porcentaxe de respostas favorables e desfavorables relativas ao trimestre anterior (de -100, todos os informantes teñen expectativas negativas, a +100, todos os informantes son optimistas); ICEH = Índice de Confianza Empresarial Harmonizado : constrúese a partir dunha media xeométrica convenientemente normalizada entre a situación e as expectativas

Fonte: IGE, *Indicadores da confianza empresarial*

3.1.26.

Índice de confianza empresarial harmonizado (ICEH) 2015-22

ICEH = Índice de Confianza Empresarial Harmonizado: constrúese a partir dunha media xeométrica convenientemente normalizada entre a situación e as expectativas

Fonte: IGE, *Indicadores da confianza empresarial*

3.1.27.

Vendas de produtos da industria manufactureira 2021: distribución segundo agrupacións de actividade

	Valor			
	(en miles de euros)	*(% / total)*	*(Galicia/España)*	*Taxa variación interanual (%)*
Alimentación, bebidas e tabaco	8.449.532	24,3	8,0	10,5
Textil e confección	1.410.955	4,1	20,9	35,2
Coiro e calzado	158.631	0,5	5,9	30,3
Madeira e cortiza	1.089.718	3,1	18,9	31,3
Papel, artes gráfica e reprodución de soportes gravados	605.601	1,7	3,4	13,5
Coquerías, refino químicas e produtos farmacéuticos	3.486.009	10,0	4,3	64,7
Manufacturas de caucho e plástico	893.980	2,6	4,7	6,5
Produtos minerais non metálicos	738.817	2,1	4,5	19,8
Produción, 1º transformación e fundición de metais	2.492.358	7,2	7,8	46,7
Produtos metálicos	1.977.281	5,7	6,5	23,6
Produtos informáticos, electrónicos, ópticos e eléctricos	558.508	1,6	3,4	5,0
Maquinaria e equipo	763.678	2,2	4,2	0,7
Material de transporte	8.224.376	23,6	13,9	0,0
Mobles e outras industrias manufactureiras	587.845	1,7	6,6	22,8
Reparación e instalación de maquinaria e equipo	840.670	2,4	7,0	-3,0
Produción de enerxía eléctrica, gas e vapor	2.524.896	7,3	9,5	119,0
Total	**34.802.853**	**100,0**	**7,6**	**19,8**

Fonte: INE, *Encuesta Industrial de Productos*

3.1.28.

anterior motivado polo impacto da pandemia (-7,6%). O valor das vendas ascende a 34.802,9 millóns de euros, o 7,6% do total estatal. As producións que achegan maior valor son as de alimentación, bebidas e tabaco (24,3% do total) e material de transporte (23,6%), así como o de coquerías, refino, químicas e produtos farmacéuticos (10%). Atendendo ao seu peso relativo no total de vendas a nivel estatal destacan as actividades da téxtil e confección e as de madeira e cortiza, que representan un 20,9% e 18,9% das vendas do conxunto do Estado, respectivamente. Asemade, cómpre resaltar que o peso relativo do sector de material de transporte ascende ata o 13,9%.

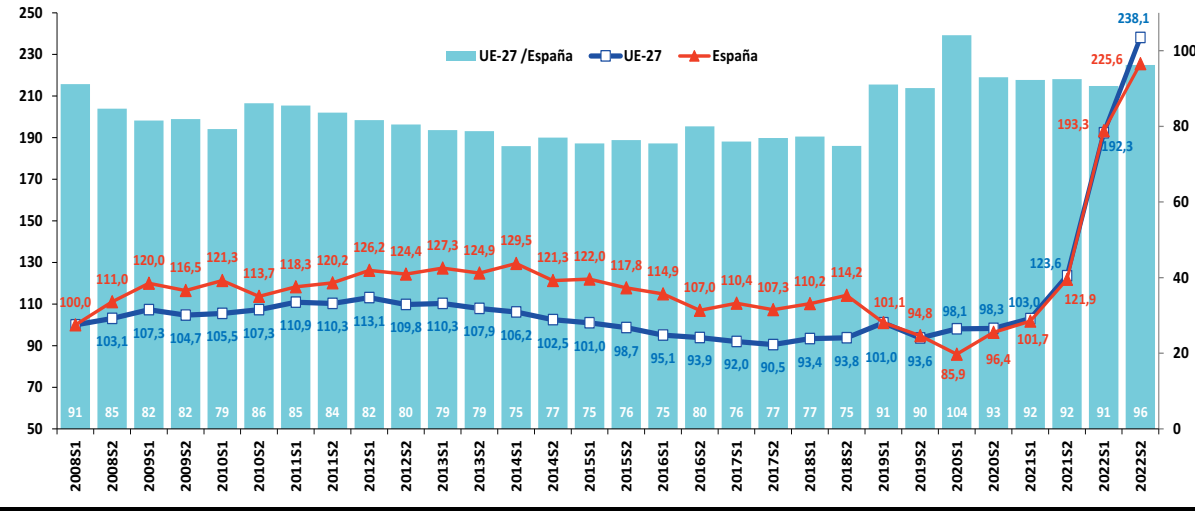
Finalmente, a evolución do prezo da electricidade para os consumidores industriais afecta de xeito directo sobre a rendibilidades das empresas. O prezo da electricidade aumenta notablemente a partir do primeiro semestre do ano 2020 tralo estado de alarma. Por primeira vez en toda a serie analizada (**cadro 3.1.29.**), nese primeiro semestre o prezo da electricidade por KWh consumido pagado en España polos consumidores industriais con consumos entre 500 MWh e 2.000 MWh sitúase por debaixo da media europea (UE-27), seguindo unha evolución similar entre o segundo semestre de 2020 e o primeiro de 2022.

Comparado o prezo rexistrado no segundo semestre de 2022 co mesmo período do ano anterior, o prezo na UE aumentou un 85,1% fronte ao 92,6% en España. Por contra, se a comparación se realiza cos datos correspondentes ao segundo semestre de 2008, fronte ao incremento do 130,9% do prezo no conxunto da UE (medido en euros correntes), en España o prezo da electricidade para consumidores industriais medra un 103,1%.

Subsector enerxético

Segundo os datos do balance enerxético facilitados por Red Eléctrica de España a xeración de enerxía eléctrica en Galicia redúcese en 2022 un 19,8% en relación á enerxía total xerada no ano anterior, o que contrasta co incremento rexistrado no conxunto do Estado

Índices do prezo da electricidade para consumidores industriais na UE-27 e España 2008-22 (1)

(1) Rango de consumo entre 500 e 2.000 MWh. Excluído impostos e gravames
Fonte: EUROSTAT

3.1.29.

(6,3%). En 2022 Galicia xerou un total de 19.429,2 GWh, sendo o peso relativo de Galicia no total estatal do 7%, máis de dous puntos inferior á do ano anterior (9,3%), o que sitúa a Galicia como a cuarta comunidade autónoma con maior potencia instalada, por detrás de Castela-León, Andalucía e Cataluña.

A demanda de enerxía redúcese no ano 2022 en Galicia un 30,5% para situarse en 12.10,4 GWh, Tendo en conta o descenso da demanda enerxética do 2,4% en España, o seu peso relativo no total estatal redúcese ata o 4,9% cando en 2021 representaba o 6,8%. O saldo de intercambios segue a ser excedentario, rexistrándose un saldo exportador de 6.815,2 GWh, un 8,1% superior ao do ano precedente.

O balance enerxético de REE reflicte que o devandito descenso da xeración enerxética en Galicia ven motivada tanto pola acusada caída no conxunto das fontes renovables fronte ao incremento rexistrado polas renovables. En concreto, a xeración de enerxía renovable redúcese un 31,8% respecto ao ano anterior fronte ao 15% no caso das fontes non renovables. Dado o descenso interanual do 4% rexistrado en España no caso das fronte renovables, a pesar do crecemento da enerxía solar fotovoltaica e eólica, reducíndose por contra a xeración de enerxía coas fontes non renovables un 15,3%.

No que á caída interanual da xeración de enerxía por fontes renovables se refire, cómpre resaltar o descenso dun 10% da xeración eólica fronte ao incremento no conxunto do Estado (1,1%), así como a minoración do 60,5% no caso da hidráulica (-39,7%). Entre as fontes non renovables destaca o incremento en máis dun 50% na xeración mediante carbón tanto en Galicia como en España, sendo esta porcentaxe do 26,7% no ciclo combinado e nun 31,2% (53,1% en España).

A pesar da forte redución experimentada pola enerxía eólica en Galicia en 2022, esta segue a ser a fonte máis importante ao representar o 39,5% do total xerado. Séguelle a produción de enerxía hidráulica, co 31,8%, e o ciclo combinado e coxeración, co 15,3% e 7,8%, respectivamente.

No concernente á produción de enerxía eléctrica a partir de enerxías renovables, coxeración e residuos, os

Balance enerxético de Galicia 2021-22

	Galicia				Galicia / España	
	2022		2021		2022	2021
	MWh	*(% total)*	*MWh*	*(% total)*	*(%)*	
Xeración renovable	**12.259.264,39**	**63,1**	**17.979.661,80**	**74,3**	**10,5**	**14,8**
Hidráulica	3.038.093,13	15,6	7.691.729,60	31,8	17,0	26,0
Eólica	8.605.904,95	44,3	9.560.091,41	39,5	14,1	15,8
Solar fotovoltaica	21.494,46	0,1	22.328,63	0,1	0,1	0,1
Solar térmica		-		-	-	-
Hidroeólica		-		-	-	-
Outras renovables	445.029,81	2,3	539.656,86	2,2	9,6	11,4
Residuos renovables	148.742,03	0,8	165.855,29	0,7	16,9	18,9
Xeración non renovable	**7.169.976,75**	**36,9**	**6.232.617,03**	**25,7**	**4,5**	**4,5**
Turbinación bombeo	96.821,34	0,5	29.632,61	0,1	2,6	1,1
Nuclear		-		-	-	-
Ciclo combinado	4.681.464,35	24,1	3.694.929,37	15,3	6,9	8,3
Carbón	705.666,98	3,6	458.938,68	1,9	9,1	9,2
Motores diesel		-		-	-	-
Turbina de gas		-		-	-	-
Turbina de vapor		-		-	-	-
Coxeración	1.537.282,07	7,9	1.883.261,09	7,8	8,7	7,2
Residuos non renovables	148.742,03	0,8	165.855,29	0,7	7,8	7,4
Enerxía total xerada	**19.429.241,14**	**100,0**	**24.212.278,83**	**100,0**	**7,0**	**9,3**
Consumos en bombeo	**- 423.578,39**		**- 357.640,29**		**7,0**	**8,3**
Saldo de intercambios	**- 6.815.216,69**		**- 6.304.399,71**		**-**	**-**
Demanda en b.c.	**12.190.446,07**		**17.550.238,84**		**4,9**	**6,8**

Notas

Balance eléctrico: asignación de unidades de produción segundo combustible principal.

Outras renovables: inclúe biogás, biomasa, hidráulica mariña exeotérmica. Os valores de incrementos e ano mobil inclúen resíduos ata o 31/12/2014.

Resíduos renovables :xeración incluida noutras renovables e coxeración ata o 31/12/2014.

Turbinación de bombeo puro + estimación de turbinación de bombeo mixto.

Ciclo combinado: Inclúe funcionamento en ciclo aberto.

Coxeración: os valores de incrementos e ano móbil inclúen residuos ata o 31/12/2014.

Residuos non renovables: xeración incluida noutras renovables e coxeración ata o 31/12/2014.

Demanda correxida: correxidos os efectos de temperatura e laboralidade.

Valor positivo: saldo importador; valor negativo: saldo exportador. Os valores de incrementos non se calculan cando os saldos de intercambios teñen distinto signo.

Consulta: 3-03-23

Fonte: Red Eléctrica de España

3.1.30.

datos publicados pola Comisión Nacional de los Mercados y la Competencia (CNMC) amosan un descenso da enerxía vendida, manténdose relativamente estable a potencia instalada. En 2021 vendéronse en Galicia un total de 13.755 xigavatios, un 6,6% menos que no exercicio precedente, o que contrasta co incremento do 7,2% rexistrado no conxunto do Estado. Tras esta caída Galicia sitúase como a cuarta Comunidade con maior enerxía vendida (11,2% do total estatal) por detrás de Andalucía (16,1%), Castela e León (15,2%) e Aragón (12,8%).

Atendendo á distribución segundo tipo de enerxía, o 68,6% da enerxía vendida en Galicia en 2021 (9.442 xigavatios) corresponde á eólica, seguida da coxeneración que representa o 13,6% (1.875 xigavatios) e a enerxía hidráulica, co 11,2% (1.545 xigavatios).

A potencia instalada é de 5.098 megavatios, un 0,4% superior á do ano anterior, o que representa o 9,7% da potencia total en España. En relación ás demais CC.AA., Galicia mantense no quinto lugar, por detrás de Andalucía (16,6%), Castela e León (15,8%), Castela–A Mancha (13,4%) e Aragón (12,6%).

Consumo de produtos petrolíferos en Galicia e España 2021-22

2022

	Total	Gasolinas	Gasóleos	Fuelóleo BIA
		(en tm.)		
Galicia	**2.364.004**	**281.260**	**1.846.204**	**236.539**
A Coruña	1.000.896	118.021	692.663	190.212
Lugo	361.216	31.621	316.407	13.188
Ourense	301.640	31.728	248.164	21.748
Pontevedra	700.252	99.890	588.970	11.392
España	**34.693.142**	**5.750.856**	**27.521.152**	**1.421.135**
Galicia/España *(%)*	6,8	4,9	6,7	16,6

2021

	Total	Gasolinas	Gasóleos	Fuelóleo BIA
		(en tm.)		
Galicia	**2.383.481**	**281.980**	**1.863.274**	**238.227**
A Coruña	1.002.528	116.700	696.435	189.393
Lugo	366.737	31.986	321.363	13.388
Ourense	308.997	32.553	253.830	22.614
Pontevedra	705.218	100.741	591.646	12.832
España	**34.499.879**	**5.637.709**	**27.517.835**	**1.344.334**
Galicia/España *(%)*	6,9	5,0	6,8	17,7

Fonte: Corporación de Reservas Estratégicas de Productos Petrolíferos

3.1.31.

O consumo de produtos petrolíferos na Comunidade Autónoma descende no ano 2022 un 0,8%, aumentando en España un 0,6%. Tras esta evolución, o consumo destes produtos ascende en Galicia a 2.364 miles de toneladas métricas, o que representa o 6,8% do total estatal (6,9% no ano anterior).

A devandita caída interanual prodúcese tanto no caso das gasolinas como dos gasóleos e fuelóleos. Dunha banda, o **cadro 3.1.31.** amosa como o consumo de gasóleos redúcese en Galicia un 0,9% e o de fuel óleos un 0,7%, o que contrasta coa medra do 5,7% no caso dos fuel óleos, aumentándose estable no caso dos gasóleos. Asemade, o consumo de gasolinas descende na Comunidade Autónoma un 0,3% fronte ao incremento do 2% no conxunto do Estado.

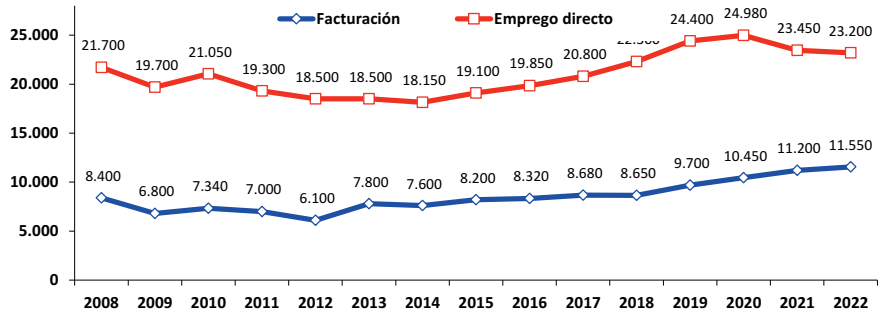
O produto máis consumido son os gasóleos, que representan un 78,1% do consumo total en Galicia (79,3% en España). A importancia relativa do consumo de fuel óleo en Galicia é do 10% (4,1% en España) e do 11,9% no caso das gasolinas (16,6% no conxunto do Estado).

Industria da automoción

As Contas económicas anuais de Galicia, publicadas en novembro de 2022 con datos para o ano 2020, rexistran un VEB do sector de Fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques de 1.138,9 millóns de euros, e 14.434 postos de traballo equivalente a tempo completo. Esta actividade aporta o 17,9% do valor engadido bruto xerado pola industria manufactureira galega nese ano, sendo esta porcentaxe do 15% no ano 2008; no conxunto da economía galega o sector supón o 2,9% do VEB galego total no ano 2020, porcentaxe que se sitúa en 2,1% en 2008. No que respecta ao emprego, o 11,5% do total de empregados do sector manufactureiro en Galicia o está nas actividades de fabricación de vehículos de motor, dúas décimas menos que no ano 2008 (11,7%).

A pesar das dificultades polas que atravesa o sector no ano 2022, como as relacionadas coa crise global de se-

Facturación e emprego directo nas empresas do cluster da automoción 2008-22 (1)

(1) facturación en millóns de euros
Fonte: Clúster da Automoción de Galicia

3.1.32.

miconductores ou os problemas de abastecemento, as afiliacións á Seguridade Social nese ano mantense relativamente estables. A 31 de decembro de 2022 Galicia contaba con 14.985 afiliacións en alta laboral no sector de fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques (85 menos que na mesma data do ano anterior). Do total de afiliacións no sector, 7.851 estaban no subsector de fabricación de compoñentes, pezas e accesorios (52,3% do total); 6.126 no de fabricación de vehículos de motor (40,9%); e as 1.028 restantes no de fabricación de carrocerías (6,9%). Comparado co ano anterior aumentan as afiliacións no caso da actividade de fabricación de compoñentes un 6,5%, o que supón 478 afiliacións máis; o que contrasta coa caída no subsector de fabricación de vehículos de motor nun 7,2% menos (477 afiliacións menos); a e as actividades de fabricación de carrocerías, que perden o 7,7% das súas afiliacións en relación á mesma data de 2021 (86 afiliacións menos).

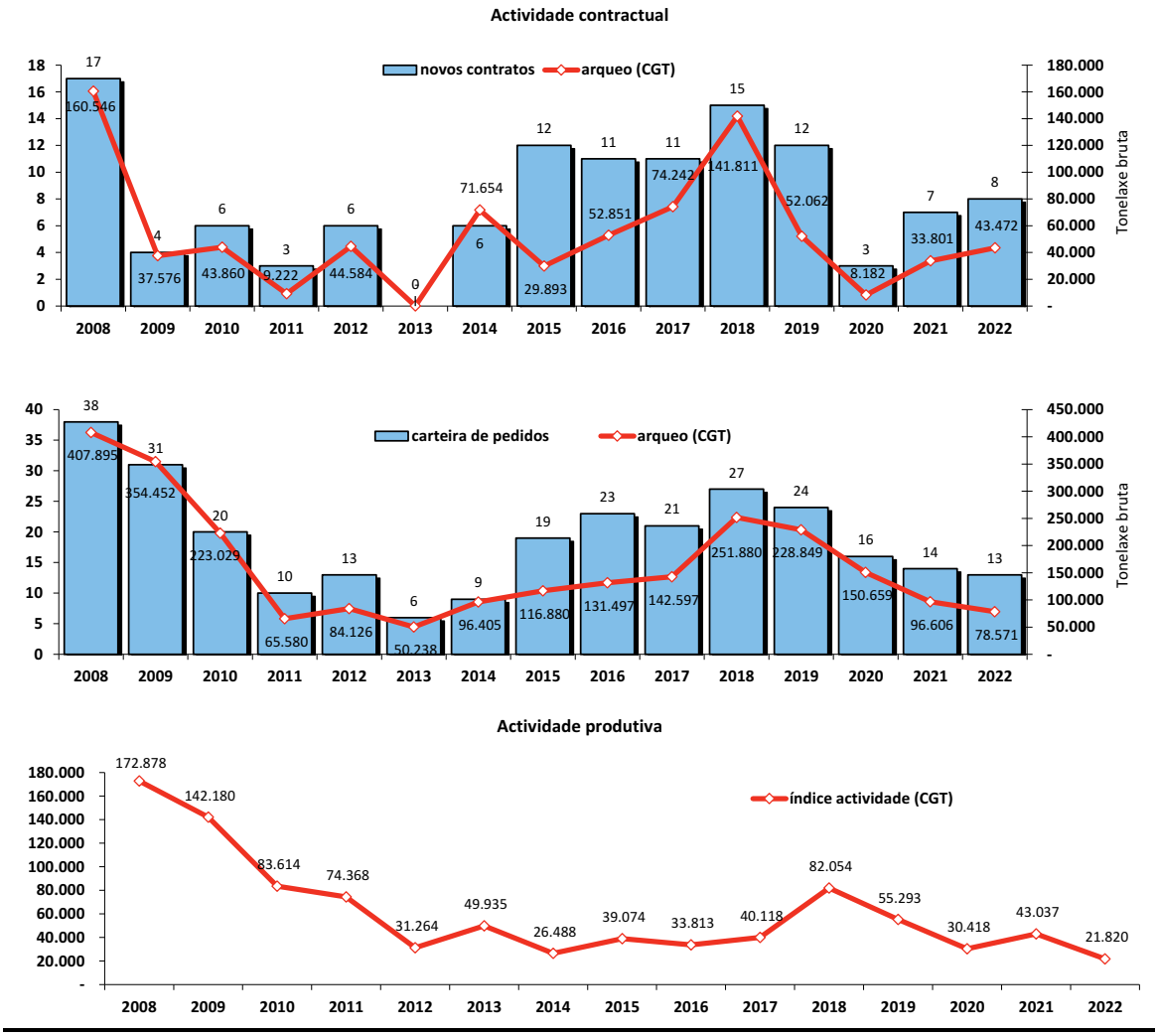
Os datos facilitados pola Fundación Clúster da Automoción de Galicia (Ceaga) mostran como as 200 empresas do clúster pertencentes a máis de 20 divisións diferentes da clasificación CNAE, pechan o ano 2021 alcanzando máximos de cifra de negocios e exportacións a pesar das dificultades polos problemas de aprovisionamento e encarecemento das materias primas. A facturación das empresas do sector da automoción en Galicia ascende a 11.200 millóns de euros, un 7,3% máis que no ano anterior, e as exportacións totais do sector acadan os 8.160 millóns de euros, un 12,4% superior ao total do ano anterior, o que supón case un terzo das exportacións galegas (32,3%). Entre estas, as exportacións de compoñentes medraron un 1,8% acadando os 1.650 millóns de euros.

Fronte á evolución mostrada polo sector do automóbil en Galicia, a Dirección General de Tráfico (DGT) rexistra un lixeiro descenso das matriculacións de vehículos. Ao longo do ano 2021 matriculáronse 47.599 vehículos, o 3,5% do total estatal, o que supón un descenso do 0,7% respecto ao ano anterior (346 vehículos menos), cando no ano anterior descendera en 9.181 vehículos (16,1%). Esta caída ven explicada pola caída na matriculación de turismos, con 1.861 matriculacións menos, un 5,3% menos que en 2020 (9.153 turismos menos no ano anterior).

Industria naval

O ano 2021 foi un mal ano para a industria naval (CNAE 30.1) atendendo á evolución do número de afiliacións á Seguridade Social, ao presentar unha caída do 8,4% respecto ás afiliacións rexistradas no ano anterior. A 31 de decembro de 2021, o sector contaba con 4.656 afiliacións, a cifra máis reducida dos últimos sete anos, o

Construción naval nos estaleiros galegos 2008-22: actividade contractual e actividade produtiva

Fonte: Ministerio de Industria, Comercio y Turismo, *Construcción naval. Boletín informativo trimestral*

3.1.33.

que supón unha caída de 428 afiliacións respecto ao ano anterior. O descenso das afiliacións no sector naval rexístrase novamente nas tres provincias, presentando Pontevedra a maior redución tanto en termos absolutos (250 afiliacións menos) como relativos (-9,2%), fronte ao -7,5% nas provincias da Coruña e Lugo (171 e 7 afiliacións menos, respectivamente). No ano 2021 Pontevedra mantense como a provincia galega con maior número de afiliados no naval, con 2.456 persoas (52,7% do total do sector), seguida da Coruña, con 2.114 afiliacións (45,4%).

A diferenza do acontecido nos dous anos anteriores, a actividade contractual no ano 2021 caracterizouse por un incremento do número de novos contratos nos estaleiros galegos, asinándose 7 novos contratos, catro máis que no ano anterior. No ano 2021 só hai tres comunidades con novos contratos, Asturias (9 contratos) e País Vasco e Galicia (7 contratos). Esta medra reflíctese nun incremento do arqueo bruto compensado (CGT), de xeito que no último ano ascendeu en Galicia ata os 33.801 CGT, o 28,5% do total estatal, fronte ao

32,6% de Asturias e o 38,9% do País Vasco. Os sete novos contratos están asinados con España. Arxentina e Estados Unidos.

A carteira de pedidos dos estaleiros galegos a 31 de decembro de 2021 descende ata os 14 buques, dous menos que na mesma data do ano anterior, o equivalente a 96.606 CGT (o 33,2% do total estatal). No último ano, o número de buques en carteira ascende en Asturias a 16 buques, e no País Vasco a 15 buques.

En relación á actividade produtiva, o índice de actividade ponderada, que ten en conta as postas de quilla, botaduras e entregas (probas oficiais), reflicte que o arqueo bruto compensado dos estaleiros galegos aumenta no último ano ata as 43.037 CGT, o que a sitúa como a Comunidade con maior actividade, por diante de Asturias (40.877 CGT) e País Vasco (32.718 CGT).

Atendendo á evolución da construción naval nos estaleiros galegos dende o ano 2008, o gráfico 3.1.33. amosa o forte impacto negativo da crise financeira entre 2008 e 2013, cunha caída importante tanto da actividade contractual como produtiva. A recuperación posterior leva ao sector a acadar un máximo no ano 2018, con 15 contratos novos e 27 en carteira de pedidos. Así, os datos do ano 2021 atópanse lonxe dos resultados de 2008 e 2018.

Industria téxtil

As contas económicas de Galicia reflicten que o valor engadido bruto xerado polo sector téxtil (división 13–15 da CNAE 2009) acadou en Galicia no ano 2019 os 483,6 millóns de euros, dos que 433,7 corresponden á confección e prendas de vestir e industria de coiro e do calzado. O número de postos de traballo equivalentes a tempo completo ascende o a 10.926, dos que 9.085 pertencen ao subsector de confección e prendas de vestir e industria de coiro e do calzado. Atendendo ao seu peso no conxunto da economía galega, esta rama de actividade representa o 6,5% do valor engadido bruto xerado pola industria manufactureira e o 7,9% do emprego.

O promedio de afiliación á Seguridade Social na industria téxtil en Galicia foi no ano 2021 de 9.726 afiliacións á Seguridade Social, 353 menos que no ano anterior, o que supón o 7,3% das afiliacións da industria manufactureira, tres décimas menos que no ano anterior. Cómpre resaltar que esta importancia relativa descende paulatinamente dende o inicio da crise financeira de 2008, cando supuña o 9,9%. O devandito descenso da afiliación explícase pola caída experimentada no sector da confección de roupa de vestir (-4,7%; 378 afiliacións menos), en tanto que aumenta un 2,6% no caso da industria de coiro e calzado (8 afiliacións máis) e do 1% na industia téxtil (17 afiliacións máis). No último ano na rama de confección de roupa de vestir rexístranse 7.706 afiliados, o 79,2% do total da industria téxtil galega.

Industria da alimentación e bebidas

As contas anuais reflicten que a produción da industria de alimentación (división 10 e 11 da CNAE 2009) ascendeu no ano 2019 a 1.714,4 millóns de euros, e representa o 22,9% do valor xerado pola industria manufactureira en Galicia. Con respecto ao ano 2008, a achega das industrias alimentarias ao VEB industrial manufactureiro incrementouse case seis puntos (17,1%).

Dentro da industria da alimentación, a participación das seis ramas que a forman é a seguinte: a rama da conserva e do conxelado de peixe achega o 29,2% do seu VEB, seguida pola fabricación de bebidas, cun 23,7%, e da rama de procesamento e elaboración de produtos cárnicos, co 17,3% do VEB. O 29,8% restante divídense entre as ramas de fabricación de produtos lácteos, fabricación de produtos para a alimentación animal e outras industrias alimentarias.

No concernente ao emprego, as contas económicas (datos 2019, último dispoñible) indican que o número de postos de traballo equivalentes a tempo completo ascendeu a 32.436 postos de traballo, o 24,2% do total da industria manufactureira galega, dos que 11.530 corresponden á actividade de procesamento e conservación de peixes, crustáceos e moluscos (35,5%); e 4.601

Volume de aproveitamento total (1) segundo especie 2018-22

	2018	2019	2020	2021	2022	22/21
			(en m^3)			(%)
Pinus pinaster	1.694.241,64	1.809.623,54	1.629.422,28	1.905.712,23	2.172.193,29	14,0
Pinus radiata	1.772.070,02	1.704.128,23	1.628.839,05	1.938.682,74	1.981.622,32	19,0
Pinus sylvestris	134.513,95	116.710,48	130.481,00	194.675,55	222.210,90	49,2
Outras / mestura coníferas	255.783,01	168.307,32	84.683,42	65.476,19	110.511,85	-22,7
Eucalyptus spp.	5.921.442,62	5.621.413,63	5.287.384,95	5.606.947,48	6.229.792,88	6,0
Frondosas caducifolias	275.683,12	270.162,62	230.022,79	255.244,68	281.288,03	11,0
Outras frondosas non caducifolias	17.791,32	13.077,14	15.827,62	20.886,61	18.542,31	32,0
Total	**10.071.525,67**	**9.703.422,94**	**9.006.913,81**	**9.987.983,74**	**11.016.649,58**	**10,9**

(1) Xestión pública e xestión privada

Fonte: Medio Rural, *Anuario de Estadística Forestal de Galicia*

3.1.34.

ao subsector de procesamento e conservación de carne e elaboración de produtos cárnicos (14,2%). A fabricación de produtos lácteos concentra o 7% do emprego neste subsector industrial (2.267 postos de traballo equivalentes a tempo completo) e o de bebidas o 9,3% (3.029 postos).

No ano 2021 as afiliacións á Seguridade Social na industria da alimentación e fabricación de bebidas ascenderon a 33.546 persoas, o que supón unha medra do 1,3% respecto ao ano anterior, das que 30.627 están na industria de alimentación e as restantes 2.919 afiliacións á de fabricación de bebidas (1,3% e 1,4%, respectivamente). Atendendo á súa evolución ao longo dos últimos anos, o peso relativo da afiliación no sector da industria da alimentación no total da industria manufactureira aumenta ata o 23% no último ano, cinco puntos máis que en 2009, manténdose o sector de fabricación de bebidas en torno ao 2,2% (2% en 2009).

Industria da madeira

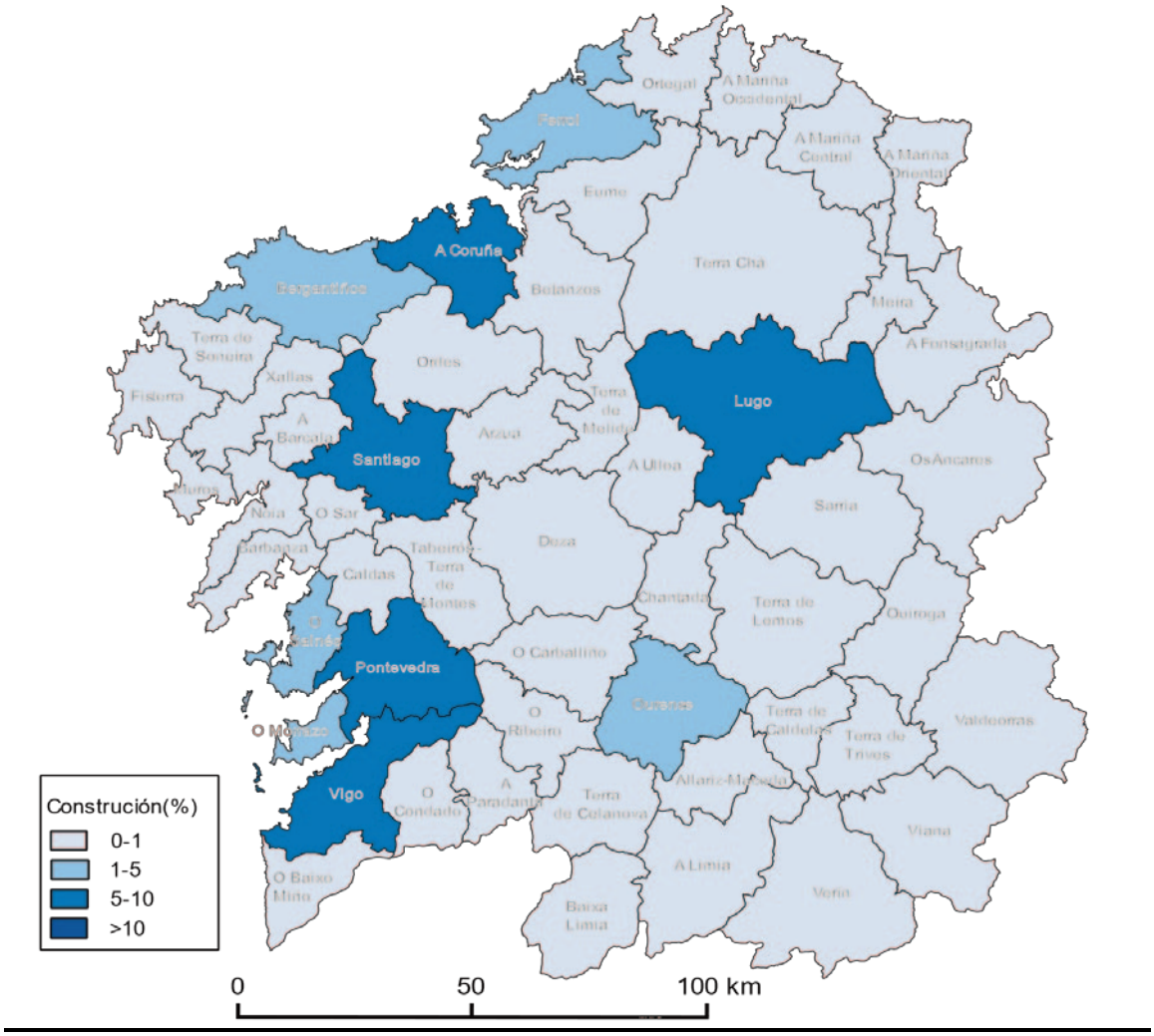
Segundo os datos proporcionados polo Anuario de estadística forestal de Galicia, o aproveitamento nos bosques galegos no ano 2021 foi de 10 millóns de metros cúbicos de madeira, o que supón unha medra do 10,9% respecto ao ano anterior, rachando a tendencia descendente dos últimos anos. A principal especie é o Eucalyptus spp., que representa o 56,1% do aproveitamento total.

A industria da madeira e fabricación de mobles (ramas 16 e 31 da CNAE 2009), segundo as contas económicas, xera un VEB no ano 2019 de 490 millóns de euros, dos que 318,6 millóns de euros corresponden as actividades da industria da madeira e da cortiza; o número de postos de traballo equivalentes a tempo completo ascende a 12.825, dos que 7.700 postos pertences á xa citada industria da madeira e da cortiza. A industria da madeira de xeito conxunto representa o 6,5% do valor engadido bruto xerado polo sector manufactureiro e o 9,6% do emprego na industria manufactureira en Galicia.

No ano 2021 as afiliacións á Seguridade Social nas devanditas ramas de actividade acadaron as 12.622 persoas, o que supón o 9,5% das afiliacións da industria manufactureira, das que 9.008 afiliacións están na industria da madeira e da cortiza, agás mobles; cestaría e espartaría (o 71,4%) e as restantes 3.614 afiliacións á fabricación de mobles (28,6%). Respecto ao ano anterior, as afiliacións medran un 2,6% (315 afiliacións máis) se ben o nivel atópase por baixo do rexistrado en 2019 (131 afiliacións menos; -1%).

. ❑

Distribución porcentual do VEB do sector da construción por comarcas. 2020

Fonte: Elaboración propia CES Galicia a partir do IGE.

MAPA 4.

Construción

O sector da construción presenta en 2022 unha medra interanual da súa actividade superando tanto en Galicia como en España dous anos consecutivos de contracción na xeración de VEB. En concreto, se a crise económica orixinada pola pandemia ocasionou en Galicia en 2020 unha caída interanual do 11,6% e do 16% no ano 2021, o valor engadido xerado polo sector experimentou no último ano un crecemento do 0,7%, lonxe do 4,1% rexistrado na economía española.

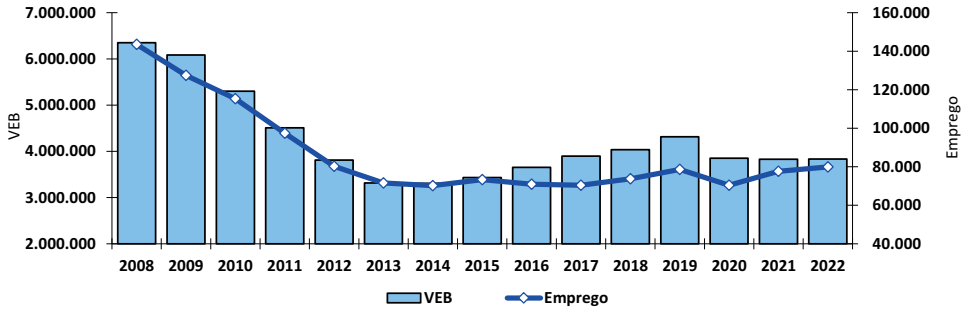
En termos monetarios, o sector da construción en Galicia, segundo os datos da estimación das contas económicas trimestrais do IGE, xerou un VEB de 3.833,6 millóns de euros, o 5,6% do PIB galego no ano 2022; o que determina un emprego no sector de 79.900 postos de traballo equivalentes a tempo completo, o 7,7% do total, dúas décimas máis que no ano anterior. No conxunto do Estado o sector da construción representa o 4,8% do PIB e o emprego supón o 7,1% do total de postos de traballo a tempo completo.

A pesar desta contracción económica, as afiliacións á Seguridade Social no sector aumentaron un 2%, alcanzando as 79.180 afiliacións, o 7,6% do total galego. Este incremento prodúcese nas distintas ramas de actividade, salientando as actividades de construción especializada, cunha medra interanual do 2,3% (1.119 afiliacións máis) e a construción de edificios, cu 1,3% (328 afiliacións).

Á hora de analizar o sector hai que observar tanto a evolución de indicadores de oferta, entre os que salientan os visados de dirección de obra ou a licitación pública, como os indicadores de demanda, principalmente compravenda de vivendas, número de hipotecas constituídas ou os indicadores de accesibilidade á vivenda.

No que respecta aos visados de obra nova proporcionados polo Ministerio de Transportes, Movilidad y Agenda Urbana (**cadro 3.1.37.**), que se poden tomar como un indicador adiantado da actividade no sector, ao longo de 2022 visáronse 1.620 edificios novos, o que supón un 2,4% superior ao rexistrado no ano anterior. Fronte a este incremento interanual, no conxunto do Estado os visados de obra nova reducíronse un 2,4%. Tras esta evolución a superficie total experimenta unha caída do 21,3% da superficie total, que se sitúa en 993.501 metros cadrados.

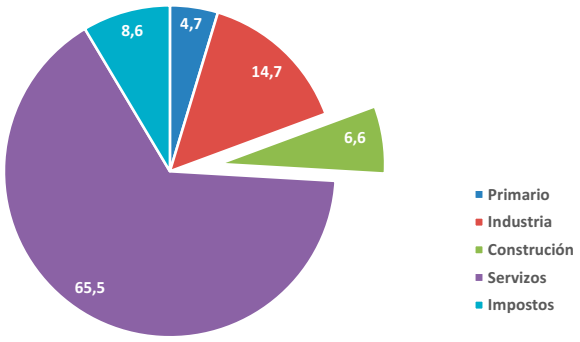
VEB e emprego na construcción (1) (2)

(1) VEB pm, en miles de euros; datos correxidos a efectos estacionais e de calendario (consulta: 27-02-2023)
(2) Os datos de emprego refírense a postos de traballo equivalentes a tempo completo
Fonte: IGE, *Contas económicas trimestrais*

3.1.35.

O sector da construción 2020

Fonte: IGE. *Contas económicas de Galicia*

3.1.36.

Atendendo á súa distribución segundo destino principal, o devandito incremento veu motivado pola evolución dos visados de dirección de obra para uso residencial, que presentan en Galicia unha medra interanual do 6,7% (aumenta un 1,5% en España) para situarse nos 1.383 visados. Por contra, descende o número de visados de dirección para superficies comerciais e almacenamento un 21,2% (12,1% no conxunto do Estado) acadando os 52 visados. Tras esta evolución a superficie total case un 82% despois do forte incremento experimentado en 2020 (multiplicaba por cinco a superficie respecto ao ano precedente).

A evolución dos visados de obras de reforma e/ou restauración reflicte igualmente o desigual comportamento en Galicia e España. En 2022 reformáronse en Galicia un total de 1.034 vivendas, un 3,8% máis que no ano anterior (38 vivendas máis), o que contrasta co

Visados de dirección de obra en Galicia e España 2021-22: distribución segundo tipo de obra

Obra nova

	Galicia			España		
	2022	2021	22/21 (%)	2021	2022	22/21 (%)
Total edificios	**1.620**	**1.582**	**2,4**	**34.985**	**35.839**	**-2,4**
Uso residencial	1.383	1.296	6,7	31.792	31.337	1,5
Servizos comerciais	52	66	-21,2	1.293	1.471	-12,1
Uso industrial	38	32	18,8	438	442	-0,9
Outros	147	188	-21,8	1.462	2.589	-43,5

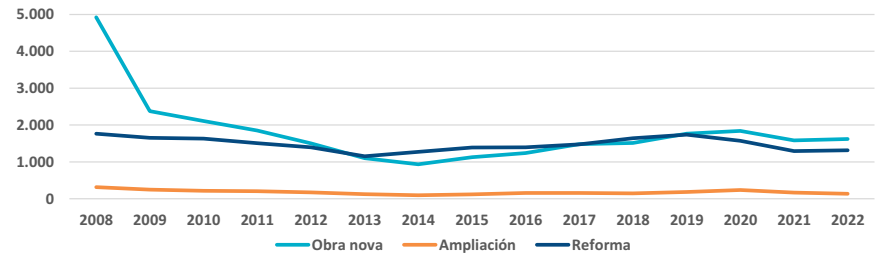
Obras de ampliación

	Galicia			España		
	2022	2021	22/21	2022	2021	22/21
Total edificios	**137**	**168**	**-18,5**	**3.657**	**4.250**	**-14,0**
Vivendas	90	123	-26,8	2.791	3.245	-14,0
Outros	47	45	4,4	866	1.005	-13,8

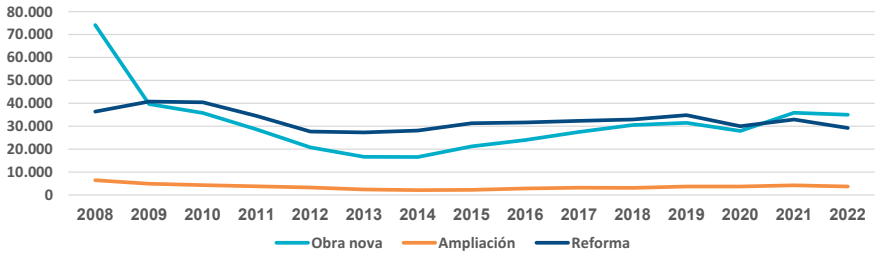
Obras de reforma e/ou restauración

	Galicia			España		
	2022	2021	22/21	2022	2021	22/21
Total edificios	**1.313**	**1.293**	**1,5**	**29.189**	**32.977**	**-11,5**
Vivendas	1.034	996	3,8	23.649	27.133	-12,8
Outros	279	297	-6,1	5.540	5.844	-5,2

Galicia

España

Fonte: Ministerio de Transportes, Movilidad y Agenda Urbana, *Obras en edificación*

3.1.37.

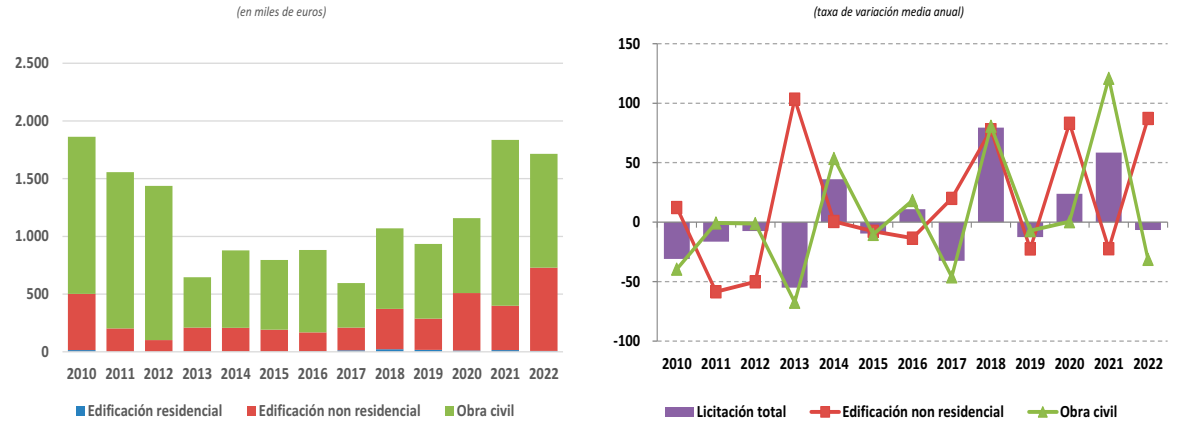
Licitación pública en Galicia e España 2021-22: distribución segundo administracións

	2022		2021		22/21	
	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España
	(en millóns de euros)				*(%)*	
Administración Xeral do Estado	**537,3**	**8.036,6**	**803,1**	**7.899,2**	**-33,1**	**1,7**
Mº Transportes, Mov. e Ag. Urb.	438,1	6.006,2	586,8	6.269,6	-25,3	-4,2
Mº para a Transición Ecolóxica	25,3	896,8	115,3	667,0	-78,0	34,4
Resto Admón. Xeral	73,9	1.133,7	101,1	962,6	-26,9	17,8
Administración Autonómica	**669,8**	**9.944,2**	**559,1**	**6.839,1**	**19,8**	**45,4**
Administración Local	**508,7**	**11.262,0**	**473,9**	**8.960,6**	**7,3**	**25,7**
Concellos	446,5	9.302,5	423,8	7.007,4	5,4	32,8
Outras Administracións	62,2	1.959,5	50,1	1.953,2	24,0	0,3
Total licitación	**1.715,7**	**29.242,8**	**1.836,1**	**23.698,9**	**-6,6**	**23,4**

Fonte: SEOPAN, *Licitación regional*

3.1.38.

Licitación oficial de Galicia por tipo de obra 2010-22

Fonte: SEOPAN, *Licitación regional*

3.1.39.

descenso do 12,8% no conxunto do Estado. Estas reformas contaron cun orzamento de 76 millóns de euros, o que supón un descenso interanual do 24,6%.

A licitación de obra pública no ano 2022 caracterizouse por unha redución no seu importe total do 6,6%, descenso motivado polo mal comportamento da Administración Xeral do Estado (AXE). Esta contracción contrasta co acusado incremento experimentado no conxunto do Estado, cunha medra interanual do 23,4%.

En termos nominais, a licitación pública acadou os 1.715,7 millóns de euros, 120,4 millóns de euros menos que en 2021, o que supón o 5,9% do total estatal. Con todo, cómpre resaltar que a pesar deste descenso, o importe licitado é o segundo máis elevado dende o ano 2010 tan só superado polo rexistrado no ano precedente.

Atendendo aos distintos niveis administrativos, a licitación pública da AXE na comunidade autónoma redú-

Compravenda de vivendas en Galicia e España 2008-22

	Galicia					España
	Total	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	
2008	26.590	11.654	3.904	3.079	7.953	552.080
2013	12.568	5.286	2.047	1.365	3.870	312.593
2019	17.108	8.060	1.842	1.676	5.530	505.467
2020	15.215	7.018	1.627	1.493	5.077	420.238
2021	19.815	9.320	2.420	1.658	6.417	566.485
2022	21.527	10.313	2.375	1.875	6.964	649.494
22/08	-5.063	-1.341	-1.529	-1.204	-989	97.414
22/21	1.712	993	-45	217	547	83.009

Fonte: INE, *Estadística de transmisión de derechos de la propiedad*

3.1.40.

cese un 33,1% no último ano, o que contrasta co incremento do 1,7% en España. No ano 2022 a licitación ascende a 537,3 millóns de euros, o que supón o 31,3% da licitación total en Galicia). Como mostra o **cadro 3.1.38.**, o investimento do Ministerio de Transportes, Movilidad y Agenda Urbana sitúase en 438,1 millóns de euros (25,3% menos que en 2021), acadando a licitación pública do Ministerio de Transición Ecológica os 25,3 millóns de euros (115,3 millóns no ano anterior) e os 73,9 millóns de euros a do resto dos ministerios (26,9% menos).

A licitación pública da Administración Autonómica aumenta no último ano un 19,8% para acadar os 669,8 millóns de euros, o que representa o 39% da licitación pública total en Galicia. Ao mesmo tempo, a licitación da Administración Local medra un 7,3% no último ano para situarse nos 508,7 millóns de euros, o 29,6% do total.

A provincia con maior volume de licitación de obra pública é A Coruña con 800,3 millóns de euros en 2021, o 43,6% da licitación total de Galicia. Séguelle Ourense, que multiplica por seis o valor das licitacións, con 347,3 millóns (18,9%) e Lugo, con 298,1 millóns de euros (16,2%); e por último Pontevedra, con 293,2 millóns de euros (16%), que é a única provincia que presenta unha redución interanual da licitación pública, cunha caída do 23,2%.

No concernente á desagregación da licitación segundo tipos de obra, a licitación en obra civil situouse en 2022 en 986,2 millóns de euros, máis dun 30% inferior ao rexistrado no ano anterior (en 2020 ascendía a 650 millóns), o que supón o 57,5% do total galego. Por contra, a licitación en edificación increméntase un 82,5% en relación ao ano anterior, acadando os 729,5 millóns de euros, o que supón o importe máis elevado dende o ano 2008. Este incremento explícase pola medra do 87,1% da edificación non residencial, que se sitúa en 721,4 millóns de euros.

No que aos indicadores de demanda se refire, o principal indicador é a evolución do número de compravenda de vivendas. O **cadro 3.1.40.** mostra que en 2022 o número de compravendas efectuadas sobre vivendas da "Estadística de transmisiones de derechos de la propiedad" do INE medra do 8,6%, seis puntos menos que en España (14,7%). En 2022 rexistráronse en Galicia 21.527 transaccións, o 3,3% do total estatal, o que supón 1.712 máis que no ano precedente. O devandito incremento non se produce de xeito homoxéneo entre as catro provincias, reducíndose un 1,9% en Lugo fronte a unha medra do 13,1% en Ourense, o 10,7% na Coruña e un 8,5% en Pontevedra. A Coruña concentra o 47,9% das compravendas galegas fronte ao 32,4% en Pontevedra, situándose estas porcentaxes no 11% en Lugo e o 8,7% en Ourense.

En relación ao número de compravendas realizadas en 2019, Galicia presenta unha medrado 25,8% (4.419 compravendas máis), sendo esta medra do 28,5% no

Hipotecas en vivenda (sen cambios nas condicións) en Galicia e España 2008-22

	Hipotecas novas (sen cambios nas condicións)						
	2008	2013	2019	2020	2021	2022	22/21
Galicia	28.789	3.637	10.522	9.930	8.799	12.699	44,3
España	579.330	45.267	321.748	272.060	210.677	350.332	66,3
Galicia / España *(%)*	5,0	8,0	3,3	3,6	4,2	3,6	

	Importe medio						
	2008	2013	2019	2020	2021	2022	22/21
	(en miles de euros)						
Galicia	144,5	224,5	106,9	117,9	176,6	144,3	-18,3
España	201,6	441,2	141,1	167,3	272,9	192,6	-29,4
Galicia / España *(%)*	71,7	50,9	75,8	70,5	64,7	74,9	

Fonte: INE, *Estadística de hipotecas*

3.1.41.

conxunto de España. Por contra, as compravendas en 2022 son un 19% inferior ás rexistradas en 2008 (medra un 17,6% no conxunto do Estado), superando esta caída o 39% nas provincias de Lugo e Ourense.

O incremento da compravenda de vivendas prodúcese na vivenda usada e no caso da vivenda libre, o que contrasta co rexistrado no conxunto de España onde medra tanto no caso da vivenda nova e usada como na vivenda libre e protexida. Das 21.527 transaccións realizadas en Galicia en 2022 o 72,4% corresponde a vivenda usada (82% en España), o que supón16.880 compravendas. En relación ao ano anterior, o incremento das vivendas usadas foi do 12,7%, cinco puntos menos que en España, o que supón 1.900 compravendas máis; o que contrasta coa redución do 3,9% da vivenda usada en Galicia (188 transaccións menos) e o incremento do 2,6% en España. Atendendo á distribución réxime de vivenda, aumenta un 9,1% o número de compravendas da vivenda libre en Galicia, seis puntos e medio menos que en España, o que contrasta coa redución do 2,6% no caso da vivenda protexida (medra un 4,8% no conxunto do Estado).

Outro indicador no ámbito da demanda de vivenda é o número de hipotecas constituídas. Partindo dos datos da Estadística de hipotecas do INE, temos en conta o número de hipotecas novas constituídas sobre vivendas para o que eliminamos do cómputo total de hipotecas aquelas que modificaron as súas condicións pero que non son en si mesmas hipotecas novas. Os datos do INE amosan que a diferenza do acontecido nos dous anos anteriores aumenta o número de hipotecas constituídas sobre vivendas e descende o seu importe medio.

O **cadro 3.1.41.** reflicte que tras unha redución interanual do 12,8%, constituíronse en Galicia un total de 8.659 hipotecas novas sobre vivendas, caída moi inferior á rexistrada no conxunto de España (-22,5%). Tras esta evolución, o peso relativo no total estatal aumenta ata o 4,1%, cinco décimas máis que no ano anterior (5% en 2008).

Por tanto, o número de hipotecas novas sobre vivendas é moi inferior ás compravendas rexistradas, o que é indicativo dun cambio na forma de financiar a compra de vivenda. En 2021 o número de compravendas supera en 2,3 veces o número de hipotecas en Galicia fronte ás 2,7 veces en España, cando no ano anterior esta relación era de 1,5 veces en ambos os dous casos e de 1,6 veces en 2019. Non obstante, cómpre resaltar que se ben en 2008 ambos indicadores eran similares, en 2013 o número de compravendas superaba en 3,5 veces o de hipotecas en Galicia fronte ás case sete en España (6,9).

Tipo medio dos préstamos hipotecarios 2008-22

	Interbancarios		Tipo medio préstamos hipotecarios Adquisición de vivenda libre	
	Mibor a un ano	Euribor a un ano	A máis de 3 anos Entid. de crédito España	Entre 1 e 5 anos Entid. de crédito Zona euro
			(medias anuais)	
2008	4,807	4,814	5,835	-
2013	0,536	0,536	3,353	3,093
2019	-0,215	-0,215	1,935	1,730
2020	-0,303	-0,303	1,727	1,573
2021	-0,491	-0,491	1,503	1,468
2022	1,088	1,088	2,058	2,058

Fonte: Banco de España, *Boletín estadistico*

3.1.42.

O importe medio das hipotecas novas sobre vivendas en Galicia foi no ano 2022 de 144.300 euros, o que supón o 74,7% do importe medio nacional. Tanto Galicia como España presentan unha caída deste importe, menos intensa na Comunidade Autónoma, cun 18,3% (29,4% en España), manténdose non obstante o seu nivel por riba do acadado en 2019 e 2020.

O indicador do INE sobre prezos da vivenda reflicte un aumento medio de prezos en 2022 do 6,6%, dous puntos máis que no ano anterior, o que supón o incremento máis acusado dende 2007 tanto en Galicia como no conxunto de España. A diferenza do acontecido en 2021, os prezos da vivenda nova presentan un incremento superior aos de segunda man, situándose estas taxas de variación interanual no 7,6% e 6,4%, respectivamente (3,3% e 4,8% no ano anterior).

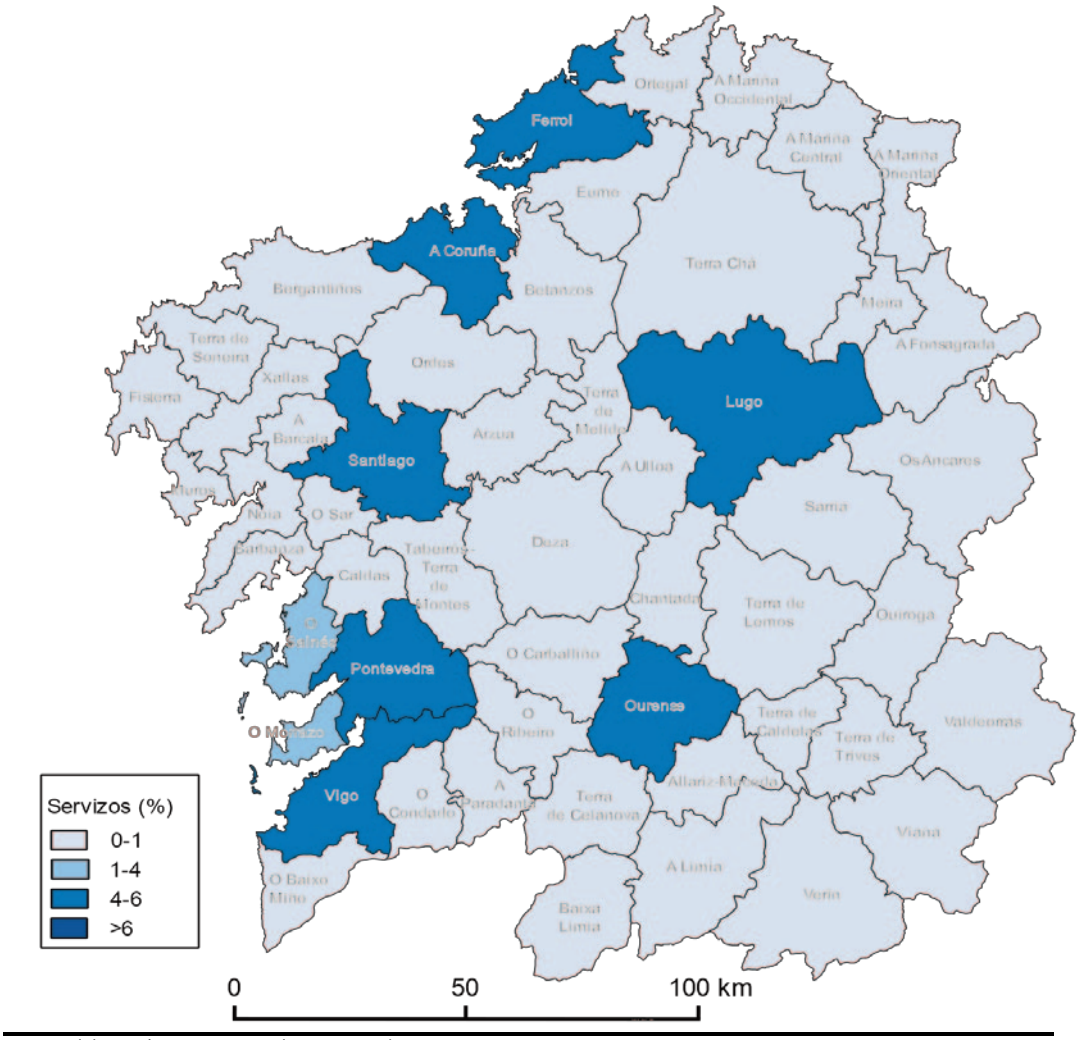
Finalmente, cómpre facer referencia aos indicadores de accesibilidade á vivenda publicados polo IGE. Dunha banda, o esforzo financeiro que unha persoa asalariada ten de realizar anualmente para facer fronte ás súas obrigas coa entidade financeira –porcentaxe de salario dedicado á cota da hipoteca- aumenta ata o 23,9%, nove décimas máis que no ano anterior, rachándose a tendencia descendente iniciada en 2012 (49,1% en 2008).

O prezo adquirible, definido como o prezo máximo que se pode permitir pagar a persoa asalariada media por unha vivenda estándar para que non teña que dedicar máis dun terzo do seu salario anual ao pago da cota anual correspondente a un préstamo hipotecario medio polo 80% do prezo da vivenda, mantense relativamente estable no ano 2022 ascendendo en Galicia ata os 175.832 euros, o que supón en torno a 250 euros máis que en 2021.

A mellora na accesibilidade tamén se reflicte na evolución do cociente entre o prezo medio dunha vivenda e o salario anual medio do traballador, que en 2022 sitúase en 5,6 anos, é dicir, necesita case seis anos de salario íntegro para poder comprar unha vivenda estándar sen financiamento (5,8 anos en 2019 e 8,4 anos en 2008).

Por último, se se considera o grao de exposición ao risco, entendido como o cociente entre o prezo medio dunha vivenda estándar e o prezo máximo que se pode permitir pagar o asalariado medio por unha vivenda estándar sen incorrer nun risco financeiro excesivo, expresado en tanto por cento, este indicador sitúase no 71,6%, dous puntos máis que no ano anterior. Con todo, este é o segundo valor máis reducido de toda a serie histórica, e indica que a exposición ao risco da persoa asalariada é aceptable (menos a 100). ❑

Distribución porcentual do VEB do sector servizos por comarcas. 2020

Fonte: Elaboración propia CES Galicia a partir do IGE.

MAPA 5.

Sector servizos

O VEB xerado polo sector servizos no ano 2022 mantense como o sector máis dinámico da economía galega cunha medra interanual do 5,8% en termos reais, sete seis décimas por baixo do estimado para o conxunto do Estado. As principais ramas de actividade rexistran incrementos do seu VEB medido en base aos índices de volume encadeados, agás as "actividades financeiras e de seguros" (-8,6%). O "comercio, transporte e hostalería", o subsector máis afectado polas limitacións impostas a determinadas actividades para facer fronte á pandemia en 2020, cunha caída interanual superior ao 19%, volve a comportarse como a actividade con maior dinamismo, cun incremento na xeración do veb do 17,4% (14,8% en 2021). Asemade, as "actividades de información e comunicación" medran un 12,6% cando no ano anterior o fixera un 1,2%.

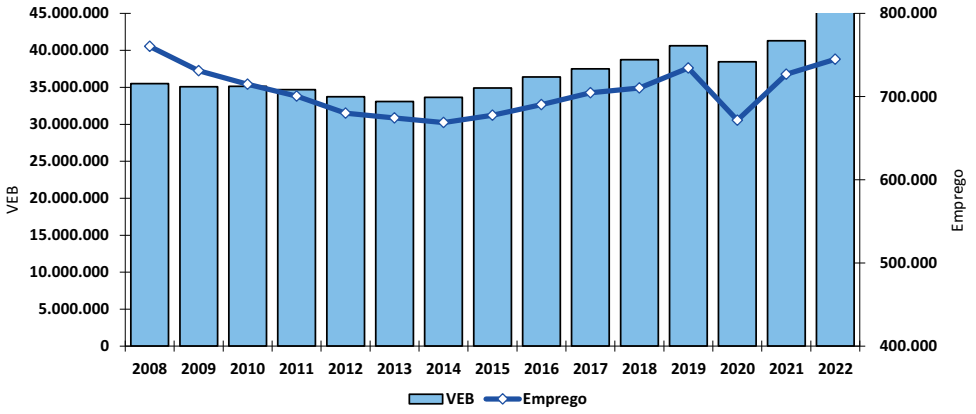
En termos monetarios, o valor engadido bruto do sector servizos ascendeu a 45.413,8 millóns de euros, o que representa o 72,1% do VEB galego (66% no caso do PIB). No conxunto do Estado estas porcentaxes ascenden ata o 74,5% e 67,7%, respectivamente. Segundo as contas económicas trimestrais, Galicia xera o 5,1% do valor engadido bruto total do sector no conxunto do Estado.

Os indicadores de actividade do sector servizos proporcionan información da evolución no curto prazo da actividade das empresas do sector. Tal como se indica no informe de indicadores de actividade do sector servizos publicado polo IGE en base aos microdatos sobre estes indicadores subministrados polo INE, **cadro 3.1.45.**, o índice xeral para o conxunto do ano 2022, tras a caída sen precedentes provocada pola pandemia (-13,6%), e o posterior efecto rebote de 2021 (17,8%), experimenta en Galicia unha medra do 26%, porcentaxe que se sitúa no xx,x% no conxunto do Estado. Esta evolución indica unha medra nos importes facturados polas empresas pola prestación de servizos e venta de bens que son obxecto do tráfico das empresas do sector, incluídos os realizados por subcontratación.

O crecemento do sector nos últimos dous anos reflíctese nunha medra do índice de cifra de negocios en todas as ramas de actividade. Dunha banda, o comercio medra un 25,9% en Galicia e un xx,x% en España. Doutra, nos "Outros servizos" a facturación aumenta en Galicia un 26,3% fronte ao x,x% en España.

Tras o forte impacto da crise de 2020 na hostalería, o sector presenta as taxas de variación interanual máis

VEB e emprego nos servizos (1) (2)

(1) VEB pm, en miles de euros; datos correxidos a efectos estacionais e de calendario (consulta: 27-02-2023)

(2) Os datos de emprego refírense a postos de traballo equivalentes a tempo completo

Fonte: IGE, *Contas económicas trimestrais.*

3.1.43.

elevadas cunha medra do 44,5% (29,6% no ano precedente), superando o 32% tanto as actividade de transporte e almacenamento como o comercio por xunto e intermediarios do comercio (36,8% e 17,9% no ano 2021). Asemade, cómpre mencionar a medra do 12,4% no caso das vendas e reparación de vehículos de motor, e do 10,3% no do comercio ao retallo (17,1% e 7,2% no ano anterior).

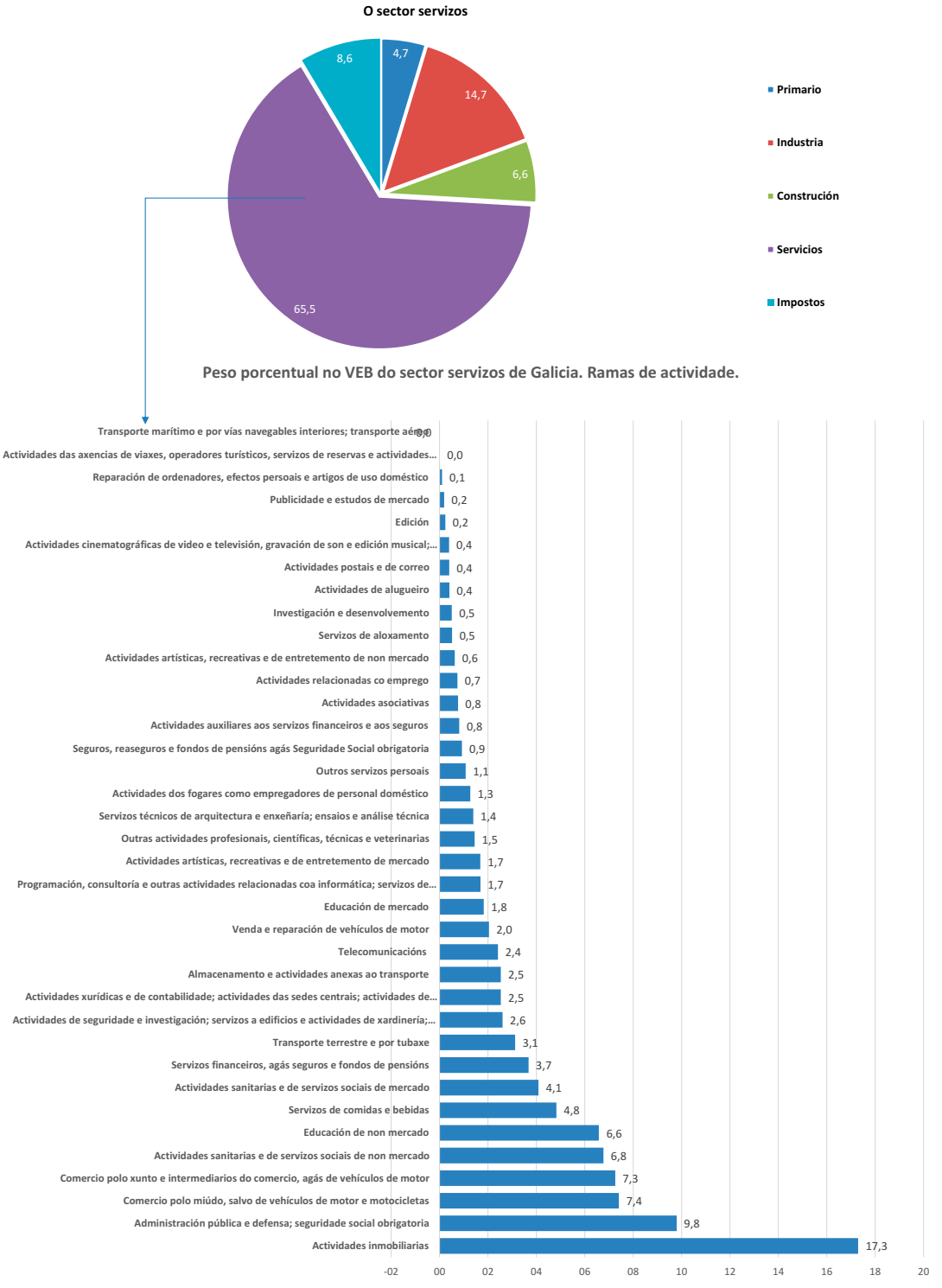
A pesar da mellora da actividade no sector servizos, a ocupación presenta unha significativa ralentización no ritmo de crecemento. Dunha banda, o número de horas traballadas medra un 1,9%, o que supón máis de cinco menos das taxas interanuais rexistradas no ano anterior (7,2%). Doutra banda, os postos de traballo equivalente a tempo completo aumentan un 2,5% fronte ao 8,2% de 2021.

O maior incremento do emprego en termos relativos, tanto en base a postos de traballo equivalentes a tempo completo como no caso das horas traballadas, rexístrase nas actividades de comercio, transporte e hostalería, cunha medra do 5,1% en ambos os dous casos. A continuación situaríanse as actividades de información e comunicacións, cun incremento interanual do 3,6% no número depostos de traballo equivalente a tempo completo e de 3,3% no das horas. No extremo oposto, as maiores caídas interanuais rexístranse novamente nas actividades financeiras e de seguros (-6% en termos de postos de traballo equivalente e -3,8% en horas traballadas), salientando ademais o descenso do número de horas no caso da administración pública, sanidade e educación (-1%), manténdose relativamente estable os postos de traballo (increméntanse un 0,1%).

Fronte á esta ralentización na ocupación no sector servizos segundo os datos de contas económicas, as afiliacións á Seguridade Social medran un 2,8% (20.227 afiliacións máis), o que supón medio punto porcentual por riba do rexistrado no an anterior, sendo as actividades relativas á hostalería as que presentan un mellor comportamento, tales como o servizo de comida e bebidas (5.364; 8,8% máis), aloxamento (1.608 afiliacións máis; 17,2%) e educación (1.872 afiliacións; 3,5%). Por contra, seguen os problemas nas actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico, con 850 afiliacións menos (-3,3%).

Tras esta evolución, o número de afiliacións no sector servizos ascende 752.402, o que representa o 72,6% do

Contas de produción e explotación por ramas de actividade 2020

Fonte: IGE, *Contas económicas de Galicia.*

3.1.44.

Índice de cifra de negocios por sectores de actividade 2008-22

	2008	2013	2018	2020	2021	2022
				(%)		
Xeral	**-1,5**	**-2,6**	**5,0**	**-13,6**	**17,8**	**26,0**
Comercio	**-1,9**	**-2,4**	**5,5**	**-15,6**	**15,2**	**25,9**
Venta e reparación de vehículos de motor e motocicletas	-16,4	-0,3	8,5	-13,0	17,1	12,4
Comercio por xunto e intermediarios do comercio, salvo de vehículos de motor e motocicletas	0,9	-2,2	6,5	-19,7	17,9	32,3
Comercio a retallo, salvo de vehículos de motor e motocicletas	-1,2	-3,4	2,4	-3,7	7,2	10,3
Outros servizos	**-0,1**	**-3,0**	**3,5**	**-7,5**	**25,3**	**26,3**
Transporte e almacenamento	-1,2	-1,2	3,2	12,0	36,8	32,4
Hostalería	-1,6	-3,8	-1,5	-47,9	29,6	44,5
Información e comunicacións	1,1	-8,8	0,0	1,0	4,1	15,6
Actividades profesionais, científicas e técnicas	6,7	-4,8	6,3	-0,4	20,7	9,2
Actividades administrativas e servizos auxiliares	-4,2	4,5	12,5	-30,3	1,6	11,6

(1) Base 2015. Tasas de variación da media do que vai de ano
Fonte: IGE, *Indicadores de actividade e de VEB do sector servizos.*

3.1.45.

emprego en Galicia. Por ramas de actividade, salienta por número de afiliacións o subsector do comercio ao retallo agás vehículos de motor (CNAE 47), con 106.367 afiliacións, o 14,1% do emprego no sector, por diante das actividades sanitarias, con 67.606 afiliacións (10,3%), e as actividades de servizos de comidas e bebidas, con 66.340 (o 8,8%).

Comercio

As medidas aprobadas en 2020 para facer fronte á pandemia de covid-19 non só limitaron o acceso á oferta comercial aos consumidores, que se viron obrigados a reducir o consumo de determinados bens, senón que reorientaron os seus hábitos de compra. En termos macroeconómicos, as contas trimestrais de Galicia reflicten unha medra do gasto das familias do 4,2% en 2021, cando no ano anterior este contraíase un 11,4%.

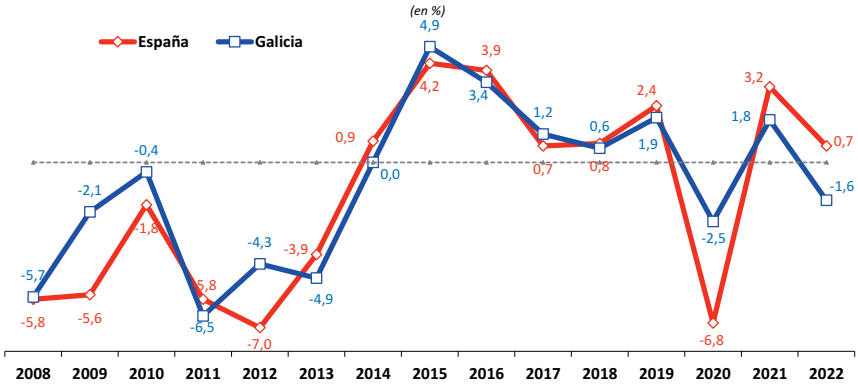
O índice xeral de vendas ao retallo, medido en prezos constantes, presente no último ano unha taxa de variación interanual negativa do 1,6%, o que contrasta co incremento do 0,7% no conxunto do Estado. Esta maior taxa de variación interanual en España ven dado en boa medida polo acusado descenso experimentado no ano anterior, que se situou en -6,8%, máis de catro puntos e medio superior á rexistrada en Galicia (-2,5%). Tal como se aprecia no **cadro 3.1.46.**, o índice de ocupación presenta unha medra do 2,8% respecto ao ano anterior en Galicia, dúas décimas máis que en España, cando no ano anterior o fixeran nun 0,6%.

O número de establecementos de comercio ao retallo en Galicia a 1 de xaneiro de 2022, contabilizados a partir do Directorio central de empresas do INE, ascendeu a 33.177 locais, sendo a súa importancia relativa no total galego do 15,1%, e o número de empresas se reduce ata as 26.014, o que representa o 13,2% do total galego. No conxunto do Estado este sector concentra o 13,8% dos locais e o 12,5% das empresas. En relación ao mesmo período de 2020, o número de locais redúcese un 3% (1.026 locais menos) e do número de empresas de comercio minoristas nun 2,5% (672 menos). No conxunto do Estado a caída foi menos intensa, situándose a taxa de variación interanual no 1,2% e 1,9%, respectivamente.

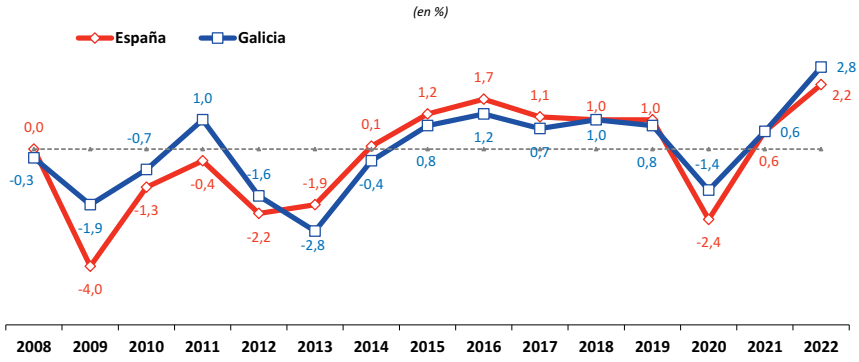
Atendendo á desagregación segundo actividade, cómpre resaltar a importancia dos establecementos de comercio polo miúdo doutros artigos en establecementos especializados con 11.399 locais (5% do total de Galicia), do comercio polo miúdo doutros artigos de uso doméstico en establecementos especializados con 6.039 locais (2,7% do total de Galicia), así como as actividades de comercio polo miúdo de produtos alimenticios, bebidas e tabaco en establecementos

Comercio interior minorista 2008-22: índices de vendas e ocupación (1)

índice xeral de vendas *(prezos constantes)*

índice de ocupación

(1) Empresas incluídas na división 47 da CNAE-2009 ***Comercio ao retallo, excepto de vehículos de motor e motocicletas***
Fonte: INE, *Índice de comercio al por menor*

3.1.46.

especializados, con 5.636 locais (2,5% do total de Galicia). En termos do número de empresas o subsector máis importante é o de comercio polo miúdo doutros artigos en establecementos especializados, con 8.958, o 4,6% do total de Galicia, seguido dos produtos alimenticios en establecementos especializados, con 4.893, o 2,5% do total galego.

Por outra banda, a 1 de xaneiro de 2022 en Galicia había un total de 6.238 establecementos dedicados á venda e reparación de vehículos de motor e motocicletas (CNAE 45) e 15.808 locais dedicados ao comercio por xunto e intermediarios de comercio (CNAE 46), o que representa o 2,8% e 7%, do total galego, respectivamente. En termos de número de empresas, o Dirce reflicte que hai un total de 12.568 empresas dedicadas ao comercio por xunto e intermediarios de comercio (o 6,4% das empresas) e 5.115 empresas no ámbito da venda e reparación de vehículos de motor e motocicletas (2,6%).

En termos de emprego, tal como recolle o **cadro 2.1.6.** *[Afiliacións á Seguridade Social 2020-21: distribución segundo principais ramas de actividade]*, a actividade de comercio ao retallo, agás vehículos de motor e motocicletas (CNAE 47), segue a ser con diferenza a que acolle un maior número de afiliacións á S.S., con 106.367 persoas afiliadas no ano 2022, o 10,3% do total, o que supón un 0,9% máis que as rexistradas no ano anterior. En sétimo lugar en termos de afiliacións

Comercio minorista en Galicia e España 2020-22

	Empresas (1)			
	2020	2021	2022	22/21
Galicia	26.933	26.261	26.014	-247
España	435.836	427.637	428.605	968
	Locais (1)			
	2020	2021	2022	22/21
Galicia	34.203	33.410	33.177	-233
España	550.310	541.464	543.658	2.194

(1) datos a partir de INE, *Directorio central de empresas* (datos a 1 de xaneiro de cada ano)
Fonte: INE, *Explotación estadística do directorio central de emresas. DIRCE*

3.1.47.

atópase a actividade de Comercio por xunto e intermediarios do comercio, agás de vehículos de motor e motocicletas (CNAE 46), que tras unha medra do 1,4% acada as 48.774 afiliacións, o 4,7% do total de Galicia.

Finalmente, destacar que no que respecta a distribución da afiliacións por réximes de cotización, o 28,4% do total de afiliados na actividade de comercio ao retallo pertencen ao réxime especial de autónomos, e do 24,6% no caso do comercio por xunto, sendo estas porcentaxes superiores á do conxunto de Galicia (20,6%).

Turismo

A crise sanitaria da covid-19 golpeou de xeito especialmente virulento ao sector turístico, como consecuencia tanto da caída da demanda como polas medidas impostas, tanto dentro do país como nos mercados emisores. Como consecuencia, o número de turistas rexistrados nos establecementos hoteleiros de Galicia (Enquisa de ocupación hoteleira INE) caeu de media no ano 2020 un 62,9% respecto ao ano anterior, 5,5 puntos porcentuais menos que a caída media no conxunto do Estado (-68,4%).

O ano 2022 foi un bo ano para o sector turístico no que ao número de persoas e pernoitas nos establecementos hoteleiros se refire, superando os catro millóns e medio de viaxeiros e viaxeiras e os nove millóns de pernoitas. Dunha banda, tras unha medra do 48,9%, vinte puntos por baixo do rexistrado bo conxunto do Estado, o número de persoas viaxeiras ascende a 4.693.048 persoas, o que supón o 4,6% do total esatal (5,2% no ano precedente). Este incremento é máis intenso no caso do turismo estranxeiro, cunha medra interanual do 172,4% (814.592 persoas) fronte ao 27,2% no caso dos residentes en España (727.381 persoas máis). Tras esta evolución o 72,6% dos viaxeiros que visitaron Galicia eran residentes en España (3.405.917 persoas) e o 27,4% restante foron viaxeiros residentes no estranxeiro (1.287.131 persoas). No conxunto de España o turismo estranxeiro representa o 48,2% e o nacional o 51,8%.

Todas as provincias presentan incrementos significativos no número de viaxeiros e viaxeiras, rexistrándose os máis acusados na Coruña, co 60,9% (825.756 persoas máis), por diante de Pontevedra, cun 44,1% (457.414 persoas). Ningunha provincia galega presenta un maior dinamismo que a media española, rexistrando Lugo a menor taxa de crecemento, cun 26,9% (71.101), situándose en Ourense no 38% (187.703 persoas). A provincia da Coruña segue a ser a que acolle o maior número de viaxeiros, con 2.182.153 persoas, seguida de Pontevedra, con 1.494.323 viaxeiros, aumentando a concentración ata o 78,3% do total galego (76% no ano anterior). Comparado coa situación antes da crise orixinada pola pandemia, en 2022 Galicia supera nun 5,4% o nivel acadado en 2019, o que contrasta co acontecido no conxunto do Estado, onde o número de viaxeiros é

Viaxeiros, pernoitas e estadía media en establecementos hoteleiros en Galicia e España 2021-22 (1)

2022

	Viaxeiros			Pernoitas			Estadía media
	Total	residentes en España	residentes no estranxeiro	Total	residentes en España	residentes no estranxeiro	
Galicia	**4.693.048**	**3.405.917**	**1.287.131**	**9.098.998**	**6.946.209**	**2.152.789**	**1,94**
A Coruña	2.182.153	1.469.094	713.059	3.974.820	2.759.232	1.215.588	1,82
Lugo	681.296	522.082	159.214	1.089.076	886.630	202.446	1,60
Ourense	335.276	299.211	36.065	653.576	581.305	72.270	1,95
Pontevedra	1.494.323	1.115.530	378.793	3.381.526	2.719.041	662.485	2,26
España	**102.645.962**	**53.144.314**	**49.501.648**	**320.736.055**	**119.786.838**	**200.949.217**	**3,12**

2021

	Viaxeiros			Pernoitas			Estadía media
	Total	residentes en España	residentes no estranxeiro	Total	residentes en España	residentes no estranxeiro	
Galicia	**3.151.074**	**2.678.536**	**472.539**	**6.496.912**	**5.627.400**	**869.514**	**2,06**
A Coruña	1.356.397	1.117.403	238.994	2.686.333	2.246.515	439.818	1,98
Lugo	493.593	434.338	59.255	823.940	743.219	80.722	1,67
Ourense	264.175	243.045	21.131	491.384	457.797	33.588	1,86
Pontevedra	1.036.909	883.750	153.159	2.495.255	2.179.869	315.386	2,41
España	**60.724.131**	**40.272.683**	**20.451.448**	**172.806.694**	**90.699.916**	**82.106.778**	**2,85**

(1) datos 2022 son provisionais
Fonte: INE, *Encuesta de ocupación hotelera*

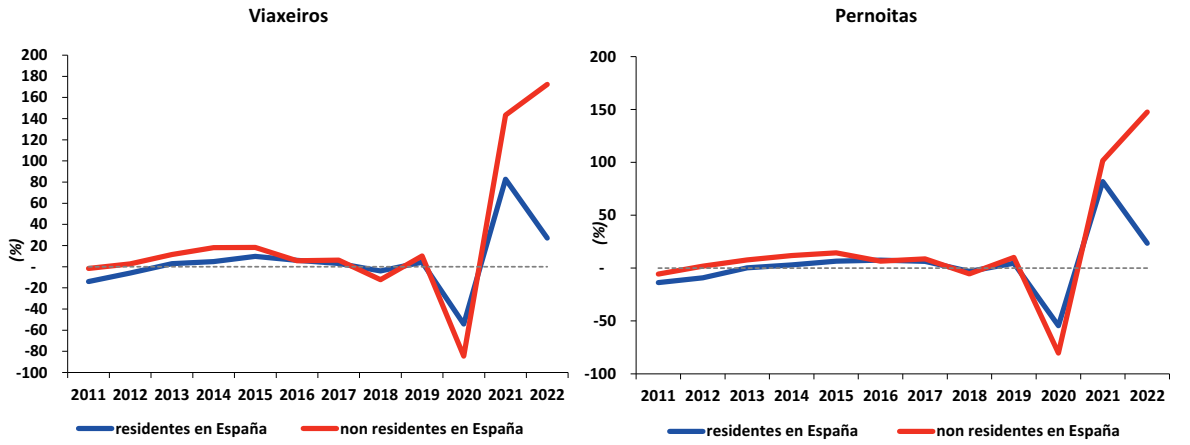
3.1.48.

aínda un 5,6% inferior. Non obstante, esta mellora é desigual entre as provincias, mellorando a situación nun 12,6% na Coruña (224.675 persoas máis) e nun 5.1% en Lugo (32.817 persoas), o que contrasta coa caída do 6,8% en Ourense e o 0,9% en Pontevedra (24.630 e 13.781 menos, respectivamente).

En paralelo a este incremento do número de viaxeiros e viaxeiras, no ano 2022 rexístrase unha medra no número de pernoitas en establecementos hoteleiros, máis intensa en España que en Galicia. As pernoitas rexistradas aumentaron en Galicia un 40,1% respecto aos datos do ano precedente (85,6% no conxunto do Estado) acadando as 9,1 millóns, 2,6 millóns máis que no ano anterior, o que supón o 2,8% do total estatal, un punto porcentual menos que en 2021. Ao igual que no caso das persoas viaxeiras, as pernoitas en Galicia superan ás rexistradas no ano 2019 (1,2%), a diferenza do que acontece en España (6,5% inferior), sendo esta recuperación desigual entre provincias. Tan só A Coruña presenta unha mellor situación (7,8% superior); 288.581 persoas máis); sendo esta redución do 4% en Lugo (45.582 persoas) e do 3,7% e 3,2% en Ourense e Pontevedra respectivamente (24.869 e 112.784 persoas menos).

Tras esta evolución a estadía media nos establecementos hoteleiros galegos descende a ata os 1,94 días, o que contrasta co incremento no conxunto do Estado onde a estadía media ascende a 3,12 días. A estadía media dos viaxeiros estranxeiros descende ata os 1,67 días (1,84 no ano anterior), en tanto que a rexistrada no caso dos viaxeiros residentes en España ata os 2,04 días (2,10 días no último ano). A estadía media dos turistas estranxeiros no conxunto do Estado foi de 4,06 días e a dos viaxeiros españois, de 2,25 días. Ao igual que acontecera en anos anteriores, as catro provincias galegas presentan estadías medias inferiores á media estatal, tanto para non residentes como para residentes, agás na provincia de Pontevedra, onde se rexistra

Viaxeiros e pernoctacións 2011-22: taxa de variación e distribución segundo orixe

(1) datos 2022 son provisionais
Fonte: INE, *Encuesta de ocupación hotelera*

3.1.49.

unha estadía para residentes superior á estatal (2,44 días fronte a 2,25 en España).

A marcada estacionalidade que caracteriza ao sector turístico galego veuse modificada polo efecto da expansión do virus. Así, tal como se reflicte no **cadro 3.1.50.**, o grao máximo de ocupación hoteleira por praza en Galicia no ano 2022 foi do 68,9% e rexistrouse no mes de agosto, e o mínimo, do 18%, no mes de xaneiro. Para o conxunto de España, os máximo e mínimos alcánzase nos mesmos meses, situándose estas porcentaxes no 75,4% e o 33,4%, respectivamente. No conxunto do ano, o grao de ocupación hoteleira por praza aumenta en Galicia ata o 42,1% (34,1% no ano anterior), porcentaxe que se sitúa por riba do nivel acadado no ano previo á crise (40,5%). Este grado de ocupación é significativamente inferior á media estatal, onde alcanza o 57,6% (60,1% en 2019).

A evolución dos prezos recibidos polas empresas estúdase a partir do índice de prezos hoteleiros (IPH), que ten en conta as tarifas que aplican a todos os seus clientes, isto é, a fogares, empresas, touroperadores e axencias de viaxes. Fronte á caída experimentada en 2020, a taxa media ponderada do IPH volve a aumentar no último ano, cunha medra do 11,8% (dato provisional). Este índice medra en todas as CC.AA., situándose a media estatal no conxunto do Estado do 12,9%.

A rendibilidade das actividades hoteleiras valórase a partir da análise de dous indicadores de rendibilidade do sector, como son a tarifa media diaria e os ingresos por habitación dispoñible.

Dunha banda, a tarifa media diaria mide os ingresos medios obtidos por habitación ocupada diariamente. Galicia rexistra no ano 2021 (dato provisional) unha tarifa media de 64,2 euros, un 11,4% máis que no ano anterior; situándose como a quinta C.A. coa tarifa máis reducida só por detrás de Castela-A Mancha, Castela e León, Estremadura e Aragón. No conxunto do Estado a tarifa media medra un 14,5% en relación ao ano anterior, ascendendo o ingreso medio diario a 93,5 euros.

O ingreso medio por habitación dispoñible aumenta no último ano en Galicia un 57,6%, acadando os 24,5 euros nominais en Galicia, lonxe dos 45,6 euros en España (43,5% superior ao do ano 2020), e o cuarto máis reducido do Estado, só por detrás de Castela-A Mancha, Estremadura e Castela e León.

Finalmente compre analizar o chamado turismo extra-

Grao de ocupación e estadía media en establecementos hoteleiros en Galicia e España 2020-22 (1)

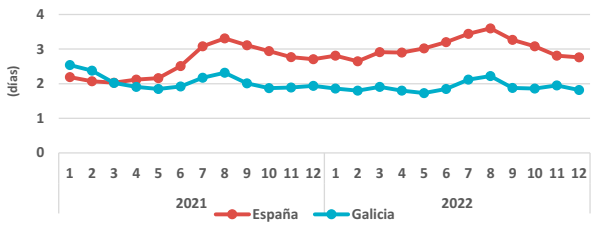
Galicia

	Grao de ocupación por praza			Estadía media
	Total	Valor máximo	Valor mínimo	Total
2020	19,0	44,0	0,0	2,12
2021	30,0	67,8	10,4	2,06
2022	42,1	68,9	18,0	1,94

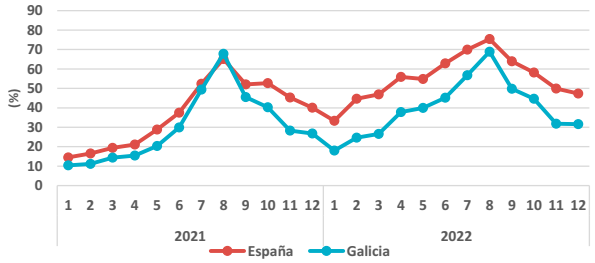
España

	Grao de ocupación por praza			Estadía media
	Total	Valor máximo	Valor mínimo	Total
2020	26,5	50,7	0,0	2,67
2021	37,1	65,1	14,5	2,85
2022	57,6	75,4	33,4	3,12

Estadía media mensual

Grao de ocupación mensual

(1) datos 2022 son provisionais

Fonte: INE, *Encuesta de ocupación hotelera*

3.1.50.

hoteleiro, que integra ao o turismo rural e ás vivendas de uso turístico (VUT), entendidas estas últimas como vivendas cedidas a terceiras persoas, de xeito reiterado e a cambio de contraprestación económica, para unha estadía de curta duración (inferior a trinta días consecutivos), amobladas e equipadas en condicións de inmediata dispoñibilidade e coas características establecidas por vía regulamentaria, coa peculiaridade de que poida ser ofertado por particulares na súa propia vivenda.

Ao igual que acontece no ámbito do turismo hoteleiro, o turismo rural no ano 2022 en Galicia presenta unha evolución marcadamente positiva, se ben tanto o número de viaxeiros como de pernoitas permanecen por baixo do nivel previo a crise. O **cadro 3.1.51.** reflicte

Turismo rural en Galicia e España 2019-22 (1): principais indicadores

	2019		2020		2021		2022		22/21	
	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España
Nº aloxamentos rurais abertos (2)	452	17.217	283	11.733	378	15.122	393	16.416	15	1.294
Viaxeiros	227.377	4.421.371	78.657	2.082.909	159.934	3.379.880	209.481	4.346.052	49.547	966.172
residentes en España	155.819	3.533.544	73.168	1.901.195	139.985	2.904.986	147.416	3.492.956	7.431	587.970
residentes no estranxeiro	71.558	887.827	5.489	181.714	19.949	474.894	62.065	853.096	42.116	378.202
Pernoitas	426.988	11.726.034	185.522	6.314.601	328.046	9.779.174	389.304	11.951.729	61.258	2.172.555
residentes en España	314.392	8.521.062	174.493	5.600.543	295.143	7.979.816	298.607	8.943.632	3.464	963.816
residentes no estranxeiro	112.596	3.204.972	11.029	714.058	32.903	1.799.358	90.697	3.008.097	57.794	1.208.739
Grao de ocupación por praza					(%)					
media	19,7	19,2	13,7	15,5	17,9	18,4	20,3	20,4		
fin de semana	29,0	32,7	20,5	23,8	26,6	29,7	30,6	34,8		
Estadía media *(en días)*	1,88	2,89	2,36	3,03	2,05	2,89	1,86	2,75		

(1) datos 2019-21 son definitivos e 2022 son provisionais
(2) Media ponderada dos doce meses do ano.
Fonte: INE, *Encuesta de ocupacion en alojamientos de turismo rural*

3.1.51.

que no último ano o número de viaxeiros neste tipo de establecementos aumenta en Galicia un 31% respecto ao ano anterior, acadando os 209.481 viaxeiros, 49.547 máis que no ano anterior, cifra que aínda está por baixo do nivel de 2019 (227.377 persoas). De xeito paralelo, o número de pernoitas medra un 18,7%, rexistrándose 389.304 pernoitas, o que supón 132.497 máis que no ano precedente (426.989 no ano 2019).

No conxunto do Estado o número de viaxeiros e viaxeiras de turismo rural aumenta de media nun 28,6% e as pernoitas nun 22,2%, polo que o peso relativo da actividade en Galicia no total estatal sitúase no 4,8% no caso dos viaxeiros e ata o 3,3% no caso das pernoitas, en ambos os dous caos tres décimas menos que en 2019.

A medra no número de turistas esténdese tanto ás persoas residentes en España como maioritariamente ás residentes no estranxeiro, con incrementos próximos aos 7.431 e 42.116 viaxeiros respectivamente; en termos relativos este incremento foi do 5,3% e 211,1% en relación aos viaxeiros e viaxeiras en aloxamentos de turismo rural rexistrados en Galicia no ano 2021. O número total de persoas viaxeiras residentes no estranxeiro ascende a 62.065 fronte ás 147.416 persoas de nacionalidade española, niveis inferiores aos rexistrado antes da pandemia (-13,3% e -5,4%, respectivamente).

Ao igual que no ano anterior, o peso do turismo estranxeiro en Galicia sobre o total de viaxeiros nos establecementos de turismo rural é inferior á media estatal, cun 29,6% fronte ao 19,6% no conxunto do Estado. En 2019, o turismo estranxeiro representaba en Galicia o 31,5% mentres que en España supuña o 20,1%.

No último ano o número medio de establecementos de turismo rural aumenta en Galicia ata os 393 establecementos, 15 máis que no ano anterior (449 establecementos no ano 2019). Esta medra tradúcese nun incremento moi importante do número de prazas estimadas, que se sitúa en 5.182, un 5,4% superior ás do ano anterior (266 prazas máis). Tendo en conta o maior incremento interanual rexistrado en España (10,7%), Galicia acolle o 2,4% dos establecementos e o 3,3% das prazas totais estimadas, porcentaxes inferiores ás do ano anterior (2,5% dos establecementos e o 3,4% das prazas).

O grao de ocupación medio por praza en establecementos de turismo rural ascendeu en Galicia no ano

Vivendas de uso turístico 2021-22

2022

	Establecementos	Cuartos	Prazas
Galicia	14.068	37.731	74.661
A Coruña	4.941	13.931	26.645
Lugo	1.866	4.871	9.837
Ourense	526	1.449	2.861
Pontevedra	6.735	17.480	35.318

2021

	Establecementos	Cuartos	Prazas
Galicia	12.070	32.479	64.172
A Coruña	4.345	12.313	23.560
Lugo	1.568	4.066	8.219
Ourense	434	1.209	2.369
Pontevedra	5.723	14.891	30.024
Galicia 22/21	16,6	16,2	16,3

Fonte: IGE, *Aloxamentos turísticos*

3.1.52.

2022 ata o 20,3%, case dous puntos e medio superior á do ano anterior (17,9%), sendo inferior á rexistrada de media en España (20,4%). Na fin de semana o grao de ocupación por praza acada o 30,6% na Comunidade Autónoma, case catro puntos máis que no ano anterior, e o 34,8% no conxunto do Estado. En ambos os dous casos, estes grados de ocupación sitúanse por riba do rexistrado no ano 2019, que ascende de media en Galicia ata o 19,7% e o 29% na fin de semana (19,2% e 32,7%, respectivamente, en España). A estadía media nestes establecementos descende en 2022 ata os 1,86 días en Galicia e 2,75 días da media no conxunto do Estado (, en 20191,88 e 2,65, respectivamente).

As vivendas de uso turístico estanse a converter nun referente indispensable á hora de analizar o sector turístico. Os datos do rexistro de aloxamentos turísticos publicados polo IGE amosan que en 202a un de xaneiro de 2022 Galicia contaba con 14.070 establecementos. Comparado co ano anterior, o número de establecementos medra un 16,6%, o que supón 1.998 establecementos máis. Deste xeito, **cadro 3.1.52.**, aumenta o número de habitacións ata as 37.731, un 16,2% máis que no ano 2021 (5.252 habitacións). As prazas rexistradas situábanse en 74.661, o que supón unha medra do 16,3% respecto ao ano anterior (14.489 prazas máis).

A provincia de Pontevedra non só segue sendo a que rexistra o maior número de establecementos, prazas e habitacións, senón que no último ano aumenta lixeiramente a súa concentración. Así, Pontevedra acolle o 47,9% dos establecementos fronte ao 35,1% na Coruña, situándose estas porcentaxes por riba do 46% no caso das habitacións e prazas en Pontevedra fronte a menos de 37% na provincia da Coruña.

Un último aspecto a ter en conta é o turismo vinculado á peregrinación a Santiago de Compostela. O levantamento das restricións de mobilidade favorece o incremento do número de peregrinos. A oficina de acollida ao peregrino contabiliza en 2021 un total de 178.912 persoas, cifra sensiblemente inferior á rexistrada antas da pandemia (347.578 peregrinos). A diferenza do acontecido en 2019, no último ano o número de homes que peregrinan supera ao das mulleres (o 50,4% son homes) cando no ano 2019 supoñen o 48,8%.

Atendendo á nacionalidade dos peregrino, máis de dous terzos son persoas españolas (68,3%), entre os

Transporte de mercadorías e pasaxeiros 2021-22

	Mercadorías			Pasaxeiros		
	2022	2021	22/21	2022	2021	22/21
	(en miles de tm.)		*(%)*	*(en miles de persoas)*		*(%)*
Estrada (1)	109.668,0	110.018,0	-0,3	37.032,0	43.046,0	16,2
Ferrocarril (2)	1.372,8	1.444,0	5,2	441,7	237,4	-46,2
Marítimo (3)	35.012,4	30.315,5	15,5	410,6	69,1	-83,2
Marítimo (4)	1.251,9	1.549,7	23,8	726,3	996,5	37,2
Aéreo	5.634,1	5.830,0	-3,4	5.153,8	2.797,3	84,2

(1) os datos de pasaxeiros refírense a transporte urbano en autobús
(2) viaxeiros de longa distancia con orixe en Galicia
(3) tráfico nos portos do Estado; os datos de pasaxeiros refírense ós pasaxeiros de cruceiros
(4) tráfico nos portos de Portos Galicia
Fonte: elaboración propia CES-Galicia

3.1.53.

que sobresaen as persoas procedentes de Andalucía e Madrid, que representan o 13,9% e 12,3% do total de peregrinos. Entre os estranxeiros, cómpre resaltar o peso das persoas de nacionalidade portuguesa, o 5,3%, e os de nacionalidade italiana, co 4,4%.

Máis da metade dos peregrinos recorren o camiño francés, con 98.090 persoas (o 54,8% do total), seguíndolle o camiño portugués, con 34.247 persoas, o 19,1% do total. Comparado co peso relativo rexistrado en 2019 cómpre resaltar o descenso experimentado no caso do camiño portugués (20,8% antes da pandemia) así como o aumento no caso do camiño inglés (4,5% en 2019 e 6,1% en 2021) e o camiño primitivo (4,5% e 5,7%, respectivamente).

Transporte

O ano 2020 estivo condicionado pola limitación á mobilidade das persoas como medio para frear a propagación da pandemia, polo que o transporte de pasaxeiros sexa unha das ramas de actividade máis afectadas pola crise. No ano 2021 aumenta o tráfico de pasaxeiros nos diferentes medios de transporte, reducíndose por contra o tráfico de mercadorías por estrada e ferrocarril. Por contra, o tráfico de mercadorías aumenta no caso do transporte marítimo e aéreo.

A estrada é a vía de comunicación máis importante tanto no tráfico de pasaxeiros como de mercadorías, seguíndolle en importancia o transporte marítimo nos portos do Estado no caso das mercadorías, e a vía aérea no transporte de pasaxeiros. (cadro 3.1.53.)

Case tres cuartas partes das mercadorías con orixe ou destino en Galicia no ano 2021 utilizaron o trasporte por estrada. O volume de mercadorías transportadas por estrada caeu un 5,5% no último ano, o que contrasta co incremento experimentado en España (10,8%). Deste xeito, o peso relativo sobre o total do Estado do transporte de mercadorías por estrada redúcese ata o 6,7% cando no ano anterior supuña o 7,9%.

No que respecta ao trasporte por estrada dentro de España, **cadro 3.1.54.**, o peso relativo do comercio interrexional no tráfico total galego descende ata o 26%, porcentaxe que se sitúa no 24,4% no conxunto do Estado. O peso relativo do comercio intrarrexional en Galicia mantense como o cuarto máis importante do Estado, por detrás de Canarias, Baleares e Andalucía, co 69,3% do total, situándose a media estatal no 53,6%. Finalmente o 4,8% do transporte interior por estrada en Galicia ten unha orixe ou destino internacional, 1,2 puntos porcentuais menos que na media do Estado.

O tráfico de mercadorías nos Portos de Interese do Estado en Galicia medrou en 2022 un 15,5% en relación ao rexistrado no ano anterior, case cinco décimas por riba do rexistrado en España (3,3%), aínda que segue sendo o segundo medio de transporte en importancia

Transporte de mercadorías por estrada nas CC.AA. 2021-22 (1)

	2022			
	Total	intrarrexional	interrexional	internacional
	(en miles de tm.)	*(%)*		
Galicia	109.668	69,3	26,0	4,8
Total	1.588.191	53,6	24,4	6,0

	2021			
	Total	intrarrexional	interrexional	internacional
	(en miles de tm.)		*(%)*	
Galicia	110.018	68,4	26,7	4,9
Total	1.626.818	53,4	24,3	5,6

22/21	*(%)*
Galicia	-0,3
Total	-2,4

(1) toneladas transportadas por cabezas tractoras e camións con capacidade de carga útil superior a 3,5 Tm. e con peso superior a 6 Tm., matriculados en España

Fonte: Ministerio de Transportes, Movilidad y Agenda Urbana, *Transporte de mercancías por carretera*

3.1.54.

en canto a volume de mercadorías transportadas (**cadro 3.1.55.**). Tras este importante dinamismo, o volume do tráfico de mercadorías supera xa o seu nivel precrise en Galicia (2 millóns; 5,9%), o que contrasta co acontecido no conxunto do Estado, cun movemento un 0,4% inferior ao de 2019.

Os portos de interese xeral galegos moveron un total de 35.012,4 miles de toneladas, o que supón o 6,2% do total estatal (5,6% no ano anterior). O devandito incremento explícase pola evolución nos portos da Coruña e Ferrol San Cibrao, cunha medra interanual do 25,5% e 18,4%, respectivamente. Fronte a este comportamento positivo, o porto de Vigo rexistra unha caída do 2,5%, situándose nun 0,9% en Marín-Pontevedra e Vilagarcía.

Tras esta evolución, os portos de A Coruña e Ferrol–San Cibrao son os que rexistran o maior movemento de mercadorías, concentrando o 42,2% (14.895,2 miles de toneladas) e o 33,6% (11.773 miles de toneladas) do total, respectivamente. O tráfico de mercadorías no porto de Vigo ascende ata as 4.661,1 miles de toneladas, o 13,3% do total, situándose como terceiro porto en importancia en termos de volume.

Por tipo de mercadoría transportada, o movemento máis importante en termos de volume corresponde aos graneis sólidos, con 14.061,7 miles de toneladas, 31,7% superior ao rexistrado no ano anterior, das que o porto de Ferrol-San Cibrao move o 48,8% (6.855,4 miles de toneladas) e o da Coruña, que tras unha medra superior ao 80%, move o 38,3% desta mercadoría en Galicia (5.388,7 miles de toneladas). O transporte de graneis líquidos é o segundo en importancia en canto a volume e, tras unha medra do 11,2%, acada os 12.778,2 miles de toneladas, das que o 66,6% corresponde ao porto da Coruña (8.514,3 miles de toneladas) e un 30,8% ao de Ferrol-San Cibrao (3.937,9 miles de toneladas).

O tráfico de pesca fresca en Galicia representa o 45% do total realizado nos portos de interese xeral no conxunto do Estado (57,3% en 2019), acadando as 65,7 miles de toneladas no ano 2022, un 2,6% menos que no exercicio precedente (-8,9% menos no conxunto de España). Entre os portos galegos, o porto de Vigo segue sendo o primeiro en volume, e tras unha redución do 6,6% alcanza as 33,8 miles de toneladas, o que supón o 51,4% do total de pesca en Galicia e o 23,1% da pesca total descargada en España. A continuación sitúase o porto da Coruña, con 28 miles de toneladas, o que representa o 42,8% do total de Galicia e o 19,2% do total estatal.

Tráfico de mercadorías nos portos de interese xeral 2021-22

	Graneis líquidos		Graneis sólidos		Mercadoría xeral	
	2022	2021	2022	2021	2022	2021
			(en tm.)			
Total	**12.778.178**	**11.490.271**	**14.061.717**	**10.673.195**	**7.908.275**	**7.863.050**
A Coruña	8.514.337	7.992.423	5.388.695	2.934.097	896.948	845.562
Ferrol-San Cibrao	3.937.941	3.172.236	6.855.353	5.994.195	967.247	764.962
Marín-Ría de Pontevedra	4	-	1.111.337	984.648	1.048.237	1.195.517
Vigo	32.019	51.964	304.134	334.290	4.201.789	4.253.058
Vilagarcía	293.877	273.648	402.198	425.965	794.054	803.951
Total Portos do Estado	**182.539.206**	**171.341.840**	**94.213.432**	**85.063.983**	**270.960.801**	**275.762.836**
Galicia / España *(%)*	7,0	6,7	14,9	12,5	2,9	2,9

	Pesca		Avituallamento e tráfico local		Total	
	2022	2021	2022	2021	2022	2021
			(en tm.)			
Total	**65.662**	**67.381**	**198.597**	**221.620**	**35.012.429**	**30.315.517**
A Coruña	28.081	28.390	67.181	70.238	14.895.242	11.870.710
Ferrol-San Cibrao	117	234	12.360	14.653	11.773.018	9.946.280
Marín-Ría de Pontevedra	3.714	2.732	21.918	23.069	2.185.210	2.205.966
Vigo	33.750	36.025	89.439	105.902	4.661.131	4.781.239
Vilagarcía	-	-	7.699	7.758	1.497.828	1.511.322
Total Portos do Estado	**145.877**	**160.106**	**14.407.166**	**11.800.803**	**562.266.482**	**544.129.568**
Galicia / España *(%)*	45,0	42,1	1,4	1,9	6,2	5,6

Fonte: Ministerio de Transportes, Movilidad y Agenda Urbana, *Transporte marítimo*

3.1.55.

Tráfico de mercadorías nos portos xestionados por Portos de Galicia 2019-21

	2019		2020		2021		20/19	21/20
	(en tm.)	*(% / total)*	*(en tm.)*	*(% / total)*	*(en tm.)*	*(% / total)*	*(%)*	*(%)*
Total	**1.487.556**	**100,0**	**1.251.945**	**100,0**	**1.549.714**	**100,0**	**-15,8**	**23,8**
A Pobra do Caramiñal	104.340	7,0	85.091	6,8	85.394	5,5	-18,4	0,4
Burela	37.701	2,5	23.737	1,9	18.414	1,2	-37,0	-22,4
Canido	-	-	50	0,0	-	-	-	-100,0
Cariño	594.488	40,0	501.387	40,0	639.067	41,2	-15,7	27,5
Cee	203.344	13,7	57.236	4,6	63.332	4,1	-71,9	10,7
Pontecesures	140	0,0	-	-	-	-	-100,0	-
Ribadeo	417.404	28,1	452.889	36,2	594.335	38,4	8,5	31,2
Ribeira	23.849	1,6	18.481	1,5	12.156	0,8	-22,5	-34,2
Viveiro-Celeiro	106.290	7,1	113.074	9,0	137.016	8,8	6,4	21,2

Fonte: Portos de Galicia

3.1.56.

Tráfico de pasaxeiros nos portos de interese xeral 2021-22

	Liña regular (augas interiores)			Cruceiros		
	2022	2021	22/21 (%)	2022	2021	22/21 (%)
Total	**1.632.205**	**1.333.978**	**22,4**	**410.638**	**69.095**	**494,3**
A Coruña	9.096	10.757	-15,4	222.098	30.177	636,0
Ferrol-San Cibrao	13.024	6.400	103,5	13.244	3.096	327,8
Marín e Ría de Pontevedra	121.727	108.974	11,7	-	-	-
Vigo	1.481.322	1.202.263	23,2	173.220	34.656	399,8
Vilagarcía	7.036	5.584	26,0	2.076	1.166	78
Total Portos do Estado	**24.791.907**	**15.762.337**	**57,3**	**8.151.598**	**2.219.083**	**267,3**
Galicia / España *(%)*	6,6	8,5		5,0	3,1	

Fonte: Autoridades Portuarias e Puertos del Estado

3.1.57.

No que respecta aos portos xestionados por Portos de Galicia, no último ano o volume de mercadorías movidas nestas instalacións aumenta un 23,8% respecto ao ano anterior, movéndose un total de 1.549,7 miles de toneladas (reducíase un 15,8% no ano anterior). O porto de Cariño, tras unha medra do 27,5%, mantense como o porto máis importante en termos de volume, con 639,1 miles de toneladas. Séguelle en importancia o porto de Ribadeo, con 594,3 miles de toneladas. Estes dous portos concentran o 79,6 do volume total de mercadoría en 2021fronte ao 68% en 2019 (cadro 3.1.56.).

No que respecta ao transporte marítimo de pasaxeiros nos portos de interese xeral, no ano 2022 recupéranse parte dos pasaxeiros perdidos ao longo do ano 2020 por mor das limitacións de mobilidade. No último ano o número de pasaxeiros ascendeu a 69.095 persoas, o 3,1% do total estatal, cifra que se sitúa lonxe dos máis de tres centeos mil do ano 2019. A Autoridade portuaria da Vigo é a que acolle un maior número de cruceiristas, con 34.656 persoas, superando ao porto de A Coruña, con 30.177 pasaxeiros e pasaxeiras.

No que se refire ao número de viaxeiros de liña regular, todas as autoridades portuarias rexistran incrementos de viaxeiros, salientando Vigo cun incremento de 352.370 persoas máis para situarse nos 1.202.263 viaxeiros e viaxeiras, o 90,1% deste tráfico total en Galicia. (cadro 3.1.57.).

A cota modal do ferrocarril en Galicia redúcese no último ano para situarse no 0,9% do total de mercadorías transportadas (toneladas), unha décima menos que no ano anterior, cando no ano 2019 representaba o x,x%.

A diferenza do que acontece no conxunto de España, o tráfico ferroviario de mercadorías volve a descender en Galicia no ano 2021. Tras unha caída interanual do 4,9% o movemento de mercadorías sitúase en 1.372,8 miles de toneladas, o que representa o 9% do total do conxunto do Estado (10,1% no ano precedente).

Atendendo á distribución provincial cómpre mencionar a súa desigual evolución, reducíndose o tráfico ferroviario de mercadorías en Lugo e Pontevedra (-25,3% e -11,3%, respectivamente) fronte á medra na Coruña (7,7%) e Ourense (5,8%). Tras esta evolución, Pontevedra segue a ser a provincia máis importante en termos de volume, con 600.708 toneladas, o que supón o 43,8% do total galego, por diante da Coruña, con 542.377 toneladas, o 39,5%.

No que respecta ao transporte de pasaxeiros, A Coruña acolle o 56,5% dos viaxeiros de media distancia convencional (1.518.806 persoas), seguida de Pontevedra con 953.832 viaxeiros, o 35,5% do total de Galicia en 2021. Ourense é a provincia onde o número de viaxeiros de longa distancia é maior, con 196.131 persoas, o 44,4% do total en Galicia.

Tráfico ferroviario de viaxeiros e mercadorías en Galicia e España 2020-21 (1)

	2021			2020			21/20		
	Viaxeiros		Mercadorías	Viaxeiros		Mercadorías	Viaxeiros		Mercadorías
	Media distancia	Longa distancia		Media distancia	Longa distancia		Media distancia	Longa distancia	
			(en tm.)			(en tm.)		(%)	
Galicia	**2.689.516**	**441.659**	**1.372.813**	**1.936.466**	**237.444**	**1.444.032**	**38,9**	**86,0**	**-4,9**
A Coruña	1.518.806	138.654	542.377	1.100.110	76.476	503.623	38,1	81,3	7,7
Lugo	34.555	24.340	116.856	21.188	16.783	156.536	63,1	45,0	-25,3
Ourense	182.323	196.131	112.872	124.108	103.326	106.645	46,9	89,8	5,8
Pontevedra	953.832	82.534	600.708	691.061	40.859	677.229	38,0	102,0	-11,3
España	**19.851.731**	**18.847.791**	**15.332.179**	**14.697.139**	**11.885.449**	**14.272.294**	**35,1**	**58,6**	**7,4**

(1) viaxeiros subidos; mercadorías en orixe

Fonte: Renfe Operadora

3.1.58.

Tráfico comercial aéreo 2020-22 (1)

Operacións

	2020	2021	2022	21/20	22/21
				(%)	(%)
Aeroportos galegos	**27.736**	**36.651**	**53.582**	**32,1**	**46,2**
A Coruña	11.190	12.084	14.364	8,0	18,9
Santiago-Rosalía de Castro	10.949	15.376	25.458	40,4	65,6
Vigo	5.597	9.191	13.760	64,2	49,7
Total España	**1.101.250**	**1.518.847**	**2.216.327**	**37,9**	**45,9**
Galicia / España (%)	2,5	2,4	2,4		

Pasaxeiros

	2020	2021	2022	21/20	22/21
				(%)	(%)
Aeroportos galegos	**1.675.636**	**2.797.341**	**5.153.837**	**66,9**	**84,2**
A Coruña	436.775	594.584	963.957	36,1	62,1
Santiago-Rosalía de Castro	935.395	1.653.663	3.236.619	76,8	95,7
Vigo	303.466	549.094	953.261	80,9	73,6
Total España	**76.065.601**	**119.952.578**	**243.681.775**	**57,7**	**103,1**
Galicia / España (%)	2,2	2,3	2,1		

Mercadorías

	2020	2021	2022	21/20	22/21
				(%)	(%)
Aeroportos galegos	**3.342.163**	**5.830.014**	**5.634.141**	**74,4**	**-3,4**
A Coruña	84.375	85.451	91.130	1,3	6,6
Santiago-Rosalía de Castro	2.981.222	4.938.251	4.853.317	65,6	-1,7
Vigo	276.566	806.312	689.694	191,5	-14,5
Total España	**789.176.762**	**998.699.589**	**1.000.356.239**	**26,5**	**0,2**
Galicia / España (%)	0,4	0,6	0,6		

(1) non se inclúen outras clases de tráfico (militares, de estado, privados e traballos aéreos)

Fonte: AENA, *Informes estadísticos anuales de los aeropuertos españoles*

3.1.59.

Se no ano 2020 o número de viaxeiros que utilizaron o ferrocarril en Galicia descendía de xeito importante condicionados pola limitación á mobilidade derivada da pandemia sanitaria (máis dun 50% no caso de viaxeiros de media distancia e en arredor do 65% os de longa distancia), no ano 2021 o tráfico de pasaxeiros de media distancia medra un 38,9% respecto ao ano anterior, sendo esta medra do 86% no caso do tráfico de longa distancia.

No concernente ao movemento aéreo de mercadorías, tras unha medra do 74,4% do volume transportado ao longo de 2021 no sistema aeroportuario galego, no último ano experimentouse unha caída do 3,4% (aumenta un 0,2% de media no Estado), acadando un total de 5.634,1 toneladas transportadas, o que supón o 0,6% do total estatal, dúas décimas máis que en 2019 e 2020.

Como reflicte o **cadro 3.1.59.**, o devandito descenso veu motivado pola evolución do tráfico nos aeroportos de Vigo e Santiago de Compostela, aumentando por contra no aeroporto da Coruña. O aeroporto de Santiago de Compostela move un total de 4.853,3 toneladas, o 86,1% do total galego, fronte ás 689,7 toneladas en Vigo (12,2%) e 91,1 toneladas no aeroporto da Coruña (1,6% do total galego).

En relación á evolución do tráfico aéreo de pasaxeiros, o sistema aeroportuario galego considerado no seu conxunto presenta no ano 2022 un peor comportamento que o total dos aeroportos españois atendendo á evolución do número de pasaxeiros, aumentando lixeiramente por riba no caso do número de operacións. Dunha banda, o número de operacións nos aeroportos galegos medra un 46,2%, fronte á medra do 45,9% en España; doutra banda, o incremento do número de pasaxeiros é máis acusado no conxunto do Estado, ao aumentar un 84,2% respecto ao ano anterior, case vinte puntos por baixo do rexistrado en España (103,1%).

Tras esta evolución o sistema aeroportuario galego move en 2022 un total de 5.153.837 persoas (o 2,1% do total estatal), cifra que se sitúa aínda lixeiramente por baixo do rexistrado en 2019 (5.268.457 persoas). Este incremento rexístrase nos tres aeroportos, superando o 95% no caso de Santiago de Compostela e o 73% en Vigo. Tras esta evolución, Lavacolla é o principal aeroporto por número de pasaxeiros, con 3.236.619 persoas (o 62,8% do total de Galicia), seguido novamente polo aeroporto de Alvedro, con 963.957 pasaxeiros (18,7%), e finalmente o aeroporto de Peinador, con 953.261 pasaxeiros (18,5% do total galego).

Sector financeiro

O sistema financeiro mantivo no ano 2022 o ininterrompido, dende 2007, proceso de axuste da súa capacidade, con reducións do número de oficinas das entidades de depósito tanto en Galicia como no conxunto do Estado. Segundo os datos do Banco de España, este último ano rexístranse en Galicia un total de 1.017 oficinas de entidades de crédito, 19 menos das rexistradas no ano anterior. Dende o ano 2008, o número de entidades de depósito reduciuse case un 60% tanto en Galicia como en España, en concreto, o 58,8% e 58,4%, respectivamente.

Nas catro provincias galegas diminúe o número de oficinas de entidades de depósito no ano 2021, concentrándose o maior descenso nas grandes cidades, con 21 entidades menos en Vigo, 13 menos na cidade de A Coruña, ou 8 menos en Santiago de Compostela ou Lugo, entre outras.

Un total de 47 concellos galegos non contaban con ningunha oficina no ano 2020 (24 en 2008) e outros 118 tan só dispoñen dunha sucursal, dez máis que no ano anterior (56 en 2008). É importante mencionar a evolución experimentada na provincia de Ourense, onde 27 dos 92 concellos non contan con oficinas das entidades de crédito e 46 só teñen unha (10 e 18, respectivamente, en 2008).

En relación ao número de habitantes, Galicia conta no último ano con 4,6 oficinas de entidades de crédito por cada 10.000 habitantes, medio punto inferior á do ano anterior, situándose en 2008 esta relación en 9,1 entidades. Pontevedra mantense como a provincia que presenta unha menor proporción, con 3,9 oficinas por

Entidades de crédito en Galicia e España 2008-21 (1): oficinas, depósitos do sector privado e créditos

	Depósitos (2)				Créditos		
	Galicia						
	Totais	Depósitos á vista	Depósitos de aforro	Depósitos a prazo	Totais	AA.PP.	Outros sectores residentes
				(en millóns de euros)			
2008	48.002,4	7.791,1	12.131,5	28.079,7	70.369,8	1.509,8	68.860,0
2013	52.763,7	7.973,6	15.417,4	29.372,7	50.104,3	2.710,0	47.394,3
2019	63.490,7	50.437,0	..	13.053,6	41.548,5	2.605,8	38.942,7
2020	69.406,2	57.996,0	..	11.410,2	45.634,8	4.206,9	41.427,9
2021	71.661,9	63.009,3	..	8.652,5	46.692,6	5.020,7	41.671,8
	España						
	Totais	Depósitos á vista	Depósitos de aforro	Depósitos a prazo	Totais	AA.PP.	Outros sectores residentes
				(en millóns de euros)			
2008	1.143.674,4	248.998,4	179.815,2	714.860,8	1.842.796,7	47.688,2	1.795.108,6
2013	1.134.914,5	290.344,4	206.530,4	638.039,7	1.469.010,4	76.626,6	1.392.383,8
2019	1.218.981,2	1.021.154,4	..	178.832,1	1.199.375,2	63.785,6	1.135.589,6
2020	1.329.870,1	1.164.347,7	..	144.078,8	1.249.301,6	74.357,0	1.174.944,6
2021	1.390.015,0	1.264.596,3	..	104.620,8	1.252.354,0	78.918,9	1.173.435,1

(1) datos a decembro de cada ano; non se inclúen as oficinas no estranxeiro

(2) depósitos á vista: instrumentos financeiros no que as cantidades depositadas se poden retirar ou transferir en calquera momento, sin previo aviso á entidade

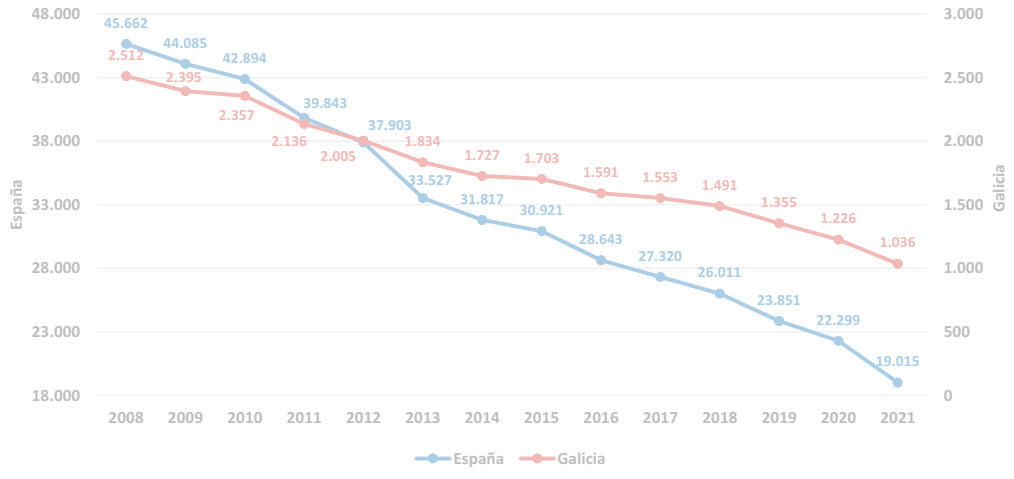
depósitos de aforro: instrumentos financeiros nos que o tenedor, previo aviso, ten que agardar un período fixo para poder dispor dos seus fondos

depósito a prazo: os contratatados por un prazo de tempo determinado.Nun sentido máis amplo tamén se recolle nesta denominación a algúns activos financeiros non neg

Fonte: IGE, *Servizos financeiros*

3.1.60.

Oficinas de entidades de depósito. Galicia-España 2008-21

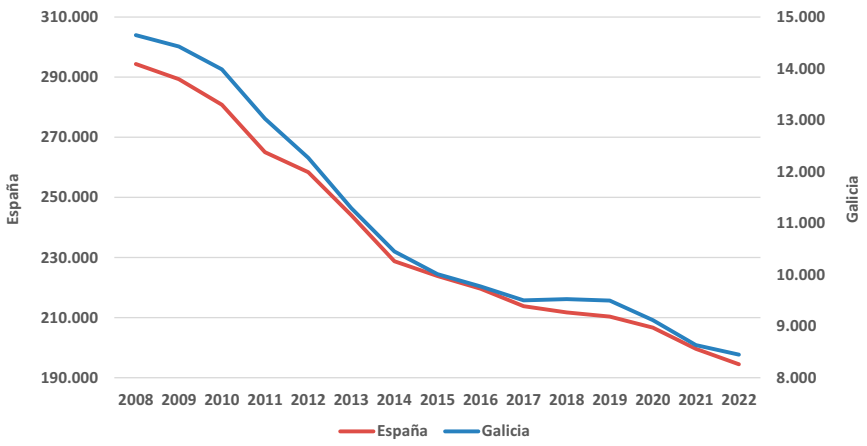

(1) Exclúense as oficinas no estranxeiro. Datos a decembro de cada ano

Fonte: IGE, *Servizos financeiros*

3.1.61.

Evolución das afiliacións á Seguridade Social nos Servizos Financeiros: 2008-22

Fonte: IGE, *Afiliacións á Seguridade Social e Mutualidades*

3.1.62.

Oficinas das entidades de crédito: 2008-22 (1)

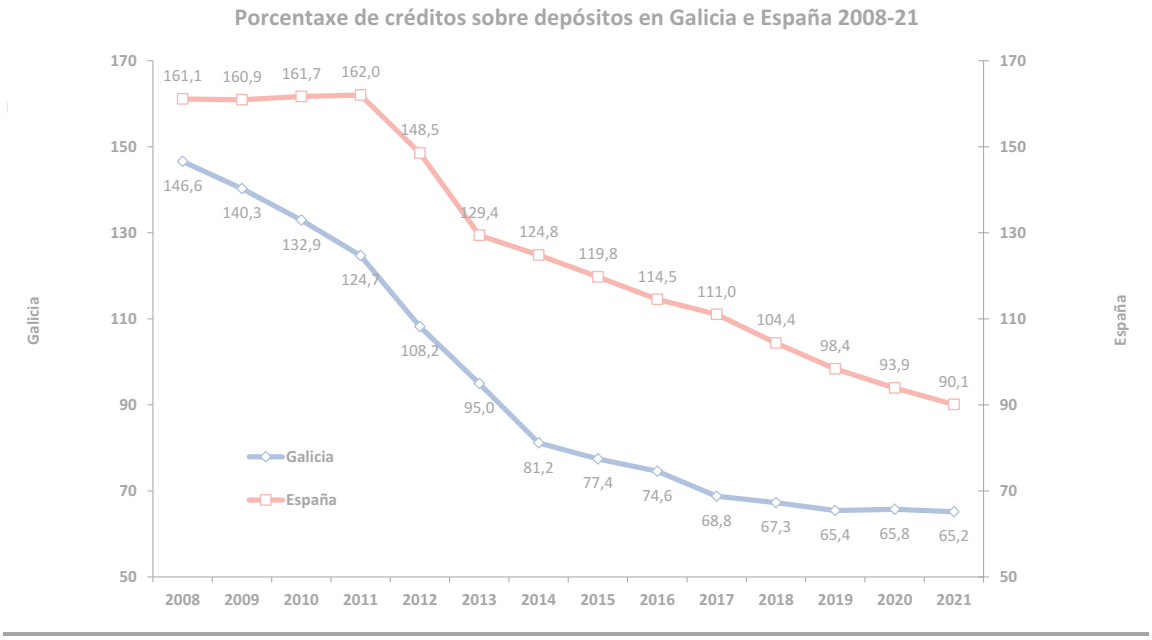
	2008	2013	2019	2020	2021	2022
A Coruña	994	746	540	502	425	410
A Coruña	306	210	150	137	118	112
Ferrol	60	42	29	25	21	20
Santiago de Compostela	113	85	62	54	46	41
resto de concellos	515	409	299	286	240	237
Lugo	336	273	219	196	200	165
Lugo	89	65	52	44	42	36
resto de concellos	247	208	167	152	158	129
Ourense	375	242	182	167	140	139
Ourense	123	84	63	56	44	44
resto de concellos	252	158	119	111	96	95
Pontevedra	829	582	425	369	319	311
Pontevedra	89	60	42	35	25	26
Vigo	317	219	157	136	122	114
resto de concellos	317	219	157	136	122	122
Total	2.534	1.843	1.366	1.234	1.084	1.025

(1) datos a 31 de decembro de cada ano
Fonte: IGE, *Servizos financeiros*

3.1.63.

cada 10.000 habitantes (8,7 oficinas en 2008), situándose no extremo oposto Lugo, con 6 oficinas (9,5 oficinas en 2008). Asemade, cómpre mencionar que o maior descenso rexístrase en Ourense, ao pasar de 11,2 oficinas a 5,4 oficinas por cada dez mil habitantes entre os dous anos considerados. Na provincia da Coruña hai un total de 4,5 oficinas fronte ás 8,7 oficinas do ano 2008.

No concernente ao emprego, o número de afiliacións nos servizos financeiros (CNAE 64) continúa descendendo, situándose de media no ano 2022 en 8.448 afiliacións, cifra inferior á do ano anterior (8.633 afiliacións) e 6.201 persoas afiliadas menos que no ano 2008 (14.649 afiliacións). O **gráfico 3.1.62.** mostra o devandito descenso das afiliacións no sector tanto en Galicia como no conxunto de España.

Fonte: IGE, *Servizos financeiros*

3.1.64.

O volume de depósitos do sector privado nas entidades de crédito medra nun 3,2% en Galicia (4,5% de media no Estado), porcentaxe sensiblemente inferior á experimentada no ano anterior, que supera o 9% en ambos territorios. O montante dos depósitos do sector privado en entidades de crédito en Galicia ascende en 2021 a 71.661,9 millóns de euros, mantendo no 5,2% o seu peso relativo no total estatal.

Como se aprecia no gráfico 3.1.64. continúa o descenso do peso dos créditos sobre depósitos tanto en Galicia como en España, sendo esta relación moito máis elevada no conxunto do Estado. No ano 2021 a porcentaxe de créditos sobre depósitos en Galicia descende ata o 65,2%, case 25 puntos menos que en España (90,1%), cando en 2008 esta relación situábase en 146,6% en Galicia (161,1 no Estado).

). ❑